

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU
TUTANAK DERGİSİ

25'inci Toplantı
14 Ocak 2026 Çarşamba

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Mehmet Muş'un, Komisyonun bugünkü gündemine ilişkin açıklaması

III.- AÇIKLAMALAR

1.- Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'nın, TVF ve şirketlerin denetimindeki usule, şirket yöneticilerinin görüşmelere gelmemesine, 3 kamu bankasının gazete ilanlarına, bazı şirketlerin yönetim kurulu üyeliklerine, Millî Piyangonun "web" sayfasına, THY'nin reklamlarının yayınlandığı televizyon kanalları ve gazeteler ile Yönetim Kurulu üyelerinin maaşlarına ilişkin açıklaması

IV.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A) Diğer İşler

1.- 6741 Sayılı Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketinin Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Uyarınca, Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketi ile Türkiye Varlık Fonunun 2024 Yılı Mali Tabloları ve Faaliyetleri ile İlgili Denetim Raporlarının Sunulduğuna Dair Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/1257)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

-----0-----

25'inci Toplantı
14 Ocak 2026 Çarşamba
-----0-----

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu saat 14.35'te açıldı.

Komisyon Başkanı Mehmet Muş, Komisyonun bugünkü gündemine ilişkin açıklama yaptı.

Malatya Milletvekili Veli Ağbaba, TVF ve şirketlerin denetimindeki usule, şirket yöneticilerinin görüşmelere gelmemesine, 3 kamu bankasının gazete ilanlarına, bazı şirketlerin yönetim kurulu üyeliklerine, Millî Piyangonun "web" sayfasına, THY'nin reklamlarının yayınlandığı televizyon kanalları ve gazeteler ile Yönetim Kurulu üyelerinin maaşlarına ilişkin açıklama yaptı.

6741 Sayılı Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketinin Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Uyarınca, Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketi ile Türkiye Varlık Fonunun 2024 Yılı Mali Tabloları ve Faaliyetleri ile İlgili Denetim Raporlarının Sunulduğuna Dair Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi'nin (3/1257) görüşmeleri tamamlandı.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından, saat 19.01'de toplantıya son verildi.

14 Ocak 2026 Çarşamba
BİRİNCİ OTURUM
Açılma Saati: 14.35
BAŞKAN: Mehmet MUŞ (Samsun)
BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)
SÖZCÜ: Orhan ERDEM (Konya)
KÂTİP: Nilgün ÖK (Denizli)
----- 0 -----

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Komisyonumuzun saygıdeğer üyeleri, kamu kurum ve kuruluşlarımızın değerli bürokratları, basınımızın güzide temsilcileri; sizleri saygıyla selamlıyorum.

Komisyonumuzun 25'inci Birleşimini açıyorum.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Mehmet Muş'un, Komisyonun bugünkü gündemine ilişkin açıklaması

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Gündemimizde (3/1257) esas numaralı 6741 Sayılı Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketinin Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Uyarınca, Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketi ile Türkiye Varlık Fonunun 2024 Yılı Mali Tabloları ve Faaliyetleri ile İlgili Denetim Raporlarının Sunulduğuna Dair Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi bulunmaktadır.

Değerli milletvekilleri, şimdi, görüşlere geçmeden önce, Komisyonumuzdaki bürokratların kendilerini tanıtmalarını rica ediyorum.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Başkan, bir söz talebim var.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Söz vereceğim Sayın Ağbaba. Zaten açınca hepinize söz vereceğim, hepinizin söz hakkı var. (Katılımcılar kendilerini tanıttılar)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Ağbaba, sizin meramınız nedir?

VELİ AĞBABA (Malatya) - Bugün Plan ve Bütçe Komisyonu ile ilgili usul üzerine konuşmak istiyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Usul üzerine...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Evet.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Aslında kanunda belirttiği sürelerde ben getirdim şeyi.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Başka şeyler var Sayın Başkan.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Usule aykırı iş mi var?

VELİ AĞBABA (Malatya) - Evet.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Peki.

Arkadaşlar, usule aykırı noktaları hepiniz not alın.

Buyurun.

III.- AÇIKLAMALAR

1.- Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'nın, TVF ve şirketlerin denetimindeki usule, şirket yöneticilerinin görüşmelere gelmemesine, 3 kamu bankasının gazete ilanlarına, bazı şirketlerin yönetim kurulu üyeliklerine, Millî Piyangonun "web" sayfasına, THY'nin reklamlarının yayımlandığı televizyon kanalları ve gazeteler ile Yönetim Kurulu üyelerinin maaşlarına ilişkin açıklaması

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Başkan, bugün yaptığımız denetime bir denetim diyemeyiz. Fonu ve şirketleri önce bağımsız denetim kuruluşları denetliyor. Bu raporlar üzerinden de Devlet Denetleme Kurulu ayrı bir rapor hazırlayıp denetçileri buraya gönderiyor. Bu Devlet Denetleme Kurulu denetçilerini bu Fonun Yönetim Kurulu Başkanı olan Cumhurbaşkanı atıyor. Arkadaşlar, buna bir denetim diyebilir miyiz? Ve bizi de alet ediyorsunuz, Plan ve Bütçeyi de alet ediyorsunuz. Hakikaten bu, dalga geçmek; bu, denetim değil denetimsizliktir. Anayasa Mahkemesinin "Mutlaka TBMM tarafından denetlenmesi gerekir." dediği şirket, fon, alt fon, iştirakler de bu raporlarda yer almıyor ve dolayısıyla bu birimler yine denetim dışı tutuluyor. Devlet Denetleme Kurulunun AYM iptali kapsamında kalan şirket, fon, alt fon, iştirakleri de dâhil ederek yeni bir rapor hazırlanmasını istiyoruz. Bu raporu hazırlamadan önümüze konulan bu raporun görüşülmesini kabul etmiyoruz. Hukuk devleti ilkeleriyle uyuşmayan, mali hesap verilebilirliği ihlal eden, kamu harcamalarında Türkiye Büyük Millet Meclisinin denetim ilkesini ihlal eden, AYM kararlarının bağlayıcılığı ilkesini ihlal eden bir denetim raporu meşru değildir, hukuki değildir. Ayrıca, bu şirketlerin yönetim kurulu başkanları, üyeleri neden burada yok, neden hiçbir zaman bu görüşmelere gelmiyorlar? Plan ve Bütçe Komisyon Başkanı olarak size soruyorum: Niye bu arkadaşları davet etmiyorsunuz, davet ediyorsanız gelmiyorlar mı? Eğer sizin davetinize uymuyorlarsa size destek verelim ve bugün bu görüşmeleri yapmayalım. Bakın, siz Plan ve Bütçe Komisyonunun Başkanısınız. Zaman zaman azıcık tarafsız kalsanız da çoğu zaman tarafsızınız ama eğer hakikaten sizi de dinlemiyorlarsa lütfen bize söyleyin, biz de bunun gereğini yapalım.

Şimdi, Sayın Başkan, bizim millî kuruluşlarımız var. Örneğin, Ziraat Bankası bizim millî kuruluşumuz, Halk Bankası millî kuruluşumuz, Vakıfbank bizim millî kuruluşumuz. Değerli arkadaşlar, 10 Kasım'da Akit gazetesinde Atatürk'le ilgili bir anma göremezsiniz, küfürden başka bir şey de göremezsiniz. Allah aşkına, burada Vakıfbank Akit'e ilan veriyor "Sonsuza dek özlemle." diye, sağ olsunlar. Ya, bunu niye örneğin başka gazetelere vermiyorsunuz? Takvim gazetesi arkadaşlar; bakın, yine Vakıfbank, Ziraat Bankası... Takvim gazetesi ne kadar okunuyor, hepiniz biliyorsunuz. Siz bile okumuyorsunuz, siz bile okumuyorsunuz ama Türkiye'nin en çok okunan gazeteleri olan Sözcü gazetesi, Nefes gazetesi, Cumhuriyet gazetesinde ne Türk Hava Yollarının bir ilanını görebilirsiniz ne Ziraat Bankasının bir ilanını görebilirsiniz ne başka şirketlerin ilanını görebilirsiniz. Değerli arkadaşlar, bu şirketler hiç kimsenin babasının çiftliği değil, bu milletin, hepimizin ortak malı dolayısıyla bunların itibarını korumak da başta sizin,

sonra hepimizin görevi. Ancak maalesef bu kuruluşlar yandaş medyayı fonluyor. Bakın, biz de vergi veriyoruz, Ziraat Bankasıyla biz de çalışıyoruz, Vakıfbanka biz de para yatırıyoruz, Halk Bankasından maaşlarımızı alıyoruz ama Halk Bankası maalesef yandaş fonlamaktan başka bir şey değil. 1863 yılında kurulan Ziraat Bankasının kurucusu Mithat Paşa görse mezarında ters döner.

Değerli arkadaşlar, bakın, Halk Bankası, Vakıfbank...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Başkanım, usulün ne olduğunu bir hatırlatmak lazım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Şimdi, Sayın Ağbaba, ben zaten size söz vereceğim, bunları zaten konuşacaksınız.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Konuşacağım şimdi, bakın...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Söz aldı ama daha konuşmadı.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Güneş, bir saniye...

Sayın Ağbaba, ben zaten size söz vereceğim. İstedığınız kadar vereyim size söz, problem yok.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Başkan, bakın, devlet âdeta bir çiftlik gibi yönetiliyor, çiftlik...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bir saniye...

Toparlayın lütfen, buyurun.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Bunlar sizin babanızın çiftliği değil, Ziraat Bankası babanızın çiftliği değil, Halk Bankası... Ya, Yönetim Kurulu üyelerine bakın Allah aşkına! TÜRK TELEKOM'un Yönetim Kurulu üyesi İskender Pala, divan şairi; onu da değerlendirin. Ne bileyim, Mehmet Reşat Bahçeevli eski ilçe başkanınız. Turkcell'in Yönetim Kuruluna bakın arkadaşlar. Bunlar, tabii, AK PARTİ vekillerine yarın vekillikleri biterse umut da oluyor.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - İstanbul'daki belediye şirketlerine bakın.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Ayşe Nur Bahçekapılı, eski Meclis Başkan Vekili, Turkcell'in Yönetim Kurulu Üyesi. Naci İnci Boğaziçi Üniversitesi... Eti Maden, hele buraya gelelim. Eti Madenden maaşı kim alıyor? Akın Gürlek alıyor arkadaşlar.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Sizin belediyelerinizin satın alma müdürlerini bir araştırın.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Bakın, değerli arkadaşlar, bir de bunlar ne kadar maaş alıyor? Allah aşkına, Plan ve Bütçe Komisyonu üyesisin sen, çok konuşuyorsun ya Orhan Yegin, çok konuşuyorsun ya; TÜRK TELEKOM'daki Ayşe Nur Bahçekapılı kaç lira maaş alıyor?

ORHAN YEGİN (Ankara) - Belediyelerinizdeki satın alma müdürlerini araştırın!

VELİ AĞBABA (Malatya) - Ya da Halk Bankası, Mevlüt Uysal'ın bankacılıkla ne ilgisi var? Avukat, avukat...

NİLGÜN ÖK (Denizli) - İş Bankasının yönetim kurulu üyelerine bir bakalım.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Belma Satır'ın Halk Bankasıyla ne ilgisi var? Veysi Kaynak eski AK PARTİ Milletvekili; bunlar tabii, size umut oluyor.

NİLGÜN ÖK (Denizli) - Sizin İş Bankanızın...

ORHAN YEGİN (Ankara) - Belediyelerdeki daire başkanları...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Yarın boş kalırsanız Ziraat Bankasına, Vakıfbanka ve Halkbanka, TÜRK TELEKOM'a, Turkcell'e yönetim kurulu üyesi olacaksınız.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Sayın Ağbaba...

NİLGÜN ÖK (Denizli) - İş Bankasının yönetim kurulu üyeleri...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Değerli arkadaşlar, bu, babanızın çiftliği değil, babanızın çiftliği değil.

Bakın, bir başka mesele: Millî Piyango özelleştirilirken sayısal oyunlar, kazı kazan ve Millî Piyango lisansı verildi; Demirören Grubu özelleştirmeden sonra "web" sayfasında "kazı kazan" adı altında kumar oynatıyor; sanal kumar, sanal bahis... Değerli arkadaşlar, burada verilen lisans kapsamında değil, devlet eliyle kumar oynatılıyor. Geldiğiniz zaman "Millî Piyango günah. Günah yılbaşında Millî Piyango almak." diyordunuz, fakir fukaranın oynadığı tombalaya "günah" diyordunuz, memleketi kumarhaneye çevirdiniz. Memleketi kumarhaneye çevirdiniz bakın, sanal bahis, sanal kumar olmayan bir şey yok. Diyorsunuz ya: "Kumar günah." Kumar günah mı? Vallahi günah.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Sen "Tombala oynayın." diyorsun yani?

VELİ AĞBABA (Malatya) - Tombalayı, yılbaşında çekilen tombalayı günah gördünüz, şimdi memleketi kumarhaneye çevirdiniz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Başkanım, hemen bitiriyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Zaten ben size söz vereceğim, orada konuşursunuz.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Hemen bitiriyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Meramınızı anlatırsınız orada.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Başkanım, otuz saniyede, bir dakikada bitiriyorum.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Neyi bitiriyorsun ya!

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Zaten konuşacaksın ya!

VELİ AĞBABA (Malatya) - Başkanım, bir dakikada bitiriyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Ağbaba, ben...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Başkanım, bir dakikada bitiririm.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Tamam, buyurun, bitirin.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Şimdi, arkadaşlar, bakın...

ORHAN YEGİN (Ankara) - "Müsaade edin, tombala oynayalım." diyorsun yani.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, tombala da oynamayın, kumar da oynamayın, oynamayın yani.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Ya, oynamayın diyorsunuz da memlekette başka şey kalmadı ki.

Arkadaşlar, bakın, bu Türk Hava Yolları bu memlekette yaşayan herkesin gurur kaynağı, bir başka ülkede Türk Hava Yollarının amblemini görünce içimiz kabarıyor.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Nihayet.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Ya, bu Türk Hava Yolları babanızın çiftliği mi? Sayın Genel Müdür, Türk Hava Yolları, Allah aşkına, örneğin niye Halk TV'ye reklam vermiyor, niye Sözcü'ye reklam vermiyor?

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Sözcü'nün sözcüsü müsün sen Veli Ağbaba?

VELİ AĞBABA (Malatya) - Niye Cumhuriyet'e reklam vermiyor? Bu Cumhuriyet'i okuyanlar, Halk TV'yi izleyenler Türk Hava Yollarına binmiyor mu? Türk Hava Yolları, madem bizim, hepimizin, bunu kendi çıkarlarınıza alet etmeyin.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ederim.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Son bir şey söyleyeyim: Bakın, Plan ve Bütçe Komisyonu üyeleri; burada sizin hukukunuzu da savunuyorum. Bu Yönetim Kurulu üyeleri ne kadar maaş alıyor? Ne kadar maaş alıyor, bir sorun ya! Siz soramıyorsanız ben sorayım, cevap versinler.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Sor.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Bu Yönetim Kurulu üyeleri kaç lira maaş alıyor, eski milletvekilleri kaç lira maaş alıyor?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Not aldılar.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Siyasetçiler kaç lira maaş alıyor? Sizin adınıza sorayım.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Sor.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Başkan, Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanısınız, sizin itibarınızı da biz koruyoruz. Bakın, maailesef burada göstermelik bir denetim yapılıyor. Maksat ne? "Plan ve Bütçe denetim yapıyor." Bu da hikâye.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

IV.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A) Diğer İşler

1.- 6741 Sayılı Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketinin Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Uyarınca, Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketi ile Türkiye Varlık Fonunun 2024 Yılı Mali Tabloları ve Faaliyetleri ile İlgili Denetim Raporlarının Sunulduğuna Dair Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/1257)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli milletvekilleri, değerli arkadaşlar; şimdi Sayın İlkay Çelenay'ın, Devlet Denetleme Kurulu Denetçisinin burada bir açıklaması olacak. Size on dakika süre vereceğim, bu süre zarfında... Bakın, burada sizin denetiminizle alakalı eleştiriler yapıldı, bunları da gündeme alarak...

Sayın Ermut, siz de Genel Müdürsünüz ve aynı zamanda Yönetim Kurulu Üyesisiniz.

Yönetim Kurulu Üyesi var burada işte, hem Genel Müdür hem Yönetim Kurulu Üyesi.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Ya, Arda Bey, TÜRK TELEKOM'un Yönetim Kurulu Başkanı nerede?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - O alt şirketi, o değil ki, Varlık Fonu şu an burada var, KİT'e gidiyor onlar.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Arkadaş, bu kurumlar niye gelmiyor?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Onlar KİT, KİT. Onlar KİT'e gidiyorlar, bizimle bir işleri yok, burada Yönetim Kurulu Üyesi ve Genel Müdür...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Siz çağırımıyorsunuz herhâlde, sizi dinlemiyorlar.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Hayır, hayır biz...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sizi dinlemiyorlar.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli milletvekilleri, onlar KİT Komisyonuna gidiyor.

Şimdi, Sayın Çelenay'a söz vereceğim.

Sayın Ermut, burada dile getirilen eleştirileri de not alın, bunları da size söz hakkı verdiğimiz zaman... Konuşmanızın sonunda söz hakkı vereceğim, orada bunlara açıklama getirin.

Sayın Çelenay, buyurun.

Süreniz on dakika.

DEVLET DENETLEME KURULU DENETÇİSİ İLKAY ÇELENAY - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sözlerime kendimizi ifade etme fırsatı verdiğiniz için denetim ekibimiz adına teşekkür ederek başlamak istiyorum.

Konuşmamda sizlere Türkiye Varlık Fonu denetimi kapsamında gerçekleştirdiğimiz çalışmalar hakkında bilgi arz edeceğim.

Sizlerin de bildiği üzere, yaptığımız denetimin konusunu, 6741 sayılı Kanun'un 6'ncı maddesi kapsamındaki Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketinin, bu Şirket tarafından kurulan diğer şirketlerin, Türkiye Varlık Fonu ve Türkiye Varlık Fonu bünyesinde kurulan alt fonların bağımsız denetimden geçmiş yıllık mali tabloları ile faaliyetlerinin bağımsız denetim standartları çerçevesinde denetlenmesi görevi oluşturmaktadır. Bu çerçevede, özellikle belirtmek isterim ki kanunun anılan maddesi bize Varlık Fonu ve bağlı yapılarının bağımsız denetimden geçmiş yıllık mali tabloları ile faaliyetlerinin bağımsız denetim standartları çerçevesinde denetlenmesi yetkisini vermektedir. Bundan hareketle, yaptığımız denetiminde mevzuat olarak bağımsız denetime ilişkin düzenlemeler esas alınmaktadır. Bahse konu denetim faaliyetine Cumhurbaşkanlığı makamının olurları doğrultusunda Devlet Denetleme Kurulu Başkanlığının görevlendirmesiyle başlanmaktadır. Bu kapsamda, bu yıl için 6 denetçiden oluşan bir denetim ekibi Temmuz ayı itibarıyla görevlendirilmiştir. Söz konusu denetim ekibi, 2 vergi başmüfettişi, 2 KGK uzmanı ve 2 SPK uzmanından müteşekkildir. Denetim ekibimizin oluşturulması sonrasında TVF yönetimiyle irtibata geçilerek 2024 Yılı Bağımsız Denetim Raporları, TVF alt fonu ve şirketlerin işleyişiyle ilgili genel bilgi ve belgeler ile 2023 yılı faaliyetlerinin denetiminde tespit edilen hususlarla ilgili

yapılan işlemler hakkında bilgi talep edilmiştir. Söz konusu raporların tarafımıza gönderilmesini müteakiben 2024 yılında Finansal Yatırımlar AŞ'nin denetimini gerçekleştiren DRT denetim ve diğer şirket ve fonların bağımsız denetimini gerçekleştiren PwC denetim şirketleriyle irtibata geçilerek ilgili denetim dosyaları ve çalışma kâğıtları talep edilmiş, bunların tarafımıza ibraz edilmesiyle denetim faaliyetine başlanmıştır.

Tarafımızca gerçekleştirilen denetime ilişkin ayrıntılara geçmeden önce denetim kuruluşunca yapılan bağımsız denetim faaliyetinden bahsetmek istiyorum. Söz konusu denetim, bağımsız denetim standartları esas alınarak yürütülmekte olup bu standartlar finansal tablolarda yer alan bilgilerin önemli bir yanlışlık ihtiva edip etmediğine yönelik makul bir güvencenin tesis edilmesini amaçlamaktadır. Bu çerçevede, özetle belirtmek gerekirse bağımsız denetim kuruluşu bir önemlilik seviyesi belirlemekte ve önemlilik tutarının üzerinde kalan finansal tablo kalemlerine yoğunlaşarak hesapların doğruluğuna dair makul bir güvenceyi elde etmeyi amaçlamaktadır. Bu amaç doğrultusunda elde edilen denetim kanıtları ve ulaşılan güvence seviyesi dikkate alınarak bağımsız denetim raporu hazırlanmaktadır. Denetim ekibimizce gerçekleştirilen denetim ise bağımsız denetim kuruluşu tarafından düzenlenen bağımsız denetim raporları, denetim dosyaları ve çalışma kâğıtları ile denetime tabi şirketlerden temin edilen bilgi, belge ve kayıtlar üzerinden detaylı inceleme gerçekleştirmek suretiyle bağımsız denetim standartları kapsamında uygulanması gereken denetim prosedürlerinin doğru bir şekilde uygulanıp uygulanmadığının, yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilip edilmediğinin ve bağımsız denetimin Türkiye denetim standartlarına uygun bir şekilde yürütülüp yürütülmediğinin kontrolünün sağlanması olarak özetlenebilecektir.

Denetimin başlangıcından bitimine kadar ne kadar sürenin geçtiği husus hakkında bilgi verecek olursak: PwC şirketi TVF'nin, TVF tarafından kurulan şirketlerin ve alt fonunun denetimini yaklaşık sekiz aylık bir sürede 222 denetçi vasıtasıyla toplam 101.002 saatlik sürede gerçekleştirmiştir. Denetim ekibimiz ise tüm şirket ve fonlara ait çalışmaların ve bunların sonuçlarını içeren çalışma kâğıtlarının kontrolünü ve geçmiş denetim dönemlerinde yapılan tespitler gereğince yapılan çalışmaları içeren denetim faaliyetini 6 kişilik denetim ekibiyle yaklaşık dört buçuk aylık bir sürede tamamlamıştır.

Denetim faaliyetinin kapsamına dair bu açıklamalardan sonra şimdi sizlere geçmiş dönemlerde gerçekleştirdiğimiz denetimler neticesinde yapılan tespitlerle ilgili olarak muhatap kurumların yaptığı işlemler hakkında bilgi vereceğim. Bu çerçevede, öncelikle PTT'ye ilişkin olarak 2022 faaliyet dönemi denetimindeki tespit kapsamında KGK tarafından gerekli incelemelerin yapılarak muhataplarına ikaz, uyarı ve idari para cezası yaptırımlarının uygulanmasına karar verildiğini bilgilerinize sunmak isterim. Devamında ise 2023 yılına ilişkin raporlarımızdaki tespitleri ve bunlarla ilgili olarak TVF AŞ ve diğer muhataplar tarafından yürütülen çalışmaları paylaşacağım.

Tespit: TÜRKŞEKER'e ilişkin olarak TVF'nin bağımsız denetim raporunda görüşü sınırlandıran hususların ortadan kaldırılması ve ilgili hesap kalemlerinde yeterli ve uygun denetim kanıtının elde edilmesinin sağlanmasını teminen şirkete bilgi verilmesi. Tespit kapsamında bilgi sistemleri altyapısına ilişkin çalışmalar devam etmektedir. Tespit edilen bulgulara ilişkin yapılacak çalışmalar sonucunda bağımsız denetim raporundaki şartlı görüşe konu hususların ortadan kalkması beklenmektedir.

Tespit: TÜRKŞEKER'e ilişkin olarak 2023 yılı için düzenlenen bağımsız denetim raporunun TÜRKŞEKER Yönetim Kuruluna sunulmasını müteakiben ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde yapılacak işlemlerin değerlendirilmesi ve sonuçlarının takip edilmesi bakımından şirkete bilgi verilmesi. TÜRKŞEKER'in 2023 yılı hesap dönemine ait bağımsız denetim raporunda sınırlı olumlu görüş bulunmaktadır. Sınırlı olumlu görüşe konu olan hususlar takip edilmektedir. Ziraat Bankasının finansal tablolarında yer alan karşılıklarda TMS, TFRS'lere uyum sağlanması gerektiği, banka yönetiminin ihtiyatlılık gereği almış olduğu finansal stratejik kararlar sonucunda BDDK mevzuatı uyarınca hazırlanan finansal tablolarda karşılıklar ayrılmaktadır.

Tespit: TVF'nin bağlı ortaklıklarının Halk Bankası, BOTAŞ, PTT, TPAO ve TÜRKŞEKER şirketlerinde finansal raporlamaya ilişkin olarak geliştirme yapılmasının ve/veya iç kontrol sisteminin geliştirilmesinin uygun olacağı, tespit kapsamında Halk Bankasının iç kontrol sistemleri periyodik olarak kontrol edilmekte ve bankanın iç kontrol sistemlerine ilişkin dönemsel olarak yapılan bağımsız denetim sonucunda olumlu görüş verilmiştir. BOTAŞ ve TPAO'nun iç denetim birimleriyle iletişime geçilmiş olup konuyla ilgili çalışmalar takip edilmektedir. TÜRKŞEKER'in 2024 yılı Bağımsız Denetim Raporu'nda tek bir şartlı görüş bulunmaktadır. İzleyen yıllarda kurumdaki süreçlerin iyileştirilerek şartlı görüşün bertaraf edilmesi planlanmaktadır. PTT'yle ilgili şartlı görüşlere konu hususların düzeltilmesi için iç kontrol sistemlerinde ve finansal raporlama süreçlerinde yapılan iyileştirmeler tamamlanmıştır. 2024 yılı TVF Konsolide Bağımsız Denetim Raporu'nda şartlı görüşe ilişkin hususlar ortadan kaldırılmıştır.

Tespit: TVF, İFM Gayrimenkule ilişkin olarak İFM projesinde yer alan 7 no.lu parselin Borsa İstanbul'da satışı sonrasında TVF'nin söz konusu parselle ilgili maliyetlere katlanmaya devam ettiği, devir sonrasında şirkete ek mali yük oluşturacak iş ve işlemlerden kaçınılması gerektiği hususunda şirkete bilgi verilmesi. Tespit kapsamında 31 Aralık 2024 tarihi itibarıyla ilgili parsel satışına ilişkin maliyet yansıtımları tamamlanmış ve bu tarih sonrasında ek bir maliyete katlanılmaması yönünde karar alınmıştır.

Tespit: TVF Bilgi Teknolojilerine ilişkin olarak TVF'den alınan borçlara işletilen faiz hesaplamalarında hataların bulunduğu, bu kapsamda ilerleyen dönemlerde yapılacak hesaplamalarda gerekli dikkat ve özenin gösterilmesi hususunda şirkete bilgi verilmesi. Tespit kapsamında izleyen dönemlerde yapılacak hesaplamalarda benzer hataların tekrar etmemesi amacıyla ilgili süreçler gözden geçirilmiş ve kontrol mekanizmaları güçlendirilmiştir.

Tespit: TVF Enerjinin finansal durumu ve geçirdiği hukuki süreç göz önünde bulundurularak işletmenin sürekliliği konusunda bir değerlendirme yapmak ve gerekli işlemleri tesis etmek üzere şirkete bilgi verilmesi. Tespit kapsamında ilgili hukuki süreçler takip edilmekte olup Türkiye Varlık Fonu, şirketin mali yapısının güçlenmesi ödemelerin zamanında gerçekleştirilmesi için gerekli kaynak ve desteği sağlayacağını taahhüt etmektedir.

Tespit: TVF Rafinerinin TTK'nin 376'ncı maddesi kapsamında değerlendirilen finansal durumu dikkate alınarak işletmenin sürekliliği hakkında değerlendirme yapmak ve gerekli işlemleri tesis etmek üzere şirkete bilgi verilmesi, tespit kapsamında sermaye artırımları kararlarının alınması ve TVF tarafından kararlara konu sermaye ödemelerinin gerçekleştirilmesi neticesinde 2024 yılı sonu itibarıyla işletmenin sürekliliğine etki edecek bir husus kalmamıştır.

Geçmiş dönemlere ilişkin tespitlerden sonra şimdi de sizlere 2024 faaliyet döneminin denetiminde tespit ettiğimiz hususları aktaracağım. TVF Yönetim AŞ, bu şirket tarafından kurulan diğer şirketler ve alt fonlar hakkındaki denetim raporunda finansal tablo dipnotlarının açıklamalarının yapılmasına ilişkin gerekli dikkat ve özenin gösterilmesi hususunda TVF Yönetim AŞ'ye bilgi verilmesi; TVF Bilgi AŞ'nin süregelen negatif öz sermaye durumunun BDS 570 standardı kapsamında değerlendirilmesi amacıyla TVF Yönetim AŞ'ye bilgi verilmesi; TVF Enerji AŞ'nin geçirdiği hukuki süreç dikkate alındığında işletmenin sürekliliği konusunda değerlendirme yapmak amacıyla TVF Yönetim AŞ'ye bilgi verilmesi ve bunların yanı sıra TVF Yönetim AŞ'nin 2024 yılı faaliyetlerine ilişkin Genel Kurul toplantısının TTK'nin 409'uncu maddesinde belirlenen sürede yapılmamış olması ve şirketin bünyesinde kurulması gereken danışma kurulunun henüz teşekkül etmemiş olması hususlarının TVF Yönetim AŞ'nin dikkatine sunulmasının uygun olacağı sonucuna varıldığı belirtilmiştir.

TVF'nin konsolide finansal tablolarına ilişkin denetim raporunda ise BOTAŞ, TPAO ve TÜRKŞEKER'de finansal raporlamaya ve iç kontrol sistemine ilişkin olarak geliştirme, iyileştirme yapılmasının uygun olacağı; Ziraat Bankasının finansal tablolarındaki TMS 37 sıra standardına aykırılığın giderilmesi ve finansal raporlama çerçevesine uyum sağlanması hususunda gerekli işlemlerin yapılmasını teminen TVF Yönetim AŞ'ye bilgi verilmesinin uygun olacağı; Halk Bankasına ilişkin olarak finansal varlıkların sınıflandırılması ile finansal tablolarda sunumu açısından TFRS 9 standardına uyum sağlanması ve yayımlanan durumun finansal tablolarda ve bağımsız denetim raporlarında açıklanmaya devam edilmesi hususlarında TVF Yönetim AŞ'ye bilgi verilmesinin uygun olacağı; TÜRKŞEKER'e ilişkin olarak TVF'nin 2024 yılı bağımsız denetim raporunda görüşü sınırlandıran hususların ortadan kaldırılması ve ilgili hesap kalemlerinde yeterli ve uygun denetim kanıtının elde edilmesinin sağlanmasını teminen TVF Yönetim AŞ'ye bilgi verilmesinin uygun olacağı, TÜRKŞEKER'in 2023 faaliyet dönemine ilişkin olarak birim denetçisi ile TTK kapsamındaki denetçisi tarafından verilen görüşlerdeki farklılığın değerlendirilmesi ve bu görüşlere dayanak teşkil eden denetim çalışmalarının incelenmesini teminen konunun KGK'ye bildirilmesinin uygun olacağı, TÜRKŞEKER'in 2024 faaliyet dönemine ilişkin bağımsız denetim raporunun yapılacak işlemlerin değerlendirilmesi ve sonuçların takip edilmesini teminen TVF Yönetim AŞ'nin bilgisine sunulması gerektiği sonucuna varıldığı belirtilmiştir.

Denetim süreci ve sonucuna dair genel bilgi ve açıklamaları içeren konuşmanın sonuna gelmiş bulunuyorum.

Dinlediğiniz için teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Ermut, buyurun lütfen.

Size de otuz dakika süre veriyorum.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) - Sunum var mı Başkanım?

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT - Var efendim, sunum üzerinden ilerleyeceğiz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT - Sayın Başkanım, sayın milletvekillerim, kıymetli basın mensupları; Plan ve Bütçe Komisyonu çalışmalarının hayırlara vesile olmasını temenni ediyor, sizleri saygıyla selamlıyorum.

Konuşmamı bu yıl da bir önceki yıl olduğu gibi hazırlamış olduğumuz sunum üzerinden gerçekleştireceğim. Öncelikle, geçtiğimiz yıl Plan ve Bütçe Komisyonumuzda gündem olan bazı konulara yönelik yıl içerisinde alınan aksiyon ve önlemleri sizlerle paylaşarak başlamak istiyorum. Bu çerçevede Türkiye Varlık Fonu TÜRK TELEKOM'un yüzde 55 hissesini satın almak için 2022'de kullandığı kredi ve finansman sürecini başarıyla tamamlamış bulunmaktadır. Bu süreçte 2025 yılı anapara taksiti dâhil olmak olmak üzere toplam 634 milyon dolarlık kredi borcu erken ödenerek gerçekleştirilen refansman sayesinde toplamda 150 milyon dolar üzerinde faiz tasarrufu sağlanmıştır.

Geçtiğimiz yıl Plan ve Bütçe Komisyonu toplantılarında yine gündeme getirilen bir diğer başlık da Türkiye Varlık Fonunun borçlanma işlemlerinde hazine garantisi kullanılmaması hususudur. Bu kapsamda da ifade etmek isterim ki Türkiye Varlık Fonu tarafından 14 Mart 2025 tarihinde hazine garantisi bulunmayan sendikasyon kredisi anlaşması başarıyla tamamlanmıştır. Bu işlem itibarıyla Türkiye Varlık Fonunun finansman işlemlerinin hiçbirinde teminat veya hazine garantisi bulunmamaktadır.

Konuşmamın devamında yine bağımsız denetim ve Devlet Denetleme Kurulu raporundaki bazı önemli hususlara değinmek isterim. 2023 yılı faaliyet dönemine ilişkin bağımsız denetim raporunda yer alan 3 şartlı görüş için kurumumuz ve portföy şirketlerimiz tarafından gerçekleştirilen çalışmalar neticesinde 2024 yılı faaliyet dönemine ilişkin bağımsız denetim raporunda ilgili şartlı görüşler kaldırılmıştır. 2024 yılında hâlen devam etmekte olan 5 şartlı görüş için de portföy şirketlerimizle birlikte çalışmalar sürdürülmektedir. Öte yandan vurgulamak isterim ki 2024 yılında yeni eklenen bir şartlı görüş bulunmamaktadır. Ayrıca, detaylarını gördüğünüz üzere, 2023 yılında bulunan 5 şartlı görüş ise 2024 yılında da devam etmiştir. Söz konusu hususlara ilişkin çalışmalarımız da devam etmektedir.

Şimdi, yine Cumhurbaşkanlığı Devlet Denetleme Kurulu tarafından tanzim edilen Türkiye Varlık Fonu (TVF) Yönetim AŞ ve şirket tarafından kurulan diğer şirketlerin ve TVF bünyesinde kurulan alt fonların 2024 yılına ait Devlet Denetleme Kurulu raporundaki değerlendirmelere geçmek isterim.

28 Kasım 2025 tarihli DDK Raporlarında 2024 yılı mali tablolarına ilişkin bağımsız denetim raporuyla ilgili eleştiri konusu yapılacak önemli bir husus ve bulgu bulunmadığının altını çizmek isteriz. Bununla birlikte, ilgili rapor içinde yer alan önemli tavsiye ve hususlara ilişkin tespitlere de burada çok kısa değineceğim müsaadenizle.

İlki BOTAŞ, TPAO ve TÜRKŞEKER'de finansal raporlamaya ve iç kontrol sistemine ilişkin olarak iyileştirme yapılmasının uygun olacağı hususuyla ilgili. Söz konusu portföy şirketlerine gerekli aksiyon alınmasıyla ilgili bilgilendirmeler yapılmıştır. Süreçlerle ilgili çalışmalarımız devam etmektedir.

Yine, 2'nci olarak, Ziraat Bankası finansal tablolarında "TMS 37 Karşılıklar, Koşullu Borçlar ve Koşullu Varlıklar" standardına aykırılığın giderilmesi ve finansal raporlama çerçevesinde uyum sağlanması hususuyla ilgili, konuya ilişkin Ziraat Bankasına gerekli bilgilendirme yapılmıştır ve Ziraat Bankasının 2025 yılı bireysel mali tablolarında serbest karşılıkları iptal edilmiştir.

3'üncü konu olan Halkbankta "TFRS 9 Finansal Araçlar" standardına uygunluk sağlanmasıyla ilgili şirkete bilgi verilmesinin uygun olacağı hususuyla ilgili de ilgili şartlı görüş 31 Aralık 2024 tarihi itibarıyla hazırlan TVF konsolide finansal tablolarına ilişkin bağımsız denetim raporunda kaldırılırken Halkbankta ise 30 Haziran 2025 tarihi itibarıyla hazırlanan finansal tablolarda kaldırılmıştır. 2025 yılı sonu itibarıyla her iki kurumun finansal tablolarında da şartlı görüş bulunmaması beklenmektedir.

4'üncü olarak da TÜRKŞEKER'e ilişkin olarak denetim görüşünü sınırlandıran hususların ortadan kaldırılması ve ilgili hesap kalemlerinde yeterli ve uygun denetim kanıtının elde edilmesinin sağlanmasını teminen şirkete bilgi verilmesinin uygun olacağı hususuyla ilgili de TÜRKŞEKER'in özel hesap dönemi ihtiyacı sebebiyle ortaya çıkan bu durumla ilgili TÜRKŞEKER bilgilendirilmiştir ve iyileştirici önlemlerin alınmasına ilişkin çalışmalar devam etmektedir.

5'inci ve son olarak da TÜRKŞEKER'in 2024 yılı faaliyet dönemine ilişkin bağımsız denetim raporunun TÜRKŞEKER Yönetim Kuruluna sunulmasını müteakip ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde yapılacak işlemlerin değerlendirilmesi için konunun şirketin bilgisine sunulması hususuyla ilgili de TÜRKŞEKER'in 2024 yılı bağımsız denetim raporu henüz imzalanmamıştır. 2023 yılı bağımsız denetim raporunda yer alan görüşe ilişkin mevzuat hükümleri çerçevesinde yapılacak ve Yönetim Kuruluna sunulması gereken bir husus bulunmamaktadır.

6'ncı olarak, finansal tablo dipnot açıklamalarının yapılmasına ilişkin gerekli dikkat ve özenin gösterilmesi hususunda şirkete bilgi verilmesi hususunda da yine raporda bahsedilen diğer dönem varlıkları hesabı gerek 2023 gerekse 2024 finansal hesap dönemlerinde toplam aktifleri içerisinde yüzde 1'in altında bir paya sahiptir. İlgili tutarın finansal tablo kullanıcılarının kararlarını etkileyecek düzeyde olmaması nedeniyle TMS 1 çerçevesinde bu hesaba ilişkin ayrıca dipnot açıklaması yapılmamıştır.

7'nci maddemiz de TVF BT'nin negatif öz sermaye durumuyla ilgili ve TVF Enerjinin geçirdiği hukuki sürecin işletmenin sürekliliği konusunda değerlendirmesinin yapılması amacıyla şirkete bilgi vermesi hususlarına ilişkin de TTK 376 kapsamında ve ilgili mevzuat hükümleri uyarınca bahse konu şirketlerin finansal durumları her yıl yönetim tarafından yakından izlenmektedir. 2024 yılı sonu itibarıyla da ilgili işletmelerin sürekliliğine ilişkin herhangi bir durum söz konusu değildir.

8'inci maddemiz de şirketin 2024 yılı faaliyetlerine ilişkin genel kurul toplantısının belirlenen sürede yapılmamış olması hususuyla ilgili. Genel Kurul toplantılarının belirlenen sürelerde gerçekleştirilmesi için iyileştirme çalışmaları yapılmaktadır. Yine, şirket bünyesinde kurulması gereken danışma kurulunun henüz teşekkül etmemiş olması hususunda da danışma kurulunun teşekkülüne ilişkin çalışmalarımızın devam ettiğini söyleyebiliriz.

Sayın Başkanım, sayın milletvekillerim; sunumuma, varlık fonlarının kuruluş amaçlarını ve ülkemizin neden bir Varlık Fonuna sahip olduğu konularının dönem dönem gündeme gelmesi hasebiyle ülke ulusal varlık fonlarına genel bir bakışı çok kısa sunarak devam etmek istiyorum. Bu kapsamda, küresel ölçekte güncel rakamlarla yaklaşık 15 trilyon ABD doları büyüklüğündeki varlığı yöneten ulusal varlık fonlarının kuruluş amaçlarına ve faaliyet alanlarına dair kısaca bilgi vermek isterim.

Ulusal varlık fonları, malumları olduğu üzere, uzun vadeli ekonomik istikrarı sağlamak amacıyla kurulan ve ülke stratejilerine uygun şekilde yatırım yapan kurumlardır. Kaynakları açısından varlık fonlarını incelediğimizde de literatürde iki farklı yaklaşımla karşılaşmaktayız: İlki, ülkelerindeki değerli ve potansiyel vadeden varlıklara dayalı fonlar ve yine ülkelerindeki doğal kaynak gelirleri ve cari fazladan elde edilen gelirlere dayalı fonlar. Türkiye Varlık Fonu kaynak yapısı itibarıyla bu sınıflandırma içerisinde ülkelerindeki değerli ve potansiyel vadeden varlıklara dayalı ulusal varlık fonları arasında yer almaktadır.

Sayın Başkanım, sayın vekillerim; Türkiye Varlık Fonu olarak küresel anlamda varlık fonlarıyla ilgili güncel gelişmeleri de bir yandan takip etmekteyiz. Burada özellikle şu konunun altını çizmekte fayda olduğunu düşünüyoruz: Son birkaç yıl, ulusal varlık fonları ekosistemi açısından dikkat çekici gelişmelere sahne olmuştur. Bu kapsamda farklı ekonomik yapıya sahip ülkeler tarafından yeni ulusal varlık fonlarının kuruluşları ilan edilmiştir. En son örneklerden biri olan Endonezya'da Şubat 2025 itibarıyla kurulan Danantara Fonu şirketin kamu şirketlerini tek bir çatı altında toplayarak devlet varlıklarının daha etkin ve bütüncül biçimde yönetilmesini amaçlayan bir ulusal varlık fonu olarak kurgulanmıştır. Fonun bankacılık, enerji, telekomünikasyon gibi temel sektörlerde faaliyet gösteren büyük ölçekli kamu işletmelerini portföyünde barındırdığı ve kuruluş itibarıyla toplam büyüklüğünün yaklaşık 980 milyar dolar olduğu belirtilmektedir. Benzer şekilde yine Güney Kore'de 2025 yılında kuruluş süreci başlatılan ve 2026 yılında faaliyete geçmesi öngörülen Ulusal Büyüme Fonu ise ileri teknoloji, yapay zekâ ve stratejik sanayi yatırımlarına odaklanan büyüme temelli bir ulusal varlık fonu olarak değerlendirilmektedir. Bu yönüyle söz konusu Fon, ülkenin kalkınma ve sanayi politikalarıyla uyumlu bir şekilde uzun vadeli teknolojik kapasite artışını hedefleyen bir araç niteliği taşımaktadır. 2024 yılında İngiltere'de kurulan Millî Varlık Fonu ise stratejik altyapı, yeşil dönüşüm ve temiz enerji alanlarına yatırım yapmayı hedefleyen ulusal bir varlık fonudur. Sermayesi hazine tarafından karşılanan Fon, yatırımlarını kamu politikalarıyla eş güdümlü yürütmekte olup kuruluşu itibarıyla yaklaşık 28 milyar sterlinlik finansal büyüklüğe sahiptir. Yine, Amerika Birleşik Devletleri'nde ise ulusal bir varlık fonunun kurulmasına yönelik talimatı içeren başkanlık karnamesi Şubat 2025 yılında imzalanmıştır. Kurulması planlanan fonun kaynak yapısı ve faaliyet alanları henüz netlik kazanmamış olmakla birlikte bütçe fazlasına dayalı bir varlık fonundan ziyade stratejik ve kalkınma odaklı bir yatırım aracı olarak tasarlandığı öngörülmektedir.

Sayın Başkanım, sayın milletvekillerim; Türkiye Varlık Fonu da ülke menfaatleri doğrultusunda çalışmalarını sürdürmektedir. Yurt içinde stratejik yatırımlar gerçekleştiren ve yurt dışı fırsatları değerlendiren Türkiye Varlık Fonumuz finansal piyasalarda derinleşmeyi, sermaye piyasalarını desteklemeyi hedeflemekte; portföy değerini artırarak gelecek nesillere ekonomisi güçlü bir ülke bırakma amacına hizmet etmeyi amaçlamaktadır. Mevcut slaytımızda Türkiye Varlık Fonuna devredilen şirketleri, yine daha sonrasında Türkiye Varlık Fonu tarafından sıfırdan kurulan şirketleri ve birleşme ve satın alma yoluyla Türkiye Varlık Fonu portföyüne dâhil edilen şirketleri görmekteyiz. 2025 yılı itibarıyla portföyümüzde 7 farklı sektörde 34 şirket, 2 lisans ve 46 gayrimenkul bulunmaktadır. Burada Türkiye Varlık Fonunun kurulduğu günden itibaren portföyünde yer alan şirketlerin faaliyet gösterdiği sektörlerde katma değer oluşturduğunun ve gerçekleştirdiği iş ve işlemler sayesinde portföyünün büyüdüğünün özellikle altını çizmek isterim. Bu çerçevede, Türkiye Varlık Fonumuz kuruluşundan bu yana yapmış olduğu sermaye artışları, birleşme ve satın alma işlemleri ve sıfırdan yatırımlarla toplam 18 milyar ABD doları tutarında yeni yatırım gerçekleştirmiştir.

Sayın vekillerim, burada da tabloda özellikle vurgulamak istediğimiz, ilk kısımlardaki sahiplik oranları ve Varlık Fonunun daha sonrasında kazandığı sahiplik oranları. Bazılarında direkt devirden dolayı sıfırdan yüzde 100'e çıktığını görmektесiniz, bazılarında da bizim satın alma ya da sermaye koyma yöntemiyle hangi ortaklık seviyesinden hangisine geldiğimizi pay olarak görmektесiniz, onları da bu konudaki gelişmeleri göstermek adına "mavi" ve "yeşil" olarak çok kısa ayırdık.

Sayın Başkanım, sayın milletvekillerim; ülkemiz açısından stratejik alanlarda faaliyet gösteren Türkiye Varlık Fonu sürdürülebilir yatırımlar ve stratejik işlemler sayesinde sağlam bir bilanço ve sağlıklı bir nakit akışıyla güçlü bir yapıya kavuşmuştur. 31 Aralık 2024 itibarıyla sona eren faaliyet dönemine ilişkin mali tablolar 15 Ağustos 2025 tarihinde bağımsız denetçi tarafından onaylanmıştır. Konsolide mali raporlara göre Türkiye Varlık Fonu varlıklara değer katma hedefi doğrultusunda önemli bir büyüme kaydetmiş, toplam varlıklar 2023 yılı sonunda 9,4 trilyon TL seviyesinden yaklaşık yüzde 36 artışla 12,7 trilyon TL'ye ulaşmıştır. Yine aynı dönemde dolar bazında varlık büyüklüğü de 318 milyar dolardan 360 milyar dolara yükselmiştir. Bu büyümede finansal hizmetler, enerji ve maden ile ulaştırma ve lojistik sektörleri öncü rol oynamıştır. Türkiye Varlık Fonu olarak ulaştığımız 360 milyar dolarlık aktif büyüklükle varlık fonlarını global düzeydeki monitör eden kurum olan Global SWF'in ulusal varlık fonları sıralamasında da ilk 10 varlık fonu arasına girmiş bulunmaktadır.

Sayın Başkanım, sayın milletvekillerim; konsolide verilere bakıldığında toplam hasılatla yaklaşık olarak yüzde 72'lik bir büyüme olduğu görülmektedir. Buna paralel olarak, konsolide net dönem kârı da 321 milyar TL'den 371 milyar TL'ye yükselmiştir. Bununla birlikte, 2023 yılında 535 milyar TL olarak gerçekleşen "faiz, amortisman ve vergi öncesi kâr" yani FAVÖK 2024 yılında yüzde 57'lik bir artışla 839 milyar TL'ye ulaşmıştır. Bu artış dolar bazında ise yaklaşık yüzde 14'e tekabül etmektedir. Fonun öz kaynakları incelendiğinde, konsolide öz kaynakların 1,5 trilyon TL'den 2 trilyon TL'ye ulaştığı ve öz kaynakların her geçen yıl daha da güçlendiği görülmektedir. Bu vesileyle Fonun her yıl önemli bir büyüme kaydettiğini ve birçok sektörde öncü faaliyetler göstererek ülke ekonomisine önemli katkılar sağladığını tekrar vurgulamak isteriz.

Sayın Başkanım, sayın milletvekillerim; yine, 2024-2025 döneminde Türkiye Varlık Fonu olarak birçok alanda faaliyetlerimizi ve etkinliğimizi artırdık. Zamanı etkin kullanmak adına tüm faaliyetlerden ziyade farklı alanlardan birkaç örneği özellikle altını çizerek vurgulamaya çalışacağız. Malumunuz, sendikasyon kredisi temin sürecimiz -daha önce belirttiğimiz gibi- hazine garantisi olmaksızın başarıyla tamamlanmıştı. Burada da şunun altını çizmek isterim: Bu işlemlerle Varlık Fonumuzun uluslararası piyasalardaki güven ve kredibilitesi tekrar tescil edilmiş ve güçlendirilmiş oldu.

TÜRK TELEKOM'un yine, Komisyonumuzda konu olan satın alım kredisine ilişkin maliyetlerle ilgili, borcu erken kapatarak yaklaşık 150 milyon...

CEVDET AKAY (Karabük) - Tamamı mı kapandı Sayın Genel Müdürüm? 1 milyar 581 milyon dolardı 11 bankadan, tamamı mı kapandı? 2028 vadeliydi çünkü o.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT - 634 milyon dolarını erken kapadık Sayın Vekilim.

CEVDET AKAY (Karabük) - Tamamı kapanmadı yani.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT - Kapanmadı.

CEVDET AKAY (Karabük) - Tamamı kapanmış gibi konuşuyorsunuz da onun için.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT - Yok, biz bir kısmını erken kapatarak 150 milyon dolarlık bir tasarruf sağladık, onu finansal olarak avantajlı gördüğümüz için geri kalanını normal düzende ödeyeceğiz efendim.

CEVDET AKAY (Karabük) - Tamam, siz 2024 ve 2025'i ödediniz "2025'i erken ödedik." diyorsunuz yani, öyle mi anlayalım?

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT - Aslında önümüzdeki dönemdeki kısmı yeniden taksitlendirip önemli bir kısmını geri ödedik Sayın Milletvekilim. Bu sayede de normal...

CEVDET AKAY (Karabük) - Çünkü 36 milyar kur farkı giderinden bir artış var, bunu aşağı çekmiş demektir bu erken ödeme.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT - Aynen efendim, yani şu andaki hesapladığımız o erken ödemenin de yaklaşık 150 milyon dolar bir tasarrufa denk geldiğini hesaplıyoruz.

Yine, aynı dönemde kamu sigorta ve emeklilik şirketlerinin birleşme sürecinden kaynaklanan borç yükümlülükleri tamamen kapatılmıştır. Sermaye piyasaları alanında ise beş buçuk yıl ve on yıl vadeli iki dilimden oluşan toplam 1 milyar dolar tutarındaki Eurobond ihracı gerçekleştirilmiş, bunun yanı sıra Vakıfbankın yüzde 1,53'üne karşılık gelen paylarının halka arz süreci tamamlanarak piyasa derinliğine katkı sağlanmıştır.

Yine, Türkiye Teknoloji Fonu bünyesinde Büyüme Fonu ve Direkt Fon programları devreye alınarak girişimcilik ekosistemini desteklenmesi amacıyla 140 milyon doların üzerinde bir katkı sağlanmıştır. Ayrıca, bu dönemde yine Vakıf Katılımı 100 milyon avro tutarında sermaye benzeri kredi sağlanmıştır.

Öte yandan, İzmir Limanı Geliştirme Projesi kapsamında da yatırım öncesi çalışmalar tamamlanmıştır. Yerli ve yabancı firmalarla yapılan görüşmelerde yatırımın işletici firma tarafından yapılacağı alternatifle ilgili beklentileri karşılayan teklifler alınmaması üzerine kamu menfaatinin korunması amacıyla yatırımın TVF tarafından yapılması, işletmenin devredilmesi seçeneği değerlendirilmektedir.

Ayrıca, PTT'nin de finansal olarak sürdürülebilir bir yapıya kavuşturulması amacıyla yeniden yapılandırma çalışmalarına devam edilmektedir.

Sayın Başkanım, sayın milletvekillerim; Türkiye Varlık Fonu, kuruluş kanunu gereği çoklu bir denetim sürecine tabidir. Bu çoklu denetim üç aşamadan oluşmaktadır malumunuz, bunlar sırasıyla bağımsız denetim süreci, Devlet Denetleme Kurulu denetimi ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Plan ve Bütçe Komisyonu denetimidir. Sizlerin de bildiği üzere TVF konsolide finansal tabloları farklı sektörlerde faaliyet gösteren şirketlerin verilerinin konsolidasyon yöntemiyle toplanmasıyla oluşturulmakta ve Türkiye'nin en büyük konsolidasyon işlemi olma özelliğini taşımaktadır. Konsolidasyona tabi bütün şirketlerimiz öncelikle kendi bağımsız denetimlerini tatbik etmekte, sonrasında TVF'nin konsolidasyonu kapsamında tekrar bağımsız denetime tabi olmaktadır. Uluslararası anlamda rüştnü ispatlamış, finans dünyası tarafından kabul görmüş uluslararası firmalar tarafından hazırlanan söz konusu bağımsız denetim

raporları kuruluş kanunumuz baz alınarak Devlet Denetleme Kuruluyla paylaşılmakta ve bağımsız denetimden geçmiş yıllık mali tablolar ile faaliyetlerin tamamı Devlet Denetleme Kurulu tarafından da denetlenmektedir. Son olarak da hazırlanan hem bağımsız denetim raporları hem de Devlet Denetleme Kurulu raporları her yıl düzenli olarak sizlere, yüce Meclisimize sunulmakta ve denetlenmektedir. Bu üçlü denetim yapısının yanı sıra Türkiye Varlık Fonu portföyüne devredilen tüm şirketlerimiz daha önce tabi oldukları denetim usullerini de aynen muhafaza etmektedirler. Kısaca örnek vermek gerekirse, Varlık Fonu bünyesinde olsa dahi bir kuruluş eğer kamu iktisadi teşekkülüyse diğer herhangi bir KİT nasıl denetleniyorsa müstakil bir kuruluş olarak da aynı denetim süreci tabiiyeti devam etmektedir. Hakeza yine aynı şekilde Sayıştay denetimine tabi kuruluşların Sayıştay denetimleri de devam etmektedir. Örnek vermek gerekirse, TÜRKSAT, PTT, BOTAŞ, Ziraat, Bankası, Vakıfbank, Halkbank, TPAO, Eti Maden, ÇAYKUR gibi Türkiye Varlık Fonuna devredilmeden önce Sayıştay denetimine tabi olan kurumlarımız için denetimler aynı şekilde sürdürülmektedir. Oran olarak da Türkiye Varlık Fonu 2024 yılı konsolide bilanço büyüklüğünün yüzde 81'i Sayıştay denetimine tabi durumdadır diyebiliriz.

Özetle, Varlık Fonunun portföyünde yer alan kurumlar kendi tabi oldukları mevzuata göre denetlenmekte ve tüm bunlara ilave olarak da TVF'ye devredildikten sonra TVF'nin kuruluş kanunu gereği tabi olduğu bağımsız dış denetim Devlet Denetleme Kurulu denetimi ve Plan ve Bütçe Komisyonu denetiminin kapsamına girmektedir. Sizlerin de malumu olduğu üzere, söz konusu denetim hususunun netleştirilmesiyle ilgili de yine yüce Meclisimizin gündeminde ve takdirlerinde olan bir kanun teklifi de bulunmaktadır. Bu denetimin kapsamının o anlamda artırılacağıyla ilgili bizim aldığımız bilgiler noktasında çalışmalar yapılmaktadır.

ERHAN USTA (Samsun) - Sizin bilginiz yok mu? Siz göndermediniz mi?

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT - Efendim, biz görüş vermiş olduk, tamamen biz göndermiş olmuyoruz diye biliyorum.

ERHAN USTA (Samsun) - 2 madde... Hayır, bilelim onu gerçekten.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT - 2 madde, o bizim, Anayasa Mahkemesi, artı bir de bir iki konu daha var Sayın Vekilim, yarın görüşülecek diye biliyorum ben.

ERHAN USTA (Samsun) - 2 madde var diye biliyorum ben, 3 madde mi? 2 madde diye biliyorum ben; 8 ve 9'uncu maddeler.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT - Yok, içeriğinde efendim.

Bir de IFM'yle ilgili, yetki devriyle ilgili madde -Cumhurbaşkanlığının Finans Ofisi kapatılınca - var efendim.

Sayın Başkanım, sayın vekillerim...

ERHAN USTA (Samsun) - Yani siz göndermediniz.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT - Yok efendim yani biz...

ERHAN USTA (Samsun) - Tutanak altına alalım bunu. Siz gönderirseniz daha fazla güveneceğiz yani.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - "Gönderdik." desene Başkan.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT - Sayın milletvekillerim...

ERHAN USTA (Samsun) - Hayır, Arda Bey'e güvenimiz var.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT - Estağfurullah efendim, sağ olun.

Sayın Başkanım, sayın milletvekillerim; Türkiye Varlık Fonu bugüne kadar hayata geçirmiş olduğu ve üzerinde çalıştığı yatırımların hepsini belli stratejik amaçlar çevresinde gerçekleştirmektedir. Tabi olduğumuz bu stratejik amaçlarımızı da kısaca özetlemek gerekirse, öncelikli olarak Varlık Fonu portföyümüzde bulunan tüm varlıkların değerini üst seviyeye çıkarmak, ikinci olarak yurt içinde stratejik yatırımları hayata geçirmek, üçüncü olarak yurt dışı yatırım fırsatlarını değerlendirmek ve son olarak da finansal piyasalarda derinleşme sağlamak ve sermaye piyasalarını desteklemek; tüm bu hedeflere sağlam bir finansman kaynağı ve...

CAVİT ARI (Antalya) - Örneğin, Millî Piyangonun yükseldi mi? Her geçen gün değer kaybediyor sanki.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT - Lisansların değeri yükseliyor da efendim, orada işte, eleştiriler var, orada tam doğru yolu bulmakta, optimum yolu bulmakta fayda var efendim çünkü...

CAVİT ARI (Antalya) - Güven kalmadı, Millî Piyangoya da güven kalmadı sonuçta. Aldığında çıkıp çıkmayacağına hâlâ tereddüt yaşayan vatandaş var. Çıkarsa bile kime çıkacağına artık şüpheyile bakan bir vatandaş topluluğu oluştu biliyorsunuz. Dolayısıyla oradaki bu güvensizliği de sizin yönetmeniz lazım diye düşünüyorum.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT - Sayın Vekilim, bu sınırlı sorumlu oyunculuk kavramı var, biz mümkün olduğu kadar işleyici tarafta elimizden gelen önlemleri almaya çalışıyor. Malum olduğunuz üzere bir çalışma da yürütülüyor şu anda, özellikle sanal bahis ve topluma etkileriyle ilgili Sayın Cumhurbaşkanımızın talimatı ve Cumhurbaşkanı Yardımcımızın riyasetinde, oraya da katkı veriyoruz ama bizim tarafımızda da lisansın en iyi şekilde yönetilmesi noktasında elimizden geleni yapıyoruz efendim.

Ekranada yer alan bu stratejik hedeflere de baktığımızda efendim, şu ana kadar gerçekleştirdiğimiz her faaliyetten az önce bahsettiğimiz 4 önemli stratejik temel amaca göre tasarlandığının bir kez daha altını çizmek isteriz. Mutlaka bu matrikste en az 2-3 kutuyu doldurmasına özen gösteriyoruz yaptığımız faaliyetlerin. Bu noktada gerçekleştirdiğimiz bazı yatırımların finansal performanslarına da değinmenin önemli olduğunu düşünüyoruz. Zira, sunumun başında da ifade ettiğimiz üzere, varlık fonlarının kuruluş amacı ve portföyünde yer alan şirketlerin değerinin artırılması hedefi dikkate alındığında söz konusu hususların somut yansımalarını bazı örnekler üzerinden çok hızlıca geçeceğiz. Mesela, bir örneğimiz, portföy şirketlerimizden Türkiye Sigorta önemli bir örnek teşkil etmekte. Bildiğiniz üzere, Türkiye Varlık Fonu altında, tek çatı altında birleştirilen kamu sigorta şirketleri, Türkiye Sigorta markamız altında güncel durumda sektör lider olarak faaliyetlerini sürdürmektedir. Birleşme işlemi 285 milyon dolara mal olarak gerçekleşmiş ve güncel durumda şirketin piyasa değeri yaklaşık 2,7 milyar dolar seviyesine ulaşmış bulunmaktadır. Türkiye Varlık Fonunun yüzde 81 oranındaki payı dikkate alındığında söz konusu hisselerin bugünkü değerinin yaklaşık 2,2 milyar dolar seviyesinde olduğu belirtilmekte olup yaklaşık 2 milyar dolarlık bir değer artışından bahsedilmektedir. Bu işlemle önemli ölçüde bir katma değer oluşturduğu görülmektedir.

Yine, görüldüğü üzere, ülkemizin ulusal varlık fonu olarak yatırım faaliyetlerinde kamu faydası gözetmemizin yanı sıra söz konusu işlemlerin doğal olarak ticari anlamda da kârlı yatırımlar olmasına özen gösteriyoruz. Ülkemizdeki stratejik sektörlerle yatırım yapma amacımız doğrultusunda da attığımız yine diğer bir adım TÜRK TELEKOM'un yüzde 55'ine karşılık gelen payların satın alınarak portföyümüze dâhil edilmesi olmuştur.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) - "Satın almak" derken... Hangi parayla satın aldınız?

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT - Efendim, hatırlarsanız biz oradaki, konsorsiyumdaki bankalardan...

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) - Biliyorum, Levent...

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT - Levent yatırımın içindeki bankalardan yine kredi olarak onlardan satın aldık. Az önce Sayın Vekilime de arz ettiğim gibi, onların da borçlarını erken kapatarak bir tasarruf sağlamış olduk. Mümkün olduğu kadar, fırsat buldukça kapatıyoruz.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) - Bankaların orada ortaklıkları vardı, siz gittiniz, o bankalardan kredi çektiniz, bankalara geri ödediniz ve ondan sonra aldınız.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT - Aynen efendim.

Bu adımla birlikte telekomünikasyon gibi ülkemiz açısından kritik öneme sahip bir sektörde faaliyet gösteren TÜRK TELEKOM'un güçlü ve istikrarlı bir kamu sahipliği yapısına kavuşması sağlanmıştır. Bu işlem sonrasında öncelikli olarak kamu menfaatleriyle uyumlu bir yönetim mekanizması ve öngörülebilir bir strateji tesis edilmiştir. Bu sayede şirketin hem operasyonel karar alma süreçleri hem de uzun vadeli stratejik planlaması sağlıklı bir zemine oturtulmuştur. Bu adımla TÜRK TELEKOM'un geleceğindeki belirsizlikler giderilerek sabit hizmetler imtiyaz sözleşmesi 2050 yılına kadar uzatılmıştır. Bu sözleşme kapsamında TÜRK TELEKOM'un yapacağı yatırımlarla 2,5 milyar doları doğrudan hazineye olmak üzere ekonomiye toplam 20 milyar ABD doları katkı sağlanacaktır. Bu gelişme TÜRK TELEKOM'un uzun vadeli faaliyet görünümünü güçlendirirken kamuya da önemli tutarda gelir sağlanmasına imkân tanınmıştır.

Yine, bunun yanında, ekim ayında gerçekleşen 5G ihalesinde TÜRK TELEKOM pazardaki toplam frekans bandı sahiplik oranını artırmıştır, bu doğrultuda toplam 1,3 milyar Amerikan doları yatırım yapılacaktır. Diğer portföy şirketimiz Turkcell'le birlikte Türkiye Varlık Fonu portföyündeki telekomünikasyon şirketleri toplam 2,7 milyar dolar 5G yatırımı yapacaktır. Finansal göstergeler tarafından bakıldığında da TÜRK TELEKOM'un toplam cari piyasa değeri yaklaşık 4,8 milyar dolar seviyesine ulaşmıştır. TVF'nin satın aldığı yüzde 55'lik paya gelen karşılık hisse değeri de yaklaşık 2,7 milyar dolar seviyesindedir. Satın alma işleminin Türkiye Varlık Fonuna maliyetinin 1,65 milyar dolar olduğu dikkate alındığında söz konusu yatırım sonrasında da yaklaşık 1 milyar dolar değerinde bir değer artışı sağlanmıştır.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) - Başkanım, yine, TÜRK TELEKOM'la ilgili bir şey soracağım çünkü çok konuşuluyor. Siz bankalardan kredi alırken bir hazine garantisi gösteriyor musunuz?

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT - Yok efendim, az önce belirttiğim de oydu. Hazine garantisi olan tek borcumuz yani finansman çalışmamız sendikasyondur; ilk yapılan Varlık Fonumuzun sendikasyonu. Onu da geçen sene itibarıyla kaldırmış olduk efendim. Diğerlerinde herhangi bir hazine garantisi ya da teminat bulunmamaktadır.

CEVDET AKAY (Karabük) - Ama Hazine ve Maliye Bankası da PDİF alt fonu kullanıyor, 4,5 milyon euro kullandı, 3,6'sını yenilediniz onun. O devam ediyor, Hazine size verdi, siz de bankalara aktardınız.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT - Ha, o bankalara kullandığımız...

CEVDET AKAY (Karabük) - Dolaylı hazine garantisi olan borcunuz var, onu demek istiyorum.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT - Ha, doğrudan hazine garantisi olarak geçmiyor malumunuz ama yani hazineden biz şey kullandık, dediğiniz gibi PDİF olarak kullanmış olduk. Onu da bankalarımıza sermaye koymak üzere kullandık. Onun da zaten ödemelerini zamanı geldikçe yapıyoruz efendim.

ERHAN USTA (Samsun) - Pardon, hazine garantisi olsa daha iyi değil mi? Daha mı ucuz borçlanırsınız? Nihayetinde bir şey olmuş olsa Hazine ödeyecek bunu zaten. Yani sizin kredibilitenizden daha düşük değildir Hazinenin kredibilitesi uluslararası piyasadan borçlanırken.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT - Efendim, şöyle, takdir edersiniz, Hazine ve Maliye Bakanlığımızın stratejisi doğrultusunda mümkün olduğu kadar hazine garantileri artık ülkemiz tarafından yatırımlarda uluslararası anlaşmalar olmadığı sürece bir projeyle ilgili genel itibarıyla tercihen verilmeme noktasında. Dolayısıyla biz de git gide Varlık Fonumuzun ve ülkemizin o anlamdaki uluslararası piyasalardaki tanınırlığı ve güveninin artmasıyla birlikte hani bunun ihtiyaç olmadığını gördük. Maliyetler olarak da git gide aşağı doğru giden bir trend var. Tabii dönem dönem küresel ve bölgesel gelişmelere binaen çalkantıların olduğu dönemde de acil bir ihtiyacımız olmadığı için finansmana çıkmıyoruz.

ERHAN USTA (Samsun) - Finansman anlamında demiyorum da...

CEVDET AKAY (Karabük) - Şöyle...

ERHAN USTA (Samsun) - Pardon Başkanım...

Mesela, şimdi, Hazineye bağlıyken bir kitle en azından ya hazine garantisi oluyordu ya da ikrazen Hazine alıyordu yurtdışından, direkt veriyordu; dolayısıyla, nihayetinde, Hazinenin faiz oranları Türkiye'deki herhangi bir kuruluşun faiz oranlarından daha iyidir, zaten çok kötüyüz, o ayrı bir şey ama en azından nispeten daha iyidir. O yüzden ben burada ülkenin toplam faydasına bakarım.

CEVDET AKAY (Karabük) - Ama orada şöyle bir durum var: Şimdi, Bütçe Kanunu'nun 13'üncü maddesindeki sınırlamaya girer.

ERHAN USTA (Samsun) - Tamam, orayı şey yaparız.

CEVDET AKAY (Karabük) - Yüksek tutarlı borçlanıldığı için 3,5 milyar dolarlık sınırlama çabuk dolar.

ERHAN USTA (Samsun) - Anladım, işte, onu artıracğız, önemli değil.

CEVDET AKAY (Karabük) - Başkanım, hazine garantisinden kurtulmak iyidir yani.

ERHAN USTA (Samsun) - Hayır, hayır; onu artırırız yani nihayetinde sizin aldığınız borçta yarın bir gün bir sıkıntı çıksa, siz borçlanmayacak olsanız bu Hazinesin borcu; değil mi? Hazine bunun nihai ödeyicisi olacak. Dolayısıyla, burada önemli olan şey, daha uzun vadeli ve daha uzun borçlanma yani daha uzun borçlanmayla ilgili ilk itirazımız bizim o yüzdendi. Yani bu Varlık Fonunu kuruyorsunuz, bunun üzerinden borçlanacaksınız, bu Hazineden daha itibarlı bir kuruluş mu olacak ki Hazinemiz varken ayrıca bir borçlanacak kuruluşu kuruyoruz diye bir itirazımız vardı. Şimdi, anladığım kadarıyla o başta öngördüğümüz risklerle karşı karşıyayız gibi de oluyor.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT - Efendim, kamu şirketlerimizden, özellikle bu KİT Kanunu'na tabi olanlar gene ihtiyaca binaen borçlanmaya çıkarken hazine garantisi alabiliyorlar. Bir nevi Varlık Fonu olarak biz kendi başımıza çıkabildiğimiz için biz kendi finansman çalışmalarımızı yürütmüş oluyoruz.

ERHAN USTA (Samsun) - Biraz pahalı da olsa biz kendimiz alacağız diyorsunuz.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT - Yani inşallah, o makas gitgide daralıyor, daha da daralacağını ümit ediyoruz.

Bir de bizim özellikle portföy şirketlerimizin borçlanmada rekabetçiliğini artırmak üzere, biz de burada bir güvenilirlik sağlamak üzere bir alternatif olarak onların kullanabileceği güvenilir alternatif olmayı da amaçlıyoruz bir yandan, hiç olmazsa bizler her zaman bu güvenceyi sağlamış olalım, bunu yurt dışı borçlanmalarda kullansınlar diye mümkün olduğu kadar onu da sağlamaya çalışıyoruz.

Yine, uluslararası yatırım ve işbirliği adımlarıyla küresel ölçekte de etkinliğini artırmayan farklı coğrafyalarda stratejik ortaklıklar kurmak üzere çalışmalarımız devam etmektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT - Bitirmek üzereyim.

Bu kapsamda, uluslararası yatırım ortaklık ve ortaklık fırsatlarını değerlendirmek amacıyla Uluslararası Yatırımlar AŞ kurulmuştur. 2025 yılı içerisinde Irak Kalkınma Fonuyla kalkınma ve altyapı yatırımlarına, Umman Yatırım İdaresiyle de maden ve enerji sektörleri başta olmak üzere ortak yatırım fırsatlarının geliştirilmesine yönelik stratejik iş birliği mutabakat zaptları imzalanmıştır. Aynı şekilde, Türkiye ile Macaristan arasındaki Yüksek Düzeyli Stratejik İşbirliği Konseyi'nin 7'nci Toplantısı vesilesiyle İstanbul'da ilgili Macar kurumlarıyla da 2 adet stratejik iş birliği mutabakat zaptı imzalanmıştır.

Bir diğer katma değer oluşturduğumuz önemli projelerden biri İstanbul Finans Merkezi. Malumunuz, hâlihazırda kamu bankalarımız; Ziraat Bankası, Vakıfbank, Halkbank, Ziraat Katılım ile BDDK, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası ve EPIAŞ İFM'de faaliyet göstermeye başlamıştır. Bu taşınmalarla birlikte İFM hâlihazırda yaklaşık 20 bin çalışana ev sahipliği yapmaktadır. SPK ile Borsa İstanbul'un da ilerleyen dönemde İFM'ye taşınmasıyla ilgili çalışmalar devam etmektedir. Ayrıca, ticari alanların da kısmen hizmete girmesi bölgeyi sosyal donatı açısından daha da cazip hâle getirmiştir. Projenin tahmini değeri 2024 yılı sonu itibarıyla yaklaşık 2,9 milyar dolardır. Malumunuz, günümüz piyasa koşullarında İFM gibi bir yatırımın sıfırdan hayata geçirilmesinde çok daha yüksek maliyetle karşılaşılması kaçınılmazdır. Bizim yaptığımız yaklaşık 1,5 milyar dolarlık yatırım da düşünüldüğünde İFM projesinin TVF tarafından katma değer oluşturan önemli bir yatırım olduğu ortadadır.

Sayın Başkanım, sayın milletvekillerim; yine, TVF portföyünde Türkiye Varlık Fonu tarafından kurulan Türkiye Madenle Ağustos 2024'te TVF'ye devredilen Türk Altın, eski adıyla Koza Grubu olmak üzere madencilik alanında faaliyet gösteren 2 şirket bulunmaktadır. Her 2 şirketin de sahip olduğu uzmanlıklar ve etkinlikler çerçevesinde oluşturulabilecek sinerji alternatifleriyle değerlendirmekte olup bu doğrultuda mevcut kaynakların etkin ve verimli kullanımının sağlanması amaçlanmaktadır. Türkiye Madeni 2020 yılında ülkemizin madencilik alanındaki kapasitesini uluslararası standartlara taşımak ve yeraltı kaynaklarımızı etkin, verimli ve sürdürülebilir bir yaklaşımla ekonomiye kazandırmak amacıyla kurmuştuk. Bugün geline nokta Türkiye Maden, Türkiye Varlık Fonu portföyünde yer alan maden ruhsatları kapsamında arama ve geliştirme faaliyetlerine odaklanan stratejik bir yapı olarak faaliyetlerini sürdürmektedir.

Türkiye Maden projelerinde öne çıkan yatırımlarımızdan başlıcası, Balıkesir İvrindi Güneş Altın Madeni Projesi'dir. 2021 yılında arama ve geliştirme faaliyetlerine başlanan proje kapsamında 2,5 milyar dolarlık bir altın rezervi belirlenmiştir. Söz konusu kaynağın en kısa sürede ve en etkin biçimde ekonomiye kazandırılması amacıyla Türkiye Maden tarafından fizibilite çalışmaları tamamlanmış olup proje üretim ve işletmeye geçiş aşamasına gelmiştir. Yine, Kastamonu Taşköprü Bakır Madeni Projesi kapsamında yürütülen arama ve geliştirme faaliyetleri sonucunda kayda değer miktarda bakır, altın ve çinko tespit edilmiştir. Mevcut veriler ışığında söz konusu kaynağın toplam ekonomik büyüklüğünün bugün itibarıyla yaklaşık 1,5 milyar dolar seviyesinde olduğu değerlendirilmektedir. Sahanın genişleme potansiyeli de yüksek olup kaynak artırmaya yönelik sondaj çalışmaları devam etmektedir. Bunun yanı sıra, Niğde bölgesinde altın potansiyeli taşıyan sahalarımızda da sondaj çalışmalarımız devam etmektedir. Ayrıca Türkiye'nin farklı bölgelerindeki ruhsat sahalarımızda stratejik madenler başta olmak üzere arama ve geliştirme çalışmalarını sürdürmekteyiz.

Sayın Başkanım, sayın milletvekillerim; Türkiye Teknoloji Fonuyla ilgili de çalışmalarımız hızla devam etmekte. Özellikle son yıllarda teknoloji ve girişimcilik alanında ülkemiz güçlü bir ivme yakalamıştır. "Start-up" ekosisteminin kaydettiği hızlı gelişimi ve uluslararası yatırımcıların Türkiye merkezli teknoloji girişimlerine artan ilgisi gelinen noktanın somut bir göstergesi. Türkiye Teknoloji Fonu ülkemizin bu alanda yakaladığı ivmeyi daha da ileri taşımayı amaçlayan stratejik bir yatırım yapısı olarak kurgulanmıştır. Bu Fon, Fonların Fonu, Büyüme Fonu ve Direkt Yatırım Programları olmak üzere 3 ana yatırım aracı üzerinden faaliyet göstermektedir. Fonların Fonu programıyla mevcut girişim sermayesi ekosisteminin desteklenmesi ve ölçeklendirilmesi hedeflenirken, Büyüme Fonu ve Direkt Yatırım Programları aracılığıyla da olgun aşama girişimlerin büyüme süreçlerine katkı sağlanması amaçlanmaktadır. 2023 yılında faaliyete geçen Türkiye Teknoloji Fonu programı kapsamında yatırım kriterlerini sağlayan fonlara destek verilmeye başlanmıştır. Bu çerçevede Türkiye Teknoloji Fonu tarafından bugüne kadar yaklaşık 140 milyon dolar üzerinde katkıda bulunulmuştur. Programın yatırım odağında Türkiye merkezli tohum öncesi geç aşamaya kadar teknoloji girişimlerine yatırım yapan

girişim sermayesi fonları yer almakta olup bu fonlar aracılığıyla Türkiye stratejik ve teknolojik bağımsızlığını destekleyen öncü şirketlerinin yetiştirilmesi amaçlanmaktadır.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) - Bu Fonun yönetim kurulu var mı? Hangi komiteye bağlı?

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT - Efendim, Varlık Fonumuzda şu anda, bizim kendi yönetici arkadaşlarımız tarafından yönetilmekte. Biz ilk etapta emniyetli adım olarak zaten "Fonların Fonu" şeklinde yaptık yani hâlihazırda zaten Türkiye'deki o sisteme yatırım yapan fonların hepsiyle temastayız. Onların uygun projelerine göre onların fonlarına destek veriyoruz. Bir sonraki aşamada da belirttiğiniz gibi daha profesyonel bir yapının kurulup artık direkt yatırımlara ve tohum sonrası, artık hani, ilk tohum öncesi değil de olgunlaşmış aşama yatırımlara destek verip büyüme potansiyeli olanlara destek sağlamayı amaçlıyoruz.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) - Yani bunun içinde ayrı bir komite, yatırım komitesi yok, kendi içinizden bir komite var değil mi?

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT - Aynen, ayrı bir komite olarak kurduk ama kendi içimizde...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Süreniz bitti.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT - Son zaten PTT'den bahsedecektim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Tamam, ondan da artık bir dahaki sefer bahsedersiniz.

CAVİT ARI (Antalya) - Bahsetsin Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Efendim?

CAVİT ARI (Antalya) - Buraya kadar gelmiş yani PTT'den bahsetsin.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) - PTT'den bahsedildi mi Sayın Başkanım?

NİLGÜN ÖK (Denizli) - Bir de soru-cevap, bölünmeler oldu ya Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bakalım ne bahsedecek, buyurun bahsedin.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT - Tamam Başkanım.

Sayın Başkanım, sayın vekillerim; PTT'nin mali yapısının güçlendirilmesi ve faaliyetlerinin sürdürülebilir bir finansal çerçeveye kavuşturulması amacıyla kapsamlı bir yeniden yapılandırma süreci yürütülmektedir. Bu kapsamda, son yıllarda zarar etmekte olan PTT'nin kamu hizmeti sorumluluğunu etkin biçimde yerine getirebilecek sağlıklı bir mali yapıya ulaştırılması temel hedef olarak belirlenmiştir. Bu doğrultuda öncelikle bilanço yapısının güçlendirilmesine ve finansman ihtiyacının azaltılmasına yönelik somut adımlar atılmıştır. Atıl durumdaki gayrimenkullerin ekonomiye kazandırılması yoluyla toplam 6 milyar değerinde ilave kaynak sağlanmıştır. Söz konusu adımların etkisiyle PTT'nin 2025 yılı finansal sonuçları kesinleştiğinde kâr açıklayacağını öngörmekteyiz. Bununla birlikte, elde edilen iyileşmenin kalıcı hâle getirilmesi amacıyla da mali disiplini güçlendirecek yapısal dönüşüm adımları eş zamanlı olarak hayata geçirilmektedir. Bu kapsamda finansman yapısının yeniden dengelenmesiyle faiz yükünün azaltılması, nakit akışının daha öngörülebilir hâle getirilmesi ve operasyonel maliyetlerin etkin bir şekilde kontrol altına alınması hedeflenmektedir. Ayrıca, PTT'nin ana faaliyet dışı, alanı dışında kalan ve zarar üreten iş ve iştiraklerinden çıkılarak daha odaklı bir kurumsal yapıya geçilmesine yönelik çalışmalar sürdürülmektedir. Söz konusu adımlar hem yönetim odağının güçlendirilmesi hem de ilave finansal kaynak oluşturulmasına katkı sağlamaktadır.

Sayın Başkanım, sayın milletvekillerim; Plan ve Bütçe Komisyonu görüşmelerinin ülkemiz için hayırlı olmasını temenni ediyorum. Sabrınız ve dikkatiniz için de çok teşekkür ederim.

Sayın Başkanım, özellikle Sayın Vekilimiz Veli Ağbaba'nın ve vekillerimizin soruları vardı, onları kısaca...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Soru kısmına hazırlık yapın, soru-cevap kısmında cevap verirsiniz.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT - Tamam efendim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Başka sorular da gelecek muhtemelen.

Teşekkür ediyorum.

Sayın Ağbaba, sizden başlayacağız.

Buyurun.

Süreniz on dakika.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Çok teşekkür ederim.

Türkiye Varlık Fonunun kuruluş amacı yasada sermaye piyasalarında araç çeşitliliği ve derinliğe katkı yapmak, yurt içinde kamuya ait varlıkları ekonomiye kazandırmak, dış kaynak temin etmek, stratejik ve büyük ölçekli yatırımlara iştirak etmek olarak tanımlanıyor fakat geline nokta, bundan çok uzak olduğu Varlık Fonunun yokluk fonu hâline geldiğini görüyoruz. Ulusal varlık fonları, devletlerin sahipliğinde, kontrolünde belirli stratejik amaçlarla ve uzun vadeli planları gerçekleştirmek amacıyla çoğunlukla sahip olunan doğal kaynaklardan elde edilen gelirleri, mevcut döviz rezervlerini ve ülke ekonomisinin cari fazlasını değerlendirmek için yatırım fonlarıdır. Burada amaç, doğru ekonomik hamleler, özellikle uluslararası piyasaya dâhil olmak ve fonun kârlılığını artırarak mevcut zenginliği önce korumak ve sonrasında katlamaktır. Böylece, ülkelerin hızla kalkınmaları desteklenmelidir ve kapitalizmin kaçınılmaz biçimde içine düştüğü ekonomik krizler karşısında dayanıklılığı artırmaktır.

Uluslararası örneklerle baktığımız zaman, bugün geline noktada, 1970'li yıllarda, ülkesinde petrol bulan Norveç Varlık Fonu 2 trilyon dolarla ilk sırada bulunmakta, Norveç'i takiben 2'nci ve 3'üncü sıraya yerleşen ülke ise, ABD'nin dünyanın en büyük gücü olduğu kabulünü sorgulatan Çin'dir. Çin'i Körfez ülkeleri takip ediyor. Bizim Varlık Fonu ise varlık değer olarak ilk 10'uncu sıraya giriyor.

Peki, neden bu ülkelere iyi baktığımızda, fonun meşruiyeti, denetimi, hesap verilebilirliği konularında bizdeki gibi tartışmaların olmadığını görüyoruz? Varlık Fonu konusunda Türkiye açısından baktığımızda ise tam tersi, şöyle ki: Varlık Fonu 2016 yılında 15 Temmuz darbe girişiminden dört ay sonra olağanüstü hâl ilan edilmiş ve bu ortamda aceleyle kurulmuştur. Meşruiyeti

henüz kuruluş zamanı ve yönetim bakımından sıkıntılı olan Varlık Fonu çok kısa bir süre zarfında Türkiye'nin finans, enerji, ulaştırma ve lojistik, madencilik, teknolojik ve telekomünikasyon, tarım ve gıda, gayrimenkul olmak üzere 7 sektörde en büyük kuruluşları kendi çatısı altında topladı. Ayrıca, fonun bugünkü hacmi Türkiye'nin gayrisafi millî hasılasının neredeyse yüzde 30'una denk düşecek büyüklüğü Sayıştay denetiminden muafiyet kabul edilecek bir şey değil. Dünyada ulusal varlık fonları oldukça verimli yatırım ya da tasarruf araçları olarak görüldükleri örnekler var. Bu örnekler kuruluş süreçlerinde yönetim ve denetim mekanizmalarına kadar sıkça düzenlenmiştir. Gerek kuruluş kanunları da gerekse yönetim süreçlerinde keyflik, suistimal ihtimaline yer olmadığı gibi, böyle bir şeyin ispatı, önceden belirlenmiş denetim süreçleri kolaylıkla ortaya çıkarılabilir niteliktedir. Dünyanın en büyük varlık fonuna sahip Norveç'in Norveç Parlamentosu, Maliye Bakanlığı, Norveç Sayıştay ve bağımsız dış denetçiler tarafından denetlendiği, tüm yatırım ve performans raporlarının halka açık oluşuyla şeffaflık konusunda 10 üzerinden tam puan almıştır.

En önemli husus, denetim konusuna değinmek istiyorum: Türkiye Varlık Fonu ve bu fonun portföyünü yöneten Türkiye Varlık Fonu Yönetim AŞ'nin kanunun 6'ncı maddesinde düzenlenen kendine özgü bir denetim şekli bulunmakta. Yasaya göre TVF tarafından kurulacak şirketler ve TVF bünyesinde kurulacak alt fonlar bağımsız denetime tabi tutuluyor. Bu denetim elemanlarının hazırlayıp Cumhurbaşkanına sunduğu raporlar her yıl aralık ayı sonuna kadar Türkiye Büyük Millet Meclisine sunuluyor ve izleyen ay sonunda Plan ve Bütçe raporları görüşüyor. Öncelikle TVF'yi bağımsız denetim raporları üzerinden denetleyecek olan denetçileri seçen Cumhurbaşkanı aynı zamanda Türkiye Varlık Fonunun Yönetim Kurulu Başkanlığını yapıyor. Bu nedenle de yıllardır Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulan denetim raporları bir iki standarda aykırılık dışında Türkiye Varlık Fonunun mali tabloları ve bu tabloları etkileyen olaylar ne faaliyetler ne de mahkemelere bile taşınan konular en küçük bir bilgi içermiyor. Örneğin, geçtiğimiz dönemde çok tartışılan bir konu vardı. Binali Yıldırım'ın talimatıyla Türkiye'ye 75 milyar dolar getireceğini vadeden bir şirket 2016 yılında 25 milyon dolar ödenmesiyle ilgili davaların sonuçları bu raporlarda yok. Bu paranın Türkiye Varlık Fonundan mı yoksa örtülü ödenekten mi ödendiğini bu raporlarda göremiyoruz. Bunu da merak ediyoruz Sayın Genel Müdür. Parayı alanlar yargılanırken para ödeyen ya da ödemesini emreden Binali Yıldırım ve diğerlerinin tanık olarak bile mahkemeye çağrılmamasının nedenleri bu raporda yazmıyor. O dönem Varlık Fonu Başkanı Mehmet Bostan neden sanık değil? Bu davalara müdahil olmuş mu? Bu da belli değil. Varlık Fonu daha kurulduğu ilk günlerden nasıl bir fona dönüştüğünü bu raporlarda yazmıyor. Yine, bu raporlarda İstanbul Cumhuriyet Başsavcısının Türkiye Varlık Fonu bünyesindeki 196 şirket ve iştirakten birinin yönetim kurulu üyesi olarak görevlendirdiğini göremiyoruz. Eti Maden Lüksemburg'taki bir şirket. Yine bu ve benzeri insanlara ne kadar para ödendiğini Türkiye Varlık Fonu şirketlerinin raporlarında göremiyoruz. Bu raporlarda örneğin iktidarın çok sık tartışılan Demirören'e AKP veya medya grubu satın alsın diye Ziraat Bankasından verdiği kredilerin akıbetini göremiyoruz, tartışılıyor. Lütfen bu konuyu açıklayın. Ziraat Bankasının, Halk Bankasının, Vakıflar Bankasının maalesef yandaşlar tarafından nasıl iç edildiği de bu raporlarda gözüküyor. ÇAYKUR'un, PTT'nin niçin milyarlarca liralık zarar ettiğini de bu raporlarda göremiyoruz. Milyarlarca dolar ödenen TÜRK TELEKOM'la, Turkcell'le ilgili raporlarda hiçbir bilgi kısıntısı yok, denetim sonucu bulunmuyor. Varlık Fonu hesapsız bir şekilde borçlanıyor, bu borçların devlete ve millete olan maliyeti bu raporlarda yok. Yine, herhâlde bizim tarihimizin en büyük soygunlarından TÜRK TELEKOM soygunuyla ilgili Hariri ailesine peşkeş çekilip sonra borçla nasıl devralındığı anlatılmıyor. "150 milyon dolar kâr ettik." diyorsunuz erken ödemeden dolayı ama bu TÜRK TELEKOM meselesi hakikaten tüm milletin dikkatini çeken bir durumdur.

Yine devlette bu bürokrasi atamaları, genel müdürler, yönetim kurulu üyelikleri ile ilgili de bir açıklayıcı bilgi verilmiyor. Biraz önce, sözlerimin başında söyledim, bu kuruluşlar hepimizin kuruluşları, birçoğuyla gurur duyuyoruz, birçoğu uluslararası da başarılı olmuş kuruluşlar. Sözlerimin başında da söyledim, bu kurumların itibarını düşürmemeliyiz, bu kurumların itibarını düşürmemek için çaba göstermeliyiz çünkü Türk Hava Yolları sonuçta bir millî değerimiz, Ziraat Bankası millî değerimiz, Vakıfbank, Halkbank millî değerlerimiz, bunların itibarını düşürecek işlerden kaçınmak lazım. Burada maalesef bununla ilgili de -hâlâ tartışılıyor- bir açıklayıcı bilgi gelmedi. Yine Anayasa Mahkemesi kararında bu kuruluşlar için etkin bir denetim sistemi düzenlenmesi anayasal bir zorunluluk olduğu vurgulanmıştır. Bağımsız denetçiler, denetim kapsamındaki şirket ve alt fonlarda PTT, BOTAŞ, Türkiye Petrolleri ve daha sonra adı "Türk Altın Holding" olarak değiştiriliyor Koza İpek Holdingle ilgili sınırlı olumlu görüş verirken TÜRKŞEKER Fabrikaları hakkında görüş vermekten kaçınmış. Turkis Enerji Company gizlilik nedeniyle bağımsız denetimden geçirilmediği için görüşe yer verilmemiş. Turkis Enerji Company gizlilik nedeniyle bağımsız denetimden geçirilmemiş dolayısıyla bu şirketin varlık, öz kaynak ve kâr olarak bildirdiği rakamlarla ilgili olarak herhangi bir denetim kanıtı elde edilememiş. Sınırlı olumlu görüş verilen BOTAŞ'ın 9,3 milyarlık alacağıyla ilgili olarak gizlilik unsuru taşıdığı gerekçesiyle yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilememiş. Diğer bir ifadeyle BOTAŞ'ın bu alacağının kimden ve nereden kaynaklandığı gizlenmiş. Yine BOTAŞ'ın finansal raporlarında, tablolarında 60,8 milyar olarak yer alan stokları ve 624,5 milyar olarak satışların maliyetinin, alım fiyatlarının gizli olduğu gerekçesiyle açıklanmaması nedeniyle yeterli ve uygun bir denetim kanıtı elde edilemedi. Sınırlı olumlu görüş verilen TPAO finansal tablolarında 490 milyar lira maddi duran varlıklarla, 100 milyar lira olan ertelenmiş vergi varlıklarıyla ilgili olarak gizlilik nedeniyle yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilemediği belirtiliyor. Yine sınırlı olumlu görüş verilen TÜRKŞEKER'in finansal tablolarında yer alan 37,4 milyar liralık stokları, 1,8 milyarlık kısa vadeli karşılıklar ve 22 milyarlık satışların maliyetine ilişkin yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilememiş.

Bu arada bağımsız denetim raporlarında Halk Bankasının ABD New York Bölge Mahkemesinde görülen İran yaptırımlarının ihlal edilmesiyle ilgili olarak açılan ceza ve hukuk davalarına ilişkin finansal tablolarına karşılık ayırmadığına dikkat çekiliyor. Bu Halk Bankası meselesinde, meseleyi sadece biz değil tüm Türkiye merak ediyor, bu konuda bilgi vererseniz memnun oluruz.

Yine Koza Holding İngiltere'deki yerleşik bağlı ortaklığı Koza Limitetin dava sürecine de devam ettiği raporda vurgulanmıyor. 2024 sonu itibarıyla mali büyüklükler, toplam varlıklar 12,7 trilyon, toplam 2024 net dönem kârı 371 milyar, 2024'e göre artış oranı yüzde 15, toplam varlıkların 2024'e göre artışı yüzde 36. Varlık Fonunun amacı fon bünyesindeki varlıkların değerini artırmak olarak açıklanıyor. 2024 yılında Türkiye'de enflasyon yüzde 44 olmuş, toplam varlıklar, net kâr rakamları 2024 yılında yaşanan enflasyon oranını yakalayamamış. Bu oranlar Varlık Fonu bünyesindeki şirketler ve diğer varlıkların doğru yönetilmediğini

gösteriyor. Türkiye Varlık Fonu maalesef devleti yoksullaştıran bir fona dönüşmüş durumda. Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulan Devlet Denetleme Kurulu denetçilerinin hazırladığı rapora göre Varlık Fonu uzun vadeli borçlanması 2024 yılında 612 milyar lira...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

VELİ AĞBABA (Malatya) - Başkanım, bitiriyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Lütfen tamamlayın.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Dövizle yapılan borçlanma, bugünkü tutarın 1 trilyon liranın üzerinde olduğu tahmin ediliyor.

Neticede, adı "Varlık" olan ama kendisi bir borçlanma fonu. Kuruluş amacının tam tersi, varlık yerine borç yaratan bir fon. Kamu kaynakları kullanan, kamunun varlıklarıyla oluşturulan Türkiye Varlık Fonu, Hazineye paralel olarak hem yurt içinde hem yurt dışında denetimsiz bir şekilde borçlanmakta. Biz, bütçe kanunlarını boşuna borçlanma limiti koyuyoruz o zaman. Zira, hazine dışındaki kamu kurum ve kuruluşlarının bu türden yaptığı borçlanmalar borçlanma limiti dışında kalmaktadır. "Varlık Fonunun borcu devleti bağlamaz." denilemez, sonuçta Fon bir kamu varlığı, borcu ödeyemezse ya hazine ödeyecek ya cumhuriyeti kuranların yokluk içerisinde kurduğu kamu şirketlerini satarak ödeyecek. Sermayesiz, varlıksız Türkiye Varlık Fonunun kurulduğu 2016 yılından bu yana bir tasarım hatası olup ülke ekonomisinin yönetim ve iktisadi işletmeciliğine yepyeni bir paralel yapılanmaya işaret etmektedir. Böyle bir yapılanmanın, Türkiye Varlık Fonunun bir an önce tasfiye edilmesi gerek bulunmaktadır. Türkiye Varlık Fonu tasfiye edilene kadar denetimin Türkiye Büyük Millet Meclisi adına Sayıştay tarafından yapılması, denetim raporunun Türkiye Büyük Millet Meclisinde ayrıntı olarak görüşülmesi ve ivedilikle yasal değişikliğin yapılmasını bekliyoruz.

Tekrar, son olarak ifade etmek isterim ki, bu kuruluşlar hepimizin millî değerleridir. Bunlar da şeffaflık içerisinde, milletin gözü önünde anlatılarak herkesin şeffaf olarak görebildiği kuruluşlar olmalıdır.

Ben tekrar geldiğinizi teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Ağbaba, teşekkür ederiz.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) - Sayın Başkan, bir soru sorabilir miyim? Belki hazırlık yaparlar. Bize, hem Yönetim Kurulunun hem de 3 tane komitenin -Denetim, Riskin Erken Saptanması, Kurumsal Yönetim- 2025'te kaç defa toplandığını arkadaşlar çıkarabilir mi acaba? Yönetim Kurulu ve komiteler.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT - Tabii.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Hakkı Bey, buyurun.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın vekiller, değerli bürokratlar; hoş geldiniz.

Evet, denetim faaliyetimizi yaptık, denetledik sizi, bitebilir aslında toplantı değil mi? Yani bunun ciddi bir denetim faaliyeti olmadığını siz de farkındasınız, Meclis denetimi olması gerekiyor fakat aslında bu denetimden daha çok bilgilendirme toplantısı oluyor yani siz bilgi veriyorsunuz, biz de dinliyoruz, işte, bir iki soru var kafamızda, onları soruyoruz, bunun adına da "Meclis denetimi" deniyor yani Varlık Fonunun üç ayaklı denetiminden bir tanesi gerçekleşmiş oluyor. Biz bunu her sene eleştiriyoruz, yine kayıtlara geçsin diye eleştireceğiz: Bu ciddi bir denetim faaliyeti değil. Yani herhâlde her kurum böyle denetlenmek ister; gelip, birkaç saat bilgi verip bir iki soru sorulması ve sonra gitmesi şeklinde. Birinci olarak, denetimin bu ayağı denetim olarak gerçekleşmiyor. Onu öncelikle söylemiş olayım. Tabii, bu sizin kabahatiniz değil yani mevzuatın yarattığı bir sonuç.

İkincisi, yine bunu da hep söylüyoruz: İkinci denetim ayağı, bu "bağımsız denetim" dediğimiz bağımsız denetçiler tarafından yapılan. Burada da bir sorun var, bunu daha evvel de hep tartıştık çünkü Türkiye'nin en değerli kuruluşlarının denetiminin aslında kamu yararına yapılması gerekir, yoksa başka bir anlamı yok bunun fakat maalesef, bu "bağımsız denetim" dediğimiz şey kamu yararına denetimi yapan bir kuruluş tarafından gerçekleşmiyor. Bunun olması gerektiği yer Sayıştay, onun yerine bir şirket yapıyor ve uluslararası alanda da baktığımızda, bu tür bağımsız denetim mekanizmaları çok tartışılan mekanizmalar esas itibarıyla. Bu da ciddi bir sorun yani bağımsız denetim ayağı da aslında sorunlu olarak karşımızda duruyor -onu da söyleyelim- yani kâr amacıyla kurulmuş bir şirket, kâr amacıyla kurulmuş başka şirketleri denetliyor, kamusal bir denetimden söz etmek mümkün değil. Hâlbuki, dediğim gibi, kamusal fayda ve öncelikler temelinde yapılması gerekiyor denetimin esas olarak. Bunun da yapılacağı yer Sayıştaydır örneğin. Biliyorsunuz, Sayıştay bunu da Sayıştay Kanunu'na göre de Meclis adına yapar yani Meclis adına denetler, sorumluların hesap ve işlemlerini kesin hükme bağlamak ve kanunlarla verilen inceleme ve denetleme işini hükme bağlama işlerini yapan bir kuruluştur ama burada herhangi bir şekilde bunu yapmıyor. Dolayısıyla, burada da ikinci ayakta da bir sorun var.

Üçüncü ayak Devlet Denetleme Kurulu. Bunu da hep tartışıyoruz yani oradan gelen arkadaşlarımız kesinlikle kendi üstlerine alınmasınlar bunu yani onlara yönelik bir eleştiri değil fakat burada da bir yapısal sorun var. Devlet Denetleme Kurulu, Cumhurbaşkanına bağlı olarak çalışıyor, Varlık Fonunun başında da Cumhurbaşkanı var yani Cumhurbaşkanı kendisine bağlı olan Varlık Fonunu yine kendisine bağlı olan bir denetleme kuruluyla denetletiyor yani bu tuhaf bir durum, dünyada pek görülen bir durum değil.

CAVİT ARI (Antalya) - Bir elle verdiğini diğer elle denetliyor.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Evet.

Yani şu tuhaflık var -hiç kimseyi zan altında bırakmak için bu sözleri söylemiyoruz ama- bir kişiye bağlı olan bir şirketler bütününün yine aynı kişiye bağlı kurul tarafından denetlenmesi kaçınılmaz olarak, orada çalışan arkadaşların, bürokratların niyetlerinden bağımsız olarak çeşitli baskılar yaratma ihtimalini içinde barındırıyor. Dolayısıyla bu denetleme ayağında da ciddi bir sorun var, Devlet Denetleme Kurulu ayağında da yani niye bunları söylüyorum? Yani burada "Denetleme yapıyoruz." diye oturuyoruz, her sene bunları konuşuyoruz fakat bütün denetleme ayakları sorunlu. Belki her şey Varlık Fonunda çok düzgün gidiyor olabilir ama denetim ayağının düzgün işlemediği çok açık ortada.

Şimdi, ilginç bir şey oldu, tesadüf, o da şöyle: Yarın biz bir torba yasa görüşeceğiz burada, onun 8'inci maddesi Anayasa Mahkemesinin Türkiye Varlık Fonuyla ilgili bozduğu bir madde ve ne tesadüftür ki yine denetleme meselesiyle ilgili bir bozduğu madde. Orada da yani Varlık Fonunun bedelini ödeyerek doğrudan veya dolaylı olarak sermayesinin ya da katılım paylarının yüzde 50'sinden fazlasına sahip olduğu şirketler ve bunların bağlı ortaklıklarıyla ilgili açık biçimde denetim kapsamında sayılmamasını

Anayasa Mahkemesi bozuyor. Yani "denetim" "denetim" diye konuşuyoruz. Bu şirketleri ve hissedarı olduğu, ortaklıklar, alt fonlar, bunlara bağlı olan yapıların denetlenmesi gerektiğini Varlık Fonu saptamamış ve bunu bir kanuna bağlamamış; açık var burada. Yani denetim açısından ne kadar ciddi bir sıkıntı olduğu ortada ve Anayasa Mahkemesi de bozmuş bunu ve biz bunu yarın görüşeceğiz bu torba yasında, 8'inci maddede. Dedim ya, bu da hani çok ilginç bir tesadüf oldu. Bu bile, bu ufak örnek bile aslında denetim mekanizmasında ciddi sıkıntılar olduğunu ve fakat maalesef bu konunun enine boyuna tartışılıp denetim mekanizmasında yeniden düzenleme yapılmasına yol açmadığını gösteriyor. Biz her sene muhalefet olarak ya usul tartışmalarında ya içerikte bu konuyu dile getiriyoruz, kayıtlara geçiyor ama o kadarıyla kalmış oluyor.

Ben esas itibarıyla bu konuya bir kez daha değinmek istedim ve buradaki eksikliklere dair ifadelerimizi kurmak istedim. Yani çok uzatmayayım konuyu çünkü her yanıyla belli olan, eksikliği olan bir mekanizma şu anda işletiyoruz. İnşallah bu konuda iktidar ortakları gelecek seneye geldiğimizde bu denetim mekanizmalarındaki zaafıların azaltılması doğrultusunda bir öneriyle gelirler, bunu hep birlikte tartışırız ve bir çözüm yolu buluruz diye düşünüyorum, aksi takdirde bu şekilde devam edilecek ve bunların da, dediğim gibi, evrensel ölçülerde ciddi denetim mekanizmaları olarak işlediklerini anlatmak mümkün değil, söylemek mümkün değil; bunları ifade etmek istedim.

Dinlediğiniz için teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ederim.

Gruplar adına devam ediyoruz.

Sayın Erhan Usta...

ERHAN USTA (Samsun) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, değerli bürokratlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, önce, bu Varlık Fonu ilk kurulduğunda sorduğumuz bir soru ve yaptığımız bir eleştiri vardı, bir kaygımız vardı, o kaygı şuydu: Bu Varlık Fonu niye kuruluyor? Dünya örneklerine, ekseriyet örneklerine bakıldığında, işte, bugün olan zenginlikleri geleceğe aktarmak için; genelde varlık fonlarının kuruluş amacı buydu. Şimdi, bizim öyle bir durumumuz yok, biz zaten açık veriyoruz, borçlanıyoruz sürekli dolayısıyla geleceğe o anlamda aktaracak bir şeyimiz yok.

Şimdi, az önceki borçlanma mevzusundan sonra bunu tekrar söyleme ihtiyacı hissettim: Eğer biz bunu borçlanma için kuruyorsak zaten yıllardan beri bizim borçlanma işini çok da iyi yapan, sürekli borçlanan bir Hazine var. Eğer varlıklarımızı satmak için yapıyorsak bu konuda yıllardır çalışan, ihtisaslaşmış Özelleştirme İdaremi var. Bir kısım kamu yatırımları için, bu şirketler eliyle kamu yatırımı yapmak için yapıyorsak zaten eski ismiyle Devlet Planlama Teşkilatı, şimdiki ismiyle Strateji ve Bütçe Başkanlığımız var. Türkiye'nin tanıtımıysa bununla ilgili işte, Tanıtım Ofisi şeklinde bir kurumumuz var; Türkiye Yatırım ve Tanıtım Ajansı diye bir şeydi, şimdi değişti o, nitelik değiştirdi ama o vardı. Dolayısıyla biz bunu niye yapıyoruz diye bu soruyu sormuştuk. Şimdi yani borçlanmadan ortaya çıkınca Hazine "Kendiniz bakın kendi işinize." diyor. Siz de muhtemelen Hazineden daha yüksek bir faizle borçlanıyorsunuz. Dolayısıyla bu Varlık Fonu'nun varlığının bence hâlâ tartışılması gerekir özellikle bu pratikten sonra.

Şimdi, tabii, nihayetinde bizim bundan sonra yapacağımız şey denetim faaliyetimiz çerçevesinde eğer bu Varlık Fonumuz var ise, burada şirketlerimiz varsa bunun Türkiye için en faydalı şekilde olmasına yönelik önerilerde bulunmak yani hem eleştirilerimizi yapacağız hem de önerilerde bulunacağız. Bundan sonraki konuşmalarım biraz o çerçevede olacak. Şimdi, birinci husus -arkadaşlar da gündeme getirdi, biz de defalarca gündeme getirdik önceki yıllarda da- bu denetim meselesi önemli. Yani burada ciddi bir denetim yetersizliği var. Bağımsız denetim firmasının, Varlık Fonunun Başkanı Cumhurbaşkanı, kendisini atıyor Varlık Fonunun Başkanı. Ondan sonra da temel yöneticisi o, büyük ihtimal kararları alan da o. Onu bilmiyoruz, kim alıyor? Ama kararları alan da büyük ölçüde odur diye tahmin ediyoruz veya işte danışmanları. Şimdi, bağımsız denetim firmasını kendisi tayin ediyor; birinci denetim unsuru. Devlet Denetleme Kurulu denetçilerini "Sayın Cumhurbaşkanının olurlarıyla" diye arkadaşlarımız az önce zaten yine ifade ettiler, kendisi takdir ediyor. Meclis denetiminde de burada biz ne kadar itiraz edersek edelim işte AK PARTİ'li arkadaşların parmaklarıyla bu işler geçecek. Dolayısıyla AK PARTİ Genel Başkanı sıfatıyla Meclis denetimini yapacak milletvekillerini de Sayın Cumhurbaşkanı, Sayın Erdoğan tespit ediyor. Dolayısıyla, üç aşamalı denetimin bütün unsurlarının denetlenen kişi tarafından tespit edildiği komik bir durum, trajikomik bir durum aslında yaşıyoruz, daha fazla bunu uzatmaya gerek yok.

Şimdi, burada, tabii, özellikle KİT'lerin neden bu kapsama alındığı konusu önemli çünkü Arda Bey de geçen yılki tutanaklarda da söylüyor, diyor ki: "Yani biz aslında KİT'leri aldık ama onlar kendi vizyonları, misyonları neyse o çerçevede, kendi ilişkili kuruluşları, -işte bu Tarım Bakanısı Tarım Bakanlığı, Enerji Bakanısı Enerji Bakanlığı- onlar tarafından aslında yönetiliyor diyorsunuz değil mi? Geçen yılki tutanaklarda böyle bir ifadeniz var. O zaman yani bunlar zaten o şekilde yönetiliyorsa, hâlen de öyle yönetiliyorsa gerçekten biz bunları bu kapsama niye alıyoruz? Bu, şimdi önemli bir soru. Yani mesela Endonezya örneğinde aslında orada biraz daha farklı bir durum söylediniz. Ne dediniz? Devlet varlıklarını daha etkin yönetmek yani yönetimine karışmadığınızı bu anlamda ifade ediyorsunuz. Onlar kendileri kendi işlerini devam ettiriyorlar ama burada görünüyorlar. Bilmiyorum, bunu bize bir izah ederseniz ben çok memnun olacağım. Yani gerçekten bu KİT'leri bu kapsama niye alıyoruz?

Şimdi, mesela, biliyorsunuz Hazine ve Maliye Bakanlığı, Kamu İşletmeleri Raporu'ydü zannedirim, bu devlet işletmeleriyle ilgili finansal tabloları özet şekilde orada yayınlıyor. Mesela şöyle tek tek bakalım: BOTAŞ, 2024 zararı yaklaşık 45 milyar TL yani BOTAŞ normal şartlarda çok zarar eden bir kuruluş değildi. Özellikle Varlık Fonu bünyesinde alındıktan sonra... Bakın, şunu söyleyeyim bir defa, tabii, tek etken olduğunu söylemek mümkün değil ama muhtemelen bir faktör yani yönetimiyle ilgili her ne kadar "Karışmıyoruz." deseniz de... Zaten temel önerim o olacak. Yani bizim aslında bu Varlık Fonunu ve altındaki şirketleri gerçekten siyasi müdahaleden uzak şirketler hâline ve yönetim hâline getirmemiz lazım çünkü burayı biz normal kamu gibi yönetemeyiz yani devletin normal birimleri gibi falan değil. Harcamasında esneklik sağlanmalı, yönetiminde esneklik sağlanmalı. Efendim, gerektiğinde risk alabilmeli, gerektiğinde para batırabilmeli ama bunların hepsini siyasi müdahaleden uzak, piyasa koşulları çerçevesinde yapması lazım. Para da batırabilirsiniz ama şu değil tabii: O 75 milyar dolar meselesinde... Birisi gelecek -mesela bu konuyu ilk önce ben gündeme getirdiği bu Plan ve Bütçe Komisyonunda- yani 75 milyar dolar para getiriyorum diyecek, burası da çadır devleti, ondan sonra Varlık Fonundan veya örtülü ödenekten ama Varlık Fonundan gelecek para, sizinle alakası o, ondan sonra 25 milyon dolar para

alacak; böyle bir şey olamaz. Esneklik dediğimiz bu değil, bu sorumsuzluk değil. Bu hiçbir usul olmadan, devlet adabı olmadan harcanan paralar anlamında demiyorum ama "fonların fonu" diyorsunuz, değil mi? Mesela bir kısım yerlere yatırım yapacaksınız yani kâr amaçlı olarak. Riski de çok olabilir ama buralarda, işte "Yandaşın şu şirketine biraz para verin." talimatını alırsanız bu yapılan iş yanlış olur. Dolayısıyla, sizin...

Tabii, siz karar mercisi değilsiniz. Buradaki arkadaşların hepsi yani gayet pırlanta gibi arkadaşlar, muhtemelen mesleklerinde çok iyi insanlar; onlara bir şey demiyorum. Devlet Denetleme Kurulu uzmanları, denetçilerimiz yine o şekilde. Esas bizim...

Tabii, burada yöneticilerinden birisi olması lazım yani esas karar alıcılarından birisinin muhatap olması lazım ki biz onlarla konuşacağız. Siz Yönetim Kurulu üyesisiniz, o sıfatla, tamam ama mesela Erişah Hanımın bu işlerde çok belirleyici olduğunu biliyoruz. Her sene de soruyoruz: Nerede bu kadın? Niye gelmiyor Erişah Hanım? Nihayetinde Cumhurbaşkanının gelmesini beklemiyoruz çünkü bütçesine dahi gelmiyor ama Başkan Vekili olarak onun gelmesi lazım çünkü bazı meseleleri onunla konuşmamız lazım. Yani teknisyenlerle konuşulmayacak meseleler bu konuştuğumuz meseleler. Size ben ne diyeyim? Anlatabiliyor muyum? Yani hem denetim anlamında hem de yönetim anlamında bunları yapmamız lazım.

Dolayısıyla, arkadaşlar, yani hiç olmazsa şu olabilir: İşte, biz de vicdanımızı rahatlatıyoruz. İşte, kayıtlara geçsin, devletin kayıtlarına. Bir gün birisi gelir bakar diye söylüyoruz ama bir faydası şu olabilir belki: Yani eğer uygun görüyorsanız bu söylediğimiz şeyleri, bunları uygun lisanla yukarıya aktarmanız.

Yani gerçekten burada siyaset, evet, politikaları, temel politikaları belirleyebilir, yönü siyaset belirleyebilir ama operasyonel işlere siyasetin karışmaması lazım. Bakın, biz bunu Merkez Bankalarına karışılmasında Türkiye'ye neye mal olduğunu gördük. Aynı şeyler muhtemelen sizin oralarda da oluyor. Veya 1990'lı yıllarda, 1980'li yıllarda KİT'ler, biliyorsunuz, çiftlik gibi yönetiliyordu çünkü yani siyaseten oralara müdahale ediliyor, insan yerleştiriliyor, ihale alınıyor. Mesela 2001'de yaptığımız reformlarla bunların hepsini değiştirmiştik. Şimdi tekrar, eski yere dönmememiz lazım. Dolayısıyla, buranın yönetiminin siyasi müdahaleden uzak olması lazım.

Şimdi kuruluş bazında çok kısa kısa bakacağım.

Başkanım, bu arada on dakika, tabii, bize çok az gelecek, onu söyleyeyim. Denetim yapıyoruz yani hiç olmazsa şurada bir süre sınırı koymadan konuşalım. Yani lüzumsuz bir şey konuştuğumuzu bir tane ima eden bir şey olursa sözümü de orada keseceğim, onu söyleyeyim.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Yeterince verelim ama arkadaşların da hakkına riayet edelim.

ERHAN USTA (Samsun) - Şimdi, 44 yani mesela, işte, BOTAŞ zarara geçmiş. Şimdi, TÜRKŞEKER'e bakıyorsun, TÜRKŞEKER de 2017'den sonra zarara geçmiş ama zararı gitgide artıyor. Efendim, PTT'ye bakıyorsun, PTT de 2019'dan itibaren zarara geçmiş.

Bu, PTT'de hemen bir şeyi ihbar edeyim mesela size. Gerçi bağlı ortaklıkta işletmenin, tamam, bir kısmından çıkılacak dediniz. Bu, PttAVM meselesi var, ben bunun daha önce Türkiye Büyük Millet Meclisine araştırma önergesini verdim, gündeme getirdim, adamlar beni mahkemeye verdiler ve o mahkemeyi de kazandım. Yani, tamam mı? Bu, PttAVM'nin yüzde 51'i oraya ait, yüzde 49'u PTT'de, PTT'nin bütün elemanları kullanılıyor, düşük kargo ücreti üzerinden PttAVM kendisine bir rekabet sağlıyor -tamam mı- ama şeyi kime taşıttırıyor: PTT'nin elemanlarına taşıttırılıyor. Zaten PTT sadece PttAVM ile kendi arasındaki ilişkisinden dolayı zarar ediyor; biz bunları gündeme getirdik yani herhangi bir şey yapılmadı. Tabii, Türkiye hukuk devleti olmadığı için herhangi bir yargı unsuru filan harekete geçmedi ama en azından bu sözlerimizden dolayı, Allah'a çok şükür ki suçlu bulunmadık, o davadan beraat ettik yani davadan herhangi bir şey çıkmadı. Ama bu, PttAVM meselesine lütfen bakın yani soygunun bir kısmı buradan oluyor, PttAVM'den oluyor. Burası çok ciddi zarar ediyor.

Şimdi, TÜRKSAT'a bakıyorsun, ilk kez 2024'te zarar etmeye başlamış. Ziraat Bankasına bakıyorsun yani kârındaki artış sadece yüzde 12. Tamam, zarar etmiyor ama yüzde 12; zarar etmesini beklemiyoruz zaten. 2024 yılında yüzde 44,4 arkadaşlar enflasyonumuz. Bir kuruluşun en az enflasyon kadar kâr etmesi lazım; enflasyonun da 10 puan üzerinde, sektörüne göre, işte, 8-10 puan üzerinde kâr etmesini beklersiniz. Diğer kuruluşlarda da zarar olmasa da kâr performanslarında bir düşüş olduğunu görüyoruz.

Dolayısıyla -ben burada sadece KİT'ler açısından baktım- KİT'lerin niye bu kapsama alındığı konusu önemli bir soru olarak karışımızda duruyor Arda Bey, buna ilişkin de bize bir değerlendirme yaparsanız çok memnun olurum.

Şimdi, diğer bir konu: Önceki yıllarda da yine gündeme getirdim ama gündeme getirmemiz lazım çünkü siz finansmanınızın çok önemli kısmını da hazineden sağlıyorsunuz. Özellikle kamu bankalarına hazine ciddi bir nakit dışı tahvil veriyor. Veya anlaşılması açısından yani vatandaşın anlaması açısından şöyle söyleyelim: Yani hazine finansman sağlıyor, para veriyor; para vermiyor da para yerine hazine kâğıdı veriyor, bu da zamanı geldiğinde paraya çevrilebiliyor.

Şimdi, bu, 2024 sonundaydı zannediyorum, stok 311 milyara ulaşmıştı. Tabii, nominal rakamlar üzerinden bu güncellendiği zaman bugünkü değerle çok daha yüksek bir rakam olur. Geçen yıl yaklaşık 120 milyar lira civarında vadesi doldu, ondan sonra da stok eridi. Muhtemelen o parayı sizin, tabii, vadesi olduğu için nakit olarak almış olmanız lazım, hazineden aldınız herhâlde. Sonra üzerine bir daha, tekrar hazine size aynı, o vadede tekrar kâğıt vermiş ama şu anda da baktığımızda 217 milyar liralık hazinenin kâğıdı sizin elinizde duruyor. Tabii, bunlar çok önemli kaynaklar. Dolayısıyla bu kaynakların da sizin performansınızı açıklarken göz önünde bulundurulması lazım. Yani "Biz Varlık Fonu kuruyoruz"un özeti şu arkadaşlar: Varlık Fonu kuruyoruz, bir yandan da peşinden hani sürekli Varlık Fonuna finansman sağlıyoruz. Yani bunu bana birisi izah etsin ya! Allah aşkına izah etsin bunu biri bana! Yani güya varlığımız olacaktı. Hani herkes ne yapıyor? Bugün işte, çok petrol çıkarıyor, bilmem ne çıkarıyor, bugünkü kazancını gelecek nesillere aktarmak için yapıyor. Biz de Varlık Fonu kuruyoruz ama gelecek nesillere borç aktaracak bir mekanizma kurduğumuz Varlık Fonu. Yani bunun böyle görülmesi lazım ama tabii, dediğim gibi, bu eleştirinin muhatabı siz değilsiniz, nihayetinde siz de işinizi yapmaya çalışan çok değerli bürokrat arkadaşlarımızınız.

Şimdi, mesela, şu şeye bir bakalım, konsolide tablolarınıza bir bakalım; yani burada iyi bir performans yok. Tabii, bunların konsolidasyonu ne kadar doğru ne kadar yanlış, o biraz sıkıntılı bir iş ama siz de dediniz, işte "En büyük konsolidasyon bu." filan diye

de söylediniz. Şimdi, konsolide tablolara baktığımızda toplam varlıklarınız yüzde 36 artıyor; bu, düşük, reel olarak gerilemiş yani reel olarak bir artış yok, varlıklarınızda bir düşüş var çünkü enflasyon yüzde 44,4 yıl sonu enflasyonu, ortalama enflasyonla da bakılabilir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERHAN USTA (Samsun) - Ama burada daha önemlisi kâr, kârlılık meselesi. Şimdi, brüt kâr yüzde 19,4 artıyor, net kârınız da yüzde 16 artıyor; yani yüzde 44,4 enflasyonun olduğu yerde sizin kârınız yüzde 16 artıyor. Aslında reel olarak baktığınızda değil mi, zarar ediyorsunuz yani bunları enflasyondan arındırmış olsanız iki yılın rakamını ciddi bir zarar olduğunu göreceğiz. Burada satışların maliyetindeki yüzde 55,2'lik artışın, zannediyorum, bu düşük kârlılıkta veya reel olarak zarar etmenizde önemli bir unsur olduğunu görüyorum. Bunun neden kaynaklandığı hususunda bize bilgilendirme yaparsanız memnun olurum. Dolayısıyla, konsolide tabloya baktığımızda, totalde baktığımızda, bu varlıkların, mevcut şirketlerimizin iyi yönetilmediğine ilişkin bilgiler burada.

Tabii, burada çok büyük şirketler var, çok küçük şirketler var, bilanço yapıları çok farklı olanlar var, konsolide bakmanın yanlışlığını görüyorum ama siz bize böyle sunuyorsunuz; şimdi, dolayısıyla, ben onun üzerinden yapmak durumundayım. Belki bunu finans sektörü, enerji sektörü diye ayırmak lazım çünkü burada Ziraat Bankası domine ediyor, buradaki muhtemelen rakamları domine ediyor ama diğer şirketlerin durumunu daha net görebilmemiz gerekiyor; o da yok. Yani şimdi, alt fonlar, birtakım şirketler, kurduğunuz yeni şirketlerin o bize gönderdiğiniz kitapların bir tanesinde var mali bilgileri ama özellikle bu KİT'lerin benim bildiğim kadarıyla mali bilgileri bize sizin gönderdiğiniz raporlarda veya denetim raporlarında DDK'nin raporlarında da bunlar yer almıyor, Hazine sayfasından o yüzden değerlendirerek bunları yapıyoruz. Onun niye yer almadığı da ayrıca belki bize söylenirse çok faydalı olur diye düşünüyorum.

Şimdi, bu şans oyunları ile ilgili bir husus var. Geçen yıldır veya bir buçuk yıl önce filandı herhâlde, Gelir İdaresi Başkanlığının bir çalışması olmuştu vergiye ilişkin, o çalışma da kamuoyuna sızmıştı, o çalışmanın 60'ıncı sayfasında buna ilişkin bir husus var. Olay şuydu: Varlık Fonunun biliyorsunuz KDV muafiyeti var, orada hukuki olarak öyle bir şey yazılmış. Şimdi bu şans oyunları...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Lütfen tamamlayın.

Buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) - Sağ ol Başkanım.

Şans oyunu nedir? İşte; piyango, hemen kazan, Sayısal Loto, Şans Topu, On Numara, Süper Loto. Bu oyunlarda lisansları Türkiye Varlık Fonuna devrediliyor, sizin KDV istisnalarından dolayı ki tahsil ediyorsunuz KDV'yi bu oyunları oynatırken, vatandaşın KDV alınıyor ama bu KDV Hazine ve Maliye Bakanlığına, devlete aktarılmıyor; böyle bir durum var, değil mi? Şimdi, Gelir İdaresi Başkanlığı bize bunu söyledi ve bunun düzeltilmesi lazım diye "Bir kanun çalışması yapılması gerekir." dedi ama zannediyorum, uygun görülmediği için bu kanun teklifi önümüze gelmedi. Tabii, burada ciddi bir kaynak var yani mesela, performansınızda bunu da ortaya koymanız lazım. Yani alıyorsunuz vatandaşın KDV diye fakat hazineye aktarılmıyor. 2024 yılı için Maliye Bakanlığının tahmini yaklaşık 16,4 milyar TL, buradaki hazineye aktarılması gerekip de aktarılmayan para; bunu enflasyonla 2026'ya getirdiğimizde yaklaşık 25-30 milyar lira civarında bir şey yapıyor yani 700 milyon dolar civarında bir para var. Kaç yıldır bu devam ediyor, ona bakmak lazım yani dolayısıyla bunun düzeltilmesi gerekiyor. Yani sizin de bunu önermeniz lazım veya kendi performansınızı da eğer yapıyorsanız, bir performans ölçümü yapıyorsanız "Biz nasıl çalışıyoruz?" filan diye de bunu da performansınızdan düşmeniz lazım çünkü bu kaynak sizin performansınızdan kaynaklanan filan bir şey değil veya bu şirketin. Milletten topluyorsun KDV'yi, hazineye yatırıyorsun; böyle bir şey olabilir mi ya! Bir hukuk devletinde böyle bir şey olmaz. Yani "Benim vergim nereye gidiyor?" diye vatandaşın sorma gücü çok olmadığı için, Parlamento da etkin olmadığı için ülkede böyle bir sıkıntı çıkıyor.

Şimdi, küçük birkaç husus kaldı, onlara da... Bu rapordaki 5 şartlı görüşe ilişkin bir gelişme olmamış, sunumunuzdaki sayfa 4/2. Bunun niye olmadığını da bir söylemek gerekir; açıklamadınız, sadece burada bir gelişme olmadığını söylediniz. Yani, sizin bu kuruluşlar üzerinde bunların yerine getirilmesi...

(Mikrofon otomatik sistem tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) - ...konusundaki sözleriniz tesir mi etmiyor, oradaki sıkıntı nedir? Bunun çözülmesi lazım.

Yine, DDK raporunda 9 husus yer almış, o hususlara ilişkin de bir gelişme olmamış. Nihayetinde, Devlet Denetleme Kurulu denetçileri bu raporları yazıyorsa bizim beklentimiz, değil mi bunların geçen yıl da çünkü benzerleri vardı yani hadi bir yıl oldu ama ikinci yıl da bunların normal şartlarda düzeltilmesi beklenir.

Şimdi, bu, en son da "İstanbul Finans Merkezi" dediğiniz meseleyle ilgili olarak yanlış hatırlamıyorsa 2,9 milyar TL bir piyasa değeri olduğunu söylediniz, değil mi Arda Bey?

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT - Evet.

ERHAN USTA (Samsun) - Şimdi, bunun yaklaşık yatırımının da 1,5 milyar liralık bir yatırım olduğunu, dolayısıyla böyle 1,4 milyar dolarlık bir katma değer yaratıldığını söylediniz.

Bu 1,5 milyar dolarlık hesabı neye istinaden söylüyorsunuz?

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT - Toplam şu ana kadar yaptığımız yatırım, yıllandırılmış hesabıyla.

ERHAN USTA (Samsun) - Finansman giderleri dâhil mi?

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT - Yok.

ERHAN USTA (Samsun) - Yok, sadece dolar cinsinden.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT - Dolar.

ERHAN USTA (Samsun) - Dolar cinsinden.

Şimdi, ama ben yanlış okumuyorsam ne derler rapor onu söylemiyor. Burada yatırım amaçlı gayrimenkuller İFM'nin 101,3 milyar TL. Bunların hepsi bahsettiğimiz konu, başka bunun dışında bir şey yok, İFM'nin yaptığı yatırımlar. Bunların enflasyon

muhasebesi çerçevesinde muhtemelen güncellenmiş rakam olması lazım. 101 milyar; işte, bunu 2024 sonu dolar kuruna çevirdiğimizde yaklaşık 3,5 milyar dolar eder, 3,4 milyar dolar. Yani sizin maliyetiniz, finansman gideri hariç buradaki rakama istinaden söylüyorum, 3,4 milyar dolar. Şimdi, dolayısıyla, yani 2,9 milyar dolar ediyorsa şimdi çok zarardasınız demektir ki zaten böyle bir şeyden kâr edilmesi mümkün değil, zaten saçma sapan bir projeydi o. Hatta bu 3,4 milyar doları -bunu kayıtlara geçsin diye söylüyorum- buradaki güncel bilançodan söylüyorum, bize gönderdiğiniz bilançodan söylüyorum, 101,3 milyar TL. 2024 yılı...

(Mikrofon otomatik sistem tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Erhan Bey, 4 kere uzattım; biliyorsunuz on dakika süremiz.

ERHAN USTA (Samsun) - Baştan on dakika verince böyle oluyor.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Ama bu, yeni bir şey değil.

ERHAN USTA (Samsun) - Yeni bir şey.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sözcüler on dakika, bir dakika uzatıyoruz; sizlerde biraz daha esnek, size sekiz dakika oldu şu anda.

Selamlayalım, buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) - Tamam, bir iki dakikada toparlarım.

Şimdi, 101,3 milyar TL; bu, önemli bir şey. Bakın, yani bilançodaki güncellenmiş değer olduğunu düşünüyorum bu enflasyon muhasebesi çerçevesinde, enflasyona göre ayarlanmış değer; bunu 2024 yılı dolar kuruna böldüğümüzde yaklaşık 3,4 milyar dolar ediyor. Ortalama on yıllık bir dönem diye alalım, işte, toplam vadesine beş yıl gibi bir şey kullanmış olsak yüzde 40'lık bir dolar cinsinden de totalde bir faiz yükü gelir, yaklaşık 5 milyar dolar Arda Bey. Yani böyle değilse, düşünceniz farklıysa onu lütfen bizimle paylaşın. Bunun maliyeti bugün 5 milyar dolar olan bir şey finansman maliyetiyle birlikte ama "Piyasa değeri 2,9 milyar dolar." diyorsunuz, çıkarsanız da zaten kimseye satamazsınız, o ayrı bir şey. Dolayısıyla İstanbul Finans Merkezi Projesi tamamen ciddi bir bataklık ve yanlış projedir. Zaten altyapısı filan da yok, o dönem ben oradaki bütün yöneticilerle... Çünkü İstanbul Finans Merkezi Projesi'nin ki bu inşaat olanı değil de Türkiye Projesi olan projenin on yıl koordinatör yardımcılığını yaptım. Biz bu projeyi, İstanbul Finans Merkezi'ni her tarafta anlattık, biz anlattıkça orada birileri inşattan para kazanmış meğer o ayrı bir hikâye. Tamam mı? Dolayısıyla bu iş öyle... Bence bir yerde daha "Bunda yatırımlı, kârlı bir iş oldu." şeklinde bir şey söylemeyin. Bu, ciddi ölçüde yaklaşık en az 2-3 milyar dolar zararlı bir iştir diyorum.

Denetim faaliyetimizi yapmış olduk herhâlde.

Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ederim.

Sayın Sadullah Kısacık, buyurun.

SADULLAH KISACIK (Adana) - Teşekkür ediyorum Başkanım.

Sayın Komisyon üyeleri, değerli milletvekilleri, Türkiye Varlık Fonunun değerli yöneticileri, basınımızın güzide mensupları, Devlet Denetleme Kurulu üyelerimiz; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, tabii, insanın konuşası da gelmiyor yani zaten şu anda bir denetim faaliyeti gerçekleştiriyoruz ama adı denetim faaliyetiye.

Şimdi, Türkiye Varlık Fonu 2016 yılında kurulan bir fon. Bu Fonun kurulması AK PARTİ iktidarı döneminde birçok kez gündeme gelmiş fakat o dönem ekonomi yönetiminin başında olan Sayın Ali Babacan'ın ısrarlı engellemeleriyle kurulamamış bir fon. Zaten hemen Sayın Ali Babacan ayrıldıktan sonra ilk kurulan, ilk yapılan işlerden biri de bu Varlık Fonunun kurulması. Zaten Ali Bey'in bu tür şeylere engel olmasından dolayı da Bakanlar Kurulunda ismi "fren Ali"ye çıkmış. Tabii, biz gurur duyuyoruz yani hayra motor, şerre de fren olmaktan gurur duyuyoruz. Şimdi, diyeceksiniz ki: "Ya, bu Varlık Fonu şer mi? Niye öyle konuşursunuz?" Ya, şimdi, bu çok da iktidarın böyle övünerek anlattığı bir fon değil açıkçası ve şu anda bilmiyorum, hiç anket filan yaptırıyor musunuz, burada iletişim biriminiz filan da var; yani "Türkiye Varlık Fonu" deyince halkta Varlık Fonunun algısı çok kötü bir durumda yani sanki böyle karanlık bir fon, karanlık işlerin yapıldığı bir fon, örtülü bir fon gibi.

Peki, bunun sebebi ne? Yani gereksiz mi bu algı? Şimdi, bakıyorsunuz, bu fon 1 Ağustos 2016 yılında Meclise geliyor veya Mecliste kuruluyor. Ne zaman? Ya, 15 Temmuz hain darbe girişimi olmuş, daha ortalık toz duman, neyin ne olduğu belirsiz, on beş gün sonra nasıl hemen, nerede hazırды yani Meclise getirip de 15 Temmuz darbe girişiminden sonra on beş gün içinde kurulması. "Hayırdır." diyor insan; acaba bu... Gündem darbeyken, daha meydanlarda demokrasi nöbeti tutuluyorken, millet daha meydanlardan ayrılmıyorken yani ne oldu da bu kanun böyle alelacele... Ne acelesi vardı? Bir soru işareti. Bunun da cevabı eğer varsa sizde -niye bu kadar aceleyle- onu da almak isterim açıkçası.

Diğer taraftan, bu kurulan fon kamunun fonudur yani devredilen şirketler kamu malıdır ama fon özel hukuk kurallarına tabidir; bu da enteresan yani mal kamunun ama hukuk kuralları özel hukuk kurallarına tabidir.

Diğer bir yine olumsuz algıya sebep olan şey: Fon ilk kuruluşunda, biliyorsunuz adı birtakım yolsuzluk iddialarına karışmıştır. İşte, bazı fonların gelmesiyle yüzde alınması vesaire gibi, böyle örtülü ödeneğin kullanılması gibi burada girmeyeceğim, biliyorsunuz. Direkt zaten algı olumsuz, bir de bu olunca insanlarda şu anda gerçekten vatandaşa soralım: "Türkiye Varlık Fonu nedir?" Yani kamunun malını sanki ipotek edip dışarıdan borçlanmaya, peşkeş çekilmeye yarayan bir fondur denilir. Ya, şu anda isterseniz vatandaşa soralım.

Şimdi, bu anlamda Varlık Fonuna baktığınız zaman çok kısa bir yasası vardır ve bu yasa kısaca şöyledir: Bu fon aklına geleni yapar, kimse de hesap soramaz fonudur; o şekildedir. Sayıştay denetleyemez ve Varlık Fonunun maalesef Türkiye'deki ekonomik sistemde böyle büyük bir karanlık yanı vardır.

Peki, fonun uluslararası anlamda bir prestiji var mıdır? Benim gördüğüm kadarıyla Fitch uluslararası derecelendirme kuruluşu B ve BB- vermiş; yani nedir? "Spekülatif" demiş fona yani şu anda Türkiye Varlık Fonunun uluslararası kredi derecelendirme şeyi spekülatiftir. Bu da olumsuz bir şey. Niye yani, bizim bir tane Varlık Fonumuz var, niye uluslararası kredi derecelendirme kuruluşları buna BB- veriyor?

Şimdi, dünyaya baktığımız zaman, evet, başarılı varlık fonları var ama bu varlık fonları genellikle bütçe fazlası olan, petrol ya da doğal kaynak gelirlerini geleceğe taşımayı amaçlayan ülkelerde var. Yani bizim gibi bütçe açığı veren ve kamu borcu olan ülkelerde genellikle başarılı bir varlık fonundan bahsedemezsiniz. Yani bu temele de baktığınız zaman, zaten bizim paramız yok ki o anlamda. Şirketlerimizin bakıyorsunuz kârlılıklarına vesairesine; o zaman diyorsunuz ki "Ya, bu Fon niye kuruldu?" Akılda soru işareti taşıyor maalesef.

Yine, bakıyorsunuz, fonun en büyük dezavantajı denetime tabi olmaması. Ya, kamunun malının, kamu yönetiminin ya da denetime tabi olmaması kadar kötü bir şey yok. Yani şu anda biz burada denetim mi yapıyoruz? Biraz önce siz sunum yaptınız, işte Devlet Denetleme Kurulu, diğer bir özel denetim şirketleri ve Meclis. Şu anda Meclis ayağını gerçekleştiriyoruz; aslında biz şu anda bir prosedürü yerine getiriyoruz. Denetim yapmıyoruz açık söyleyeyim ve ben bir milletvekili olarak bu durumdan utaniyorum. Şu anda ben Türkiye Büyük Millet Meclisindeki bir milletvekili olarak şöyle bir denetim yapmaktan utaniyorum, utaniyorum açık söyleyeyim eğer bunun adı denetimse, denetimse utaniyorum. Dolayısıyla milyarlarca dolarlık kamu varlığı şu anda halkın adına değil, dar bir yönetim tarafından yönetiliyor. Sizleri tenzih ediyorum, biraz önce Sayın Usta da söyledi, gerçekten de burada her bir öz geçmişi değerli arkadaşlarımızı görüyoruz yani bunları sizi tenzih ederek söylüyoruz yani biz bunları kurumun varlığı, kurumun ilkeleri, kurumun işleyişi anlamında söylüyoruz, lütfen üzerinize alınmayın. Ama bu kurum hesap verilebilirlik ilkesini ortadan kaldırıyor ve bu kaynakların nasıl kullanıldığı toplumdan bir şekilde gizleniyor. Dolayısıyla akla şu soru geliyor: Acaba Varlık Fonu yatırım yapmaktan çok bir borçlanma aracı mı?

Şimdi, Sayın Genel Müdürüm, Varlık Fonunun bir hikâyesini de göremiyoruz, başarı hikâyesini. Şimdi, sizin burada anlattığınız birtakım stratejik şeyler var, o tik attığınız ama mesela Varlık Fonu keşke bizi şu KÖİ'lerden kurtarsa, keşke şu 5'li çete... Yani hastanemizi yapsa, böyle uluslararası bir otobana "Ya, bak, daha önce biz bunu yap-işlet-devretle yapıyorduk, pahalıydı, bak, şimdi, ne güzel, kendi Varlık Fonumuz sermayeyi koydu, dolayısıyla o büyük müteahhitlere muhtaç değiliz." desek. Keşke desek ki "Bak, şu şehir hastanesini görüyor musun, eskiden bunu biz hazine garantili KÖİ üzerinden yapıyorduk, yap-işlet-devret üzerinden yapıyorduk, eskiden müteahhitlere bunlar işte peşkeş çekiliyordu. Bak, şimdi, bizim Varlık Fonumuz var; bak, sermayesi var. BOTAŞ'ın, Halkbank'ın, Ziraat Bankası'nın, madenlerin, altın madenlerinin parası toplandı, kamuya harcanıyor." Bundan gurur duyarız ve benim hayalim bu. Aslında fonun amacı da budur. Siz sunumunuzda yine şey dediniz diğer ülkelerdeki varlık fonunu örnek verirken "Kamuyla uyumlu, kamu yatırımlarıyla uyumlu." Yani asıl amaç kamu ama biz burada bakıyoruz, "Varlık Fonu" deyince "Paramız yok, dışarıdan borçlanıyoruz, ne yapalım? Aman, şirketleri toplayalım, orada bir varlık gösterelim, bunu ipotek edelim, dışarıdan para alalım." mantığına geldi ama asıl amacı bunun bizi dışarıdaki o dışa bağımlılıktan kurtarmaktır. İnşallah o günlere gelir ama şu anda maalesef şu andaki 2024 faaliyet raporunda da böyle bir başarı hikâyesi göremiyoruz.

Dolayısıyla şunu da sormamız lazım: Fon bünyesindeki bankalar, limanlar, enerji şirketleri ve iletişim altyapısı sadece ekonomik değil, aynı zamanda ulusal güvenlik açısından da stratejik bir öneme sahip. Bu varlıkların şeffaf olmayan bir yapı içinde borçlanmaya konu edilmesi Türkiye'nin ekonomik bağımsızlığı açısından da ciddi riskler oluşturmaktadır. Varlıklara bakın, yüzde 80'i, 90'ı stratejik varlıklar bunların. Dolayısıyla bunların hani bu tür denetimlerden uzak bir şekilde yönetilmesi yine kamu vicdanını yaralıyor.

Yine, bugün baktığımızda, Türkiye Varlık Fonu bütçeden kopuk, Meclisten uzak, halktan gizli bir yapı hâline gelmiştir ve burada milletvekili olarak şunu haykırıyorum, diyorum ki: Varlık Fonu millete hesap vermek zorundadır, Varlık Fonu Sayıştay denetimine girmek zorundadır, Varlık Fonu Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından şeffaf bir şekilde denetlenmek zorundadır.

Ben teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Kısacık, teşekkür ederim.

Milliyetçi Hareket Partisi adına Mustafa Kalaycı Bey, buyurun.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Öncelikle Arda Bey'e sunumundan dolayı teşekkür ediyorum. Yine, Cumhurbaşkanlığı Devlet Denetleme Kurulu denetçilerimize hazırladıkları rapordan dolayı teşekkür ediyorum.

Öncelikle bu denetim konusuyla ilgili ben de birkaç söz söylemek istiyorum. Aslında yarın kanun teklifinde daha detaylı görüşeceğiz. Yarın kanun teklifinde iki madde Anayasa Mahkemesinin iptaliyle ilgili yeni düzenlemeyi içermekte. Ben önce şunu söyleyeyim: Bildiğimiz üzere denetim yetkisi, kamu idarelerindeki harcamaların, gelirlerin denetim yetkisi millî irade adına Türkiye Büyük Millet Meclisinin. Anayasa'mız bu konuyu iki maddede düzenliyor. Birincisi 160'ıncı madde; Türkiye Büyük Millet Meclisi adına Sayıştay denetiminden bahsediyor ve genel katma bütçeli kuruluşları orada tadat ediyor. Bir de 165'inci madde var, sermayesinin yarısından fazlası devlete ait olan kuruluşların denetiminin, Meclis tarafından denetiminin kanunla düzenleneceğini öngörüyor. Geçmişte bu konuda Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu vardı ve 3346 sayılı Kanun, Yüksek Denetleme Kurulu aracılığıyla bu denetimin yapılmasını öngörüyordu. Yani, 165'inci maddeye karşılık 3346 sayılı Kanun çıkmış idi ve o Kanun'a göre de Yüksek Denetleme Kurulu denetim yapıyordu. Bildiğiniz üzere, yine daha sonra Yüksek Denetleme Kurulu Sayıştayın bünyesine alındı.

Şimdi, burada söyleyeceğim husus şu: "Sayıştay denetlesin." demek tabii ki Türkiye Büyük Millet Meclisinin yetkisinde yani Meclis doğrudan denetleyeceği bir kurumun denetimini Sayıştaya rapor hazırlatarak yapabilir daha önce Yüksek Denetleme Kuruluna yaptırdığı gibi ama bu, Anayasa gereği şart değil çünkü genel katma bütçeli kuruluşlar ile şirketlerin denetimini Anayasa'mız 2 ayrı maddede düzenlemiş yani şirketler için daha farklı bir düzenleme yapılabilmesinin önünü açmış. Bu anlamda da bu kanun, Varlık Fonunun denetimiyle ilgili düzenleme ilk geldiğinde Türkiye Büyük Millet Meclisince denetimin burada belirlenen usulle yapılacağını öngörmüş. Şimdi, Anayasa Mahkemesi bazı gerekçelerle iptal etmiş. Elimde Anayasa Mahkemesi kararının gerekçesi var. Çok açık bir şekilde şunu söylüyor Anayasa Mahkemesi: "Devletin gelir ve giderleri ile malları üzerindeki denetimle ilgili olarak Anayasa'da Sayıştay denetimi yanında kabul edilen diğer yöntem, Anayasa'nın anılan maddesinde belirtildiği üzere, kanun gereğince kurulan ve denetimin TBMM tarafından yapılması öngörülen sistemle gerçekleştirilen denetimdir. Bu bağlamda, denetim bakımından tek yetkili organ Sayıştay değildir." Anayasa Mahkemesi söylüyor bunu. "Kanun koyucu bazı durumlarda Sayıştaydan başka kurumlara da denetim görevini verebilmektedir." diyor. Burada benim anladığım kadarıyla -yarın daha detaylı tartışırız- bir çerçeve olmadığından

bahsediyor Anayasa Mahkemesi. Bir de bazı bağılı ortaklıkları, şirketleri sanki denetim dışında kalmış gibi yorumlamış. Benim bildiğim hepsi denetleniyor, değil mi bu bağımsız denetim kapsamında? Hepsi bu kapsamda denetleniyor. Ha, Bu maddeyi farklı şekilde Meclis düzenleyebilir; bu, Meclisin yetkisinde. Yani, bu denetimi başka bir şekilde, bir usul belirleyerek yaptırabilir ama bu yapılan denetimi değersizleştirmeye... Yani, gerçekten üzülüyorum bu konuda söylenen sözlere. Bu, aslında Meclisin kendinin yaptığı bir denetim, Anayasa'nın 165'inci maddesine bakarsanız Meclisin doğrudan denetimi. Yani "Ben acizim." gibi bir yorum çıkar buradan, "Milletvekili olarak ben bunu denetlemekte acizim." yorumu çıkar.

CAVİT ARI (Antalya) - Siz ne kadar denetlediniz Mustafa Bey şimdi bu raporları veya şirketleri?

MUSTAFA KALAYCI (Konya) - Nasıl?

CAVİT ARI (Antalya) - Ne kadar denetleyebildiniz mesela?

MUSTAFA KALAYCI (Konya) - Şimdi, bu Türkiye Varlık Fonu...

CAVİT ARI (Antalya) - Özellikle profesyonel denetim görevi üstlenen birisi olarak söylüyorum bunu.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) - Evet.

Şimdi şunu söyleyeyim: Sayın Genel Müdür de sunumunda bahsetti, kabaca yüzde 81'inin, zaten devredilen KİT'lerin Sayıştay tarafından denetimi devam ediyor, Sayıştay kapsamlı bir şekilde bu denetimi yapıyor; sadece Varlık Fonu ve şirket tarafından kurulan şirketlerin denetimi bağımsız denetim üzerinden yapılıyor; şu anda yaptığımız çalışma da bu kapsamda. Ha, bu genişletilebilir. Kanun'da yalnız şunu söylüyor: Sadece bağımsız denetim raporları demiyor, Kanun'da "Bir önceki yıla ilişkin mali tabloları ve faaliyetleri, artı denetim raporları Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından Plan ve Bütçe Komisyonu marifetiyle denetlenir." diyor. Yani, bir anlamda burada Anayasa'ya bir aykırılık söz konusu değil, neticede Meclis denetimi devreye giriyor. Hani, bunu yetersiz görebiliriz, ona saygı duyuyorum ama çok değersizleştirmek de doğru değil yani bu kapsam yine "Sayıştaya da verilebilir." diyebilir, Meclisin yetkisindedir bu ama Sayıştayın denetlemesi mecbur değildir Anayasa'mıza göre yani Anayasa bunu öngörmüyor, Anayasa Mahkemesi de bunu kararında -bunun detaylı gerekçeleri var- açık açık ifade etmiş.

Bir de efendim, Cumhurbaşkanı atıyor denetçileri. Varlık Fonu yönetimini de Cumhurbaşkanı atıyor, devletin bütün kamu idarelerini Cumhurbaşkanı atıyor yani bakanları, genel müdürleri, müfettişleri de. Şimdi, bunların yaptığı, müfettişlerin yaptığı denetimleri yetersiz mi göreceğiz?

ERHAN USTA (Samsun) - Aynı mı Allah aşkına?

MUSTAFA KALAYCI (Konya) - Aynı tabii canım.

ERHAN USTA (Samsun) - Ben sizin yaptığınız işi denetlettiyorum, öbürü ayrı, dolaylı olarak Bakanlığı, o zaman Bakanlığı...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) - Bakanı da atıyor ama.

ERHAN USTA (Samsun) - Olsun, o önemli değil, o çok dolaylı bir şey Mustafa, aynı şey mi?

MUSTAFA KALAYCI (Konya) - Yok, çok dolaylı değil de farklılık var ama çok dolaylı değil, neticede aynı kapıya çıkıyor.

ERHAN USTA (Samsun) - Varlık Fonu kurulurken ki tutanaklara şimdi baktırıyorum, o zaman ne demişsin?

MUSTAFA KALAYCI (Konya) - Baktır, ben Sayıştay denetimini savunmuştum, hiç şey yapma.

ERHAN USTA (Samsun) - Ama şimdi bizi ayıplıyorsun Sayıştay denetimi...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) - Ayıplamıyorum.

ERHAN USTA (Samsun) - Tamam, sen de görüşünü söyle de.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) - Değersizleştirme yapmayalım yani yetersiz görebiliriz "Bu denetim yetersiz." diyebiliriz.

ERHAN USTA (Samsun) - Tamam, biz de bunu söylüyoruz ağabeyciğim.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) - Ben onu kastediyorum.

ERHAN USTA (Samsun) - Sayın Kalaycı, şimdi, dünyanın neresinde, kaç tane ülkesinde var ya, Varlık Fonunun Başkanı kendisi, tamam mı yani...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) - Araştırmadım, bilmiyorum yani.

ERHAN USTA (Samsun) - Diğer farklı. Elbette devletin başı, zaten öyle olması lazım, hepsini kendisinin atamaması lazım, yanlış orada zaten. Parlamento ataması lazım, başka atama yöntemleri olması lazım. Tek adam diyorsanız da tek adamı biz hâlâ sindiremedik. Şöyle bir problem var burada: Doğrudan yaptığı işin denetleyecek denetçi...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) - Sürem gidiyor Başkanım.

Şimdi, tabii, o sizin görüşünüz, saygı duyarım Erhan Bey ama ben bir tespit yaptım.

Şimdi, bu huzur hakkı konusunda da baştan Veli Bey söylemişti herhâlde, yarınki görüşeceğimiz teklifte daha önce Meclisten geçen yıl getirdiğimiz tek huzur hakkı almayla ilgili 631'deki düzenlemeye Varlık Fonu da dâhil ediliyor. Bu anlamda birden fazla huzur hakkı alma söz konusu olmayacak.

CEVDET AKAY (Karabük) - Alınabiliyor.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) - Şu anda alınıyor mu, onu bilmiyorum.

CEVDET AKAY (Karabük) - Yüzde 50'nin altında olan yerlerde yine alınmaya devam eder.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) - 631'in kapsamında değildi, yarınki teklifle alınacak yani geçen yıl yaptık düzenlemeyi biliyorsunuz.

CEVDET AKAY (Karabük) - Nerelerde olur? KARDEMİR'de olur mesela.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) - Evet, hepsi kapsama girecek.

Şimdi, bazı tespitlerimi paylaşmak istiyorum bunların dışında. Birincisi, Sayın Genel Müdürüm, şimdi, denetleme raporunda diyor ki: "Şirket genel kurulunu zamanında yapsın." Siz de cevap veriyorsunuz, diyorsunuz ki: "Şirket genel kurulunun zamanında yapılması konusunda iyileştirme yapacağız." Bunun iyileştirmesi olur mu Başkan? Yani zamanında yaparsın, "Yapacağım." dersin, bunun iyileştirmesi olmaz.

İkincisi "Danışma kurulu mevzuat gereği kurulsun." diyor. Bununla ilgili çalışmalar devam etmektedir yani eğer kurulmasında bir mahzur görüyorsanız, bir sıkıntı varsa o mevzuatta o düzenlemeyi değiştirelim. Yani o anlamda danışma kurulunu kurmak bu kadar zor bir şey mi? Değil aslında ama bir mahzuru varsa, uygulamada sıkıntılar çıkaracaksa onu tartışalım, ona göre burada karar verelim.

Şimdi, bir de 16 milyar dolarlık bir yatırım yaptığımızdan bahsettik. Tabii, bunun içinde satın almalar, şunlar bunlar var herhâlde yani doğrudan, gerçek anlamda yatırım ne tutarda, bu konuda bilgi vererseniz sevinirim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Buyurun.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) - Başkanım, bitiriyorum.

Bir de birkaç şirketle ilgili... Şimdi, 2020 yılında şirketi kurmuşuz. Hangisi? TVF AEL Elektrik Üretim Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi. Beş yılı geçmiş, fiziki bir yatırım yok, makine yok, üretim tesisi yok, personeli yok, zarar açıklıyor. Aynı TVF Enerji, Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketinde de söz konusu.

Bir de dikkat çeken bir konu var Arda Bey; şimdi, bir taraftan faiz geliri var, bir taraftan faiz gideri var. Şimdi, Varlık Fonuna faiz gideri ödüyor bu şirketler, bir taraftan da Halk Banktan faiz geliri elde ediyor yani oranlara baktığımız zaman da Varlık Fonuna yüzde 25 üzerinden kaydediyor ama Halk Bankasından yüzde 42 üzerinden faiz geliri elde ediyor yani bu bilmiyorum bilinçli mi yapıyoruz bunu; dikkatimizi çekti. Bir de tabii zararı kapatmak için mi yani bir gelir artışı olsun düşüncesi var, onu bilemiyorum. Maden Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketinde nakit ve benzeri kalemlerde bir yüksek artış var yani 118 milyon liraya çıkmış, 2023'te 9,5 milyon yani bu kısa süreli olağan dışı bir büyüme gibi görünüyor. Ne oldu burada, ne yaptık da bu büyüme gerçekleşiyor? Yine, uzun vadeli borçlar kalemi 326 milyon lira tutarında, faiz uygulamasına baktığımızda...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUSTAFA KALAYCI (Konya) - Bitiriyorum Başkanım.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Buyurun.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) - ...burada da ağırlıklı ortalama alternatif borçlanma faiz oranı esas alarak ita etmişiz. 2024 yılı itibarıyla faiz oranı yüzde 45,22, 2023'te bu oran 26, bunlar dikkatimizi çekiyor yani bu, ciddi şekilde ne oldu da arttı? Dönem kârı açıklamakla birlikte baktığımız zaman bunlar nakit üretememiş, nakit gelirlerinin önemli kısmı dış finansman gelirlerinden kaynaklanmış. Yine, birkaç şirketle ilgili notlarım var ama süremi daha fazla istismar etmeyeyim.

Ben tekrar Sayın Arda Bey'e, tüm ekibe ve Cumhurbaşkanlığı Devlet Denetleme Kurulu denetçi arkadaşlarımıza bu hizmetlerinden dolayı teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ederiz Sayın Kalaycı.

Evet, şimdi sözcüler dışındaki talepleri karşılayacağız.

Sayın Cevdet Akay...

CAVİT ARI (Antalya) - AK PARTİ Grubu konuşmayacak mı Başkanım?

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Ben Başkan değiştiğinde söz alacağım, burada olduğum için konuşmadım.

Buyurun.

CEVDET AKAY (Karabük) - Teşekkürler Başkanım.

Sayın Başkanım, değerli Komisyon üyeleri, Sayın Genel Müdürüm, kıymetli bürokratlar; ben de hepinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Gerçekten Türkiye Varlık Fonu 360 milyar dolarlık bir aktif büyüklüğüyle Türkiye'nin en büyük holdingi, sizin de açıklamalarınızda zaten Sayın Genel Müdürüm, bahsettiğiniz bir konu, işte FAVÖK 839 milyarlık bir kârı var. Yine, baktığınız zaman borsada en çok işlem gören, yatırımcılar açısından kıymet takdir eden, halka açık hisselerinin değerinin de 25 milyar dolar civarında olduğu bir büyüklükten bahsediyoruz. Bu büyüklük içerisinde de denetlemeyle ilgili tabii yarın detaylar konuşulacak, vaktimi oraya harcamak istemiyorum ama bu kuruluşun, bu Türkiye Varlık Fonunun içerisinde alınan bazı kamu kurum ve kuruluşlarının performanslarının düşük olduğunu görüyoruz, istenilen düzeyde olmadığını görüyoruz. Zarar ettiğini, öz kaynaklarında erime olduğunu, kâr üretemediğini, otofinansman üretemediğini görüyoruz. Baktığımız zaman da bunların bir kısmının da görev zararlarıyla ilgili -ismini de değiştirdiler biliyorsunuz, görevlendirme giderleri oldu ama- kaynaklanan sorunlar olduğunu görüyoruz. 2026 bütçesinde 1 trilyon 389 milyar bir görev zararı mesela tahmin ediliyor, geçen yıl bu tahmin edilen zarar 2025'te 1 trilyon 299 milyar TL idi, şimdi baktığımız zaman 11'inci ay sonu itibarıyla hazineye kamu kurum ve kuruluşları için aktarılan tutar 1 trilyon 440 milyar olmuş yani hedefin üstüne aşılmış, bu 1 trilyon 389'un da üstünde gerçekleşecek demektir. Detaylarına baktığımızda da bu görev zararlarıyla ilgili Türkiye Varlık Fonu bünyesindeki mesela kamu bankalarıyla ilgili görev zararı var. Örneğin Ziraat Bankasının 2025'in 11'inci ay sonu itibarıyla 108 milyar, Halk Bankasının 38 milyar, topladığınız zaman 146 milyar yapıyor ama asıl KİT'lerle ilgili zararlar çok ciddi tutarda, 381 milyarlık bir KİT zararı var. Bünyede baktığımız zaman BOTAŞ burada önemli bir değer tespit ediyor, zaten geçmişte 388 milyar civarında bir borcunu silmiştik, vergiye de mahsup etmiştik, siz de hatırlarsınız onu. Şimdi, BOTAŞ'ın 11'inci ay sonu itibarıyla 155 milyar bir görev zararı var; geçen yıl bu, 66 milyarmış. Burada yine EÜAŞ çok büyük zarar ediyor, 215 milyar; Toprak Mahsulleri Ofisi 6,5; TKİ yani Türkiye Kömür İşletmeleri 4,5 milyar gibi. Şimdi, bu görev zararlarını halletmeden Türkiye Varlık Fonu bünyesindeki bu kuruluşların da kârlılığını ve öz kaynağını artırmak mümkün olmayacak. Öz kaynak artırımı çok çok önemli. Siz de açıkladınız, işte, Türk Ticaret Kanunu'nun 376'ncı maddesine göre takip ettiğiniz konular var; sırf bu konularla ilgili bu maddeye aykırılığı gidermek için bir kanunda erteleme oldu 2026 yıl sonuna, yanılmıyorsam. Burada, işte, birtakım amortisman giderleri gibi tutarların, kur farkı giderleri tutarlarının sayılmamasıyla ilgili buradan genel olarak kaçınılmak istendi. Bu görev zararlarının dışında da hep söylüyoruz, faiz giderleri önemli, kur farkı giderleri önemli. Kur farkıyla ilgili giderler hem bütçede sorun hem Türkiye Varlık Fonunda sorun. Şimdi, örnek verecektim ben, siz konuşmanızda da açıkladınız. TÜRK TELEKOM'un yüzde 55'lik hissesinin 1 milyar 650 milyon dolara alınması aşamasında 11 kamu bankasından kullanılan kredi 1 milyar 581 milyon dolar. 2022, değil mi, iki yıl ödemesiz; 2024'te ödemeye başladınız, 2028 yıl sonu vadesi itibarıyla da bitmiş olacaktı.

Ben bunu tekrarlayayım şimdi buradan, tam anlayamadığım için: Bu erken ödeme hangi taksitleri kapsıyor? Çünkü kullanıldığında bu kredi 32 milyardı; şimdi, baktığınız zaman rakam 68 milyarlar çıkıyor. Tamamı üzerinden gidiyorum ben. Hani, siz faiz gideriyle ilgili tasarruf sağladığınızdan bahsettiniz ama kur farkı gideriyle ilgili ne kadar bir tasarruf sağlanmış, onu merak ediyorum, bunun açıklığa kavuşturulması önemli. Bunu tekrar bir netleştirseniz memnun olacağım.

Burada, bütçedeki kur farkı giderlerinde de, baktığımız zaman, bakın, 2025 yılı başına devrettiğinde 9,2 trilyonluk bir borç stoku vardı -şimdi 13 trilyonu aştı- bunun 951 milyarı kur farkı gideriydi. Siz de bu borçlarla alakalı olarak kur farkı giderini kontrol altına almak zorundasınız. Türkiye Varlık Fonunun konsolide borcu ne kadardır bankalardan, finans kuruluşlarından kullandığı kısım ve piyasaya olan kısa vadeli ve uzun vadeli borçlar olarak? Bu konunun da bizimle paylaşılması önem arz edecek çünkü faiz giderleri bütçede 2 trilyon 742 milyar ama Türkiye Varlık Fonunda da faiz giderlerinin problem olduğunu görüyorum ben. Baktığım zaman, yanlış hatırlamıyorsam, 2024 yılı konsolide gelir tablosuna, kâr-zarar tablosuna göre 366 milyar bir faiz gideri var, faiz geliri de 80 milyar civarında; bunun kontrol altına alınması lazım, çok ciddi bir rakam bu büyüklüğe baktığımız zaman. Bu kullanılan kaynakların, kredilerin -adına ne dersek diyelim- hangi şartlarda, nerelerden kullanıldığını, faiz maliyetinin ne kadar olduğunu... Dolayısıyla, siz kullanıyorsunuz, bir yere aktarıyorsunuz bu kredileri, kamu bankalarına da sermaye desteği olarak aktarıyorsunuz. İşte, raporunuzda, baktık, 20,5 milyar dolarlık bir aktarım yaptığınızdan bahsettiniz; o, artarak da devam ediyor, bu yıl daha da fazla. Şimdi, buradaki kullanılan krediler nerelere kullanılmış, hangi projelere kullanılmış? Bu konuyla ilgili bize detay bir rapor sunulursa, arkadaşlar hazırlık yaparsa biz olaya daha hâkim oluruz diye düşünüyorum. Bunun kontrol altına alınmasının çok önem arz ettiğini tekrar, bir kez daha vurguluyorum.

Şimdi, tasarruf tedbirleriyle ilgili... Şimdi, tasarruf tedbirleri kamu kurum ve kuruluşlarının uygulaması gereken, uyması gereken bir genelge ama baktığımız zaman, kamu kurum ve kuruluşlarında ekseriyetle buna hiç uyulmadığını görüyoruz, maalesef uyulmuyor. Bir taraftan, taşıt alımlarıyla ilgili sınırlamalar olduğu hâlde, taşıt kiralamalarıyla ilgili sınırlamalar olduğu hâlde buna uyulmuyor. Ben baktım, Varlık Fonuyla ilgili de 2024 yılı için araç kiralama bedeliyle ilgili olarak 43 milyonluk bir ödeme var. Üst düzey yöneticilerin ücretleri 70 milyon TL. Şimdi, geçen yıl bu araç kiralama bedellerine göre 14 milyonluk bir artış var, araç yenileme olmuş; birtakım araçlar 2021 yılında kiralanmış, 2024'te revize olmuş. 58 araç var, işte, 50 tanesinin yöneticiye ait olduğu söyleniyor. Bu kiralama ile ilgili tutar sizce makul bir tutar mıdır, kontrol edilebilir bir tutar mıdır? Burada tasarruf yapılabilir miydi?

Şimdi, çoklu maaşlarla ilgili tedbirler alındı ama mesela Türkiye Varlık Fonu bünyesindeki şirketlerin yönetim kurulu üyeliklerinde yüzde 50'nin altında hissedar olunan yerlerde bu sınırlama yok. Hani "En fazla 2 maaş alınabilir." deniyor ya Sayın Genel Müdürüm, baktığınız zaman buradan 3-4-5 uygulamada alabilirsiniz. Bu kanun çıkarken maalesef tam çıkmadı. Örneğin Türk Hava Yollarındaki bir yönetim kurulu üyesi iki yerden maaş alıp üçüncü maaşını oradan alabilir. Yine KARDEMİR'in yüzde 4,42'si işte Türkiye Varlık Fonuna ait. İşte Enerji Bakanlığında bakan yardımcısı, bir yerde bankada yönetim kurulu üyesi, bir de KARDEMİR'de de yönetim kurulu üyesi olduğunda 3 maaş alabilir. Bu devam ediyor, bunlarla ilgili önlemlerin alınmadığını görüyoruz.

Bir de bu kiralama ile ilgili şimdi nereden yapıldığına bir baktım ben hangi şirket kullanılıyor diye. Yani "Celiz Filo" diye bir şey çok dikkatimi çekti. Çok ciddi araçların büyük bir bölümü buradan kiralanmış. Büyük Filo var, HDY Filo var, Kaya Filo var ama aşağı yukarı 50'ye yakını "Celiz Filo" diye bir yerden kiralanmış. Siz az önce PTT'nin yapısını güçlendirmeden bahsettiğiniz mesela. Şimdi PTT'nin de "PTT Anadolom" diye bir araç kiralama şirketi var. Niye mesela orayı kullanmadınız? Celiz Filonun ortakları kimdir, yapısı kimdir, eski bir vekille bağlantısı var mı? Evet, onu bir sormuş olayım yani.

CAVİT ARI (Antalya) - Vardır, vardır, yoksa o işler olmaz.

CEVDET AKAY (Karabük) - Evet yani örneğin Hüseyin Filiz Çankırı eski milletvekili, bu şirketle bir bağlantısı var mı? Buradan onu sormuş olayım. Niye? Örneğin Ziraat Filo, yüzde 100 hissesi Türkiye Varlık Fonuna ait. Ziraat Filoda da 10 bine yakın araç var, hem daha uygun fiyatlı hem daha uygun maliyetli araçlar oradan kiralanabilir. Oradan niçin kiralanmıyor? Veyahut da bu kiralanmış araçlar haricinde bedelsiz tahsis var mı? Ziraat Filodan mesela bazı bakanlıklara, bakanlara, bakan yardımcılara, üst düzey yöneticilerine tahsis var, hiçbir yerde, envanterde de görünmüyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CEVDET AKAY (Karabük) - Bunların yakıt giderleri de mesela Ziraat Filo üzerinden karşılanıyor gibi. Şimdi, böyle bir uygulama sizde var mı? Bunu da merak ediyorum.

Sürem kısıtlı, ilave süre de vermez Başkanım, bizde çok kullandılar.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Estağfurullah.

CAVİT ARI (Antalya) - Verir, verir, güzel şeyler anlatıyorsunuz.

CEVDET AKAY (Karabük) - Şimdi şunu ifade etmek istiyorum: Bütçe borç, anapara, faiz, kur farkıyla ilgili giderlerden dolayı çok ciddi sarmalda. Varlık Fonunun da böyle bir sarmala girdiğini görüyorum. Bundan kurtulmak için faiz giderlerini aşağı çekmek gerektiği muhakkak. İstihdamı, üretimi ve ihracatı geliştirici yatırımlar yapılması; doğrudan yatırımlardan bahsettiniz, bu yatırımların hayata geçirilmesi mutlaka elzem. Net borçlanma hasılatı yaratmak lazım. Borcu aldınız, kullandınız, bunun nereye kullanıldığı çok çok önemli. Üretimi artırıp elde ettiğiniz hasılatla faiz giderini ödeyip, anaparayı da ödeyip aşağı çekmek zorundasınız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CEVDET AKAY (Karabük) - Şimdi hazineden kredi kullanıyorsunuz, kamu bankalarına sermaye desteği vermek üzere aktarıyorsunuz, kredinin vadesi geliyor. O 4,5 milyarı az önce onun için söylemiştim, onun 100 milyon euro sadece anaparasını ödeyip, faizini ödeyip 3,6 milyar euro olarak yenilerken tekrar o kamu bankalarından, Ziraattan, Halktan, Vakıftan, katılım bankalarından kredi kullanıyorsunuz. Bu doğru değil. Bu bankaların çiftçiye, esnafa kredi vermesi lazım, onların maliyetlerini aşağıya çekip rahatlamasını sağlaması lazım. Uygulamada ben bunu doğru bulmuyorum. Hazine garantisiyle borç kullanmanın devre dışı bırakılmasını önemli buluyorum çünkü o Bütçe Kanunu açısından da ilgili sınırlamalarda rahatlatma sağlayacaktır ve Varlık Fonunun itibarının da bir göstergesidir fakat buradaki faiz oranları hazinenin borçlanma maliyetlerinden daha yüksek. O borçlanma maliyetlerinin de aşağı çekilmesi gerektiğinin...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Lütfen teşekkür edin.

CEVDET AKAY (Karabük) - Bitiriyorum Başkanım.

...önemini bir kez daha vurguluyorum, denetlemeyle ilgili olarak da buradaki Plan ve Bütçe Komisyonunun denetlenmesinin yapılmasının haricinde Sayıştay denetimi yüzde 81 firmayla ilgili yapılıyor ama sizin satın aldığınızı ve bundan sonra doğrudan yatırım yapacağınız alanlarla ilgili denetlemede boşluk olacaktır. En azından, uygulamaya o geçmese de buradaki denetimin daha sağlıklı olması açısından, buradaki görüşmeden sonra bir de Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunda sizler aynı böyle orada hazır bulunup konunun daha detaylı tartışılması olayın ciddiyetini daha artıracaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CEVDET AKAY (Karabük) - Ben de denetimden gelen bir milletvekili olarak, müfettişlik yapmış bir vekil olarak denetçilerin çok sağlıklı ve objektif bir şekilde mesleklerini layıkıyla yaptığını inanıyorum ki Cumhurbaşkanlığı Devlet Denetleme Kurulu gibi bir kuruluştaki da son derece kaliteli denetçiler var ve onların da mutlaka basiretli bir denetim yaptığını inanıyorum ama Meclisin görevi denetlemedir, Plan ve Bütçe Komisyonunun da en önemli görevlerinden biri denetlemedir. Meclisin de devreye alınması gerektiğine inanıyorum.

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Akay, teşekkür ederim.

Sayın Ümit Özlale, buyurun.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Plan ve Bütçe Komisyonumuzun değerli üyeleri, değerli bürokratlar, basınımızın emekçileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, dünyada varlık fonlarına baktığınız zaman, üç çeşit varlık fonu var. Bir tanesi, ihracat fazlası varsa eğer bir ülkede o ihracat fazlasından elde edilen ihracat gelirleri daha az rekabetçi olduğunuz sektörlerle aktarılır ve siz oradan bir yönetim yaparsınız, ihracat gelirlerinizden ileride daha rekabetçi olacağınız sektörlerle bir para aktarırsınız. Bu bir varlık fonudur, mesela Çin'de böyle varlık fonları var.

İkincisi, bir doğal kaynağınız vardır -işte, Azerbaycan'da olduğu gibi, Norveç'te olduğu gibi- bu doğal kaynağınızdan elde ettiğiniz gelirin bir kısmını -işte, bu "kaynak laneti" dediğimiz ülkelerde- diğer sektörlerde rekabetçi olmak için oralara aktarırsınız, eğitim gibi, sağlık gibi sektörlerle, sosyal güvenlik gibi sektörlerle aktarırsınız. En iyi örneklerinden bir tanesi Norveç Fonu'dur, dünyanın en büyük fonlarından bir tanesidir ama o da büyük bir tabii kaynağınız vardır, oradan elde ettiğiniz gelirle.

Üçüncüsü de sizin yaptığınız yani bu, aslında daha çok bildiğimiz bir varlık fonu değil de "asset management" dediğimiz bir varlık yönetim fonu gibi çünkü bizim ihracat fazlamız yok, bizim doğal kaynağımız da yok. Dolayısıyla, burada aslında literatürde çok da fazla olmayan ve adına "Varlık Fonu" dediğiniz bir yöntem izliyorsunuz.

Şimdi, ilk olarak soru-cevap şeklinde gidelim, cevapları sonra da sizden alabilirim ama benim ilk merak ettiğim soru şu: Dünyadaki varlık fonlarının hangisinde, kaç tanesinde yönetim kurulu Cumhurbaşkanı? Benim bildiğim kadarıyla, hiçbir tanesinde değil. Neden? Çünkü şu anda ülkemizin herhâlde en meşgul insanlarından bir tanesi Sayın Cumhurbaşkanıdır. Dolayısıyla, 360 milyar dolarlık Türkiye'nin en büyük anonim şirketini bir kurumsallıkla yönetirken sizinle devamlı istişare hâlinde olması lazım. O yüzden de zaten ben bu toplantıya başlarken sizlere "Hangi sıklıkta toplanıyorsunuz?" diye sormuştum çünkü Yönetim Kurulu üyelerinize baktığımız zaman, sadece Yönetim Kurulu Başkanı Türkiye'nin en meşgul kişisi değil, işte, Fuat Bey var, çok ünlü bir sanayici, ondan sonra Rifat Bey var, Türkiye iş dünyasının çatı örgütünün şu andaki başkanı ve diğer insanlar da en az onlar kadar yoğun insanlar. Dolayısıyla, şöyle bir şey var burada: 360 milyar dolarlık ve sahibinin tamamıyla bu ülkenin vatandaşları olduğu bir şirketi profesyonelce yönetirseniz, yönetmek isterseniz onun Yönetim Kurulu Başkanı Cumhurbaşkanı olmaz, net. Seçim olacak ve seçimde de Cumhurbaşkanı değişecek, bir gün sonra Yönetim Kurulu Başkanı değişiyor mu Sayın Başkanım? Bildiğim kadarıyla siz anonim şirket statüsündesiniz, anonim şirketlerde yönetim kurulu toplanır ve ondan sonrasında da bir başkanlık değişikliği olur; öyle değil mi? Mesela ben şunu merak ediyorum: Seçimde diyelim ki Cumhurbaşkanı değişti, bir gün sonra sizin Yönetim Kurulu Başkanınız kim olacak? Orada nasıl bir organizasyon var? Kim oluyor? Cevabını sizden bekliyorum aslında.

CEVDET AKAY (Karabük) - Genel Kurula kadar devam eder.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) - Tamam, oldu yani tahmin ediyorum Genel Kurul toplanana kadar eski Cumhurbaşkanı Yönetim Kurulu Başkanı kalırken yeni başkan Cumhurbaşkanı oluyor değil mi? Yani dolayısıyla, o konuda bize bir bilgi verirseniz seviniriz.

Bir başka nokta da şu: Yönetim Kurulu ve komitelere baktığımız zaman, burada bir çıkar çatışması da söz konusu olabilir. Bakın, çok basit bir örnek vereceğim size: "Türkiye Teknoloji Fonu" dediniz, Türkiye Teknoloji Fonu'nda da belli girişimlere para aktarmak için fonlar belirlediniz, öyle değil mi? Şimdi, bu komitede de çok büyük ihtimalle -kendileriyle ilgili bir husumetimin olduğu için değil, bizzat da iyi ilişkilerim vardır- Rifat Bey vardır tahmin ediyorum Sayın Hisarcıkılıoğlu, Sayın Tosyalı vardır ve bunlar Yönetim Kurulu üyeleri. Şimdi, mesela, TOBB'un destek olduğu bir girişime sizin destek olmanız aslında rekabete uygun bir şey değil. Neden? Çünkü Yönetim Kurulu üyelerinden birinin bizzat yönettiği bir girişim fonuna siz fon sağlayamazsınız. Burada bir çıkar çatışması var, öyle değil mi? Dolayısıyla bu teknoloji fonuna baktığımız zaman "fund of funds" modelinde sizler bu girişimlere destek olurken, herhangi bir şekilde, Yönetim Kurulu üyelerinin bu girişimlerle arasında bir ilişki olup olmasına dikkat ediyor musunuz? Ben baktım sayfalarınıza, herhangi bir şekilde hangi fonlara destek olduğunuz, hangi şirketlere destek olduğunuz yok. Dolayısıyla bu konuda da bize bilgi verebilirseniz sevinirim.

Varlık Fonu ilk kurulduğunda benim kafamda şöyle bir yapı vardı, ben buna karşı değilim ama şöyle bir yapı vardı: Bir, biz Varlık Fonuna devredilen -mesela- ÇAYKUR'dan bir Lipton elde edebiliyor muyuz? Şu anda sizin ÇAYKUR için yaptığınız sadece onun bir borç yönetimi ve eğer değerini bulursa satmak üzerine. Oysa adından belli, eğer biz Türkiye'nin varlığını bir sonraki döneme, bizim takip eden kuşaklara aktarmak istiyorsak sizin ilk yapmanız gereken şey, ÇAYKUR'dan bir Lipton yaratmak ya da PTT'den bir Deutsche Post yaratmak ve Varlık Fonu kurulduğu andan itibaren, ben, sizin fonunuza dâhil olan şirketlerden böyle bir başarı hikâyesi

görmedim. Ne ÇAYKUR'dan Lipton oldu ne de PTT'den Deutsche Post oldu. Artı, başka şeyler de var, mesela Turkcell ve TÜRK TELEKOM.

Şimdi, siz aynı zamanda Turkcell Yönetim Kurulu üyesisiniz. Şunu sormak lazım: İkisinde birden yönetim kurulu üyesi olabiliyorsunuz, değil mi? Evet, tamam. Şimdi, Turkcell Yönetim Kuruluna baktığımız zaman 9 üyeden 3'ü zaten hukukçu, 2'si de eski milletvekili ve hiçbirisinin, Türkiye'nin en öncü kuruluşlarından bir tanesi olması gereken Turkcell'de değil bu 9 kişinin 5'inin hiçbirinin telekom tecrübesi yok, hiçbir telekom tecrübesi yok ve baktığınızda Turkcell'in önümüzdeki sanayi devriminde en öncü kuruluşlarından bir tanesi olması gerekiyor. Benzer bir durum TÜRK TELEKOM için de geçerli. Şimdi, TÜRK TELEKOM'un burada özelleştirme hikâyesine başlasak ondan sonra bu toplantı gece yarısına kadar sürer ama hemen hatırlatalım biraz. TÜRK TELEKOM'u bu iktidar Hariri'ye sattı, Hariri'nin parası yoktu, Hariri parasını bulmak için Türk bankalarından borç aldı, onlara borcunu ödeyemedi, Türk bankaları kredi verdikleri PTT'nin "Levent yaklaşımı" dediğimiz modelle tekrar sahibi oldular, Hariri bu sırada milyarlarca dolarla beraber kaçtı. Sadece orada bakır tellerden oluşan vurgunun milyarlarca dolar olduğu söyleniyor ve şimdi, siz diyorsunuz ki: "Bizler gittik, Levent yaklaşımına ortak olan bankalardan kredi çektik, onların elindeki TÜRK TELEKOM hisselerini aldık." Doğru mu anladım? Yani bunu dünyada kime anlatırsanız anlatın... Ve bu şirket Türkiye'nin teknoloji açısından en öncü olması gereken şirketlerden bir tanesi. Öyle bir noktaya geldik ki bu şirketi siz -telekom sektörü çok stratejik bir sektördür- gittiniz, bir yabancıya sattınız Türk sermayesiyle, sonra Türk sermayesinden gidip borç alıp onlardan kendi parasını aldınız ve şu anda bu, Varlık Fonunda. Neden bunu bu kadar irdeliyoruz? Tekrar, bir şeyi netleştirmek lazım. Türkiye Varlık Fonunun ortakları bizleriz, Türkiye Cumhuriyeti'nin vatandaşları, bizler de bu vatandaşların burada temsilcileriyiz. Dolayısıyla sırf TÜRK TELEKOM hikâyesi bile bence burada anlatılmaya, açıklamaya muhtaç şeylerden bir tanesi.

Bir başka sorum da şu: Bu stratejik karar alma mekanizmaları. Şimdi, mesela, İstanbul Finans Merkezi, eyvallah, tamam, ben İstanbul Finans Merkezi'nin tam ortasında bir fintek merkezi olması gerektiğini ve bu fintek merkezinde girişimcilere destek sağlanması gerektiğini düşünüyorum. İstanbul Finans Merkezi'ne de karşı değilim. Bence eğer doğru kurgulanabilirse ve yabancı sermaye çekilebilirse özellikle fintek açısından avantajlı bir yer. Şimdi, mesela, İstanbul Finans Merkezi'nin Yönetim Kurulu ile sizin Yönetim Kurulunuz arasında stratejik karar alma açısından bir fark olursa, bir anlaşmazlık olursa kimin dediği oluyor? Aynı şey ÇAYKUR için de geçerli, PTT için de geçerli, TÜRK TELEKOM için de geçerli. Yönetim Kuruluna baktığımız zaman -yani siyasileri bir kenara bırakırsanız- içinde çok liyakatli insanlar var ve ben şunu soruyorum: Sizin o şirket için öngördüğünüz stratejik vizyon ile o şirketin kendi Genel Müdürünün, Yönetim Kurulunun öngördüğü stratejik vizyon çakıştığı zaman yatırımlarda kimin dediği oluyor? Varlık Fonunun dediği mi oluyor? Çünkü o holdinge bağlı. Yoksa o şirketin dediği mi oluyor ki bu şirketler de milyar dolarlık şirketler. Dolayısıyla bence kurumsal organizasyon açısından hiç iyi düşünülmemiş.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) - Bitiriyorum Başkanım.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Buyurun.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) - Birçok sorunun cevaplandırılması gereken bir fonun başındasınız, daha doğrusu Yönetim Kurulu üyesisiniz. Ben sizlere başarılar dilerim ve umarım bu sorularımıza tatmin edici cevaplar verirsiniz diyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Özlale, teşekkür ederim.

Sayın Kamuran Tanhan...

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Sayın Başkan, değerli katılımcılar, bürokratlar; hoş geldiniz.

Ben de aslında Türkiye'deki temel sorunun, yönetim sorununun Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminden kaynaklandığından ve uygulamasından biraz bahsetmek istiyorum. Hatırlanacaktır, Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi parlamenter hükümet sistemine nazaran daha hızlı, daha etkin, daha istikrarlı bir hükümet sistemi olduğu iddiasıyla Türkiye'ye getirildi ve hayata geçirildi. Bu sistemin taraftarlarına göre Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine geçilince kararlar bir kişi tarafından alınacağı için daha rasyonel, daha etkili, daha hızlı bir şekilde alınacaktı, koalisyon hükümetleri de olmadığı için daha istikrarlı bir şekilde ülke yönetilecekti. Peki, öyle mi oldu? Elbette ki hayır, tam tersine, sistem hiç de rasyonel işlemiyor. Sistemde daha ilk günden itibaren pek çok fahiş hukuki hatalar yapıldı, sistem hiç de istikrarlı bir şekilde yürümedi. Sistemde çıkan Cumhurbaşkanlığı kararnameleri hemen arkasından tekrar değiştiriliyor, tekrar tekrar düzeltiliyor. Daha da önemlisi, sistem, hiç de iddia edildiği gibi hızlı bir şekilde de çalışmıyor aslında. Cumhurbaşkanının çıkarması gereken kararlar, bunlar için öngörülen sürenin içinde çıkarılamıyor, kararların çıkmasında gecikme yaşanıyor; temel sorun bu.

Şimdi, Türkiye Varlık Fonuna gelecek olursak, birçok açıdan eleştirilen bir kurum. Kimisi Varlık Fonunu Düyun-ı Umumiye olarak değerlendiriyor, kimisi Yönetim Kuruluna atanan kişiler üzerinden değerlendirmeler ve eleştiriler yapıyor, kimisi de şirketin zararı üzerinden eleştirmekte; bu örnekler çoğaltılabilir elbette. Türkiye Varlık Fonunda Cumhurbaşkanını aslında hem vesayet makamı hem de vesayete tabi makam olarak görüyoruz. Böyle bir şey olabilir mi? Burada oluyor tabii ki. 19 Aralık 2016 tarihli 6745 sayılı Kanun'la bu şirket kuruldu, ayrı bir tüzel kişiliği de var. Yine 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 37'nci maddesine göre söz konusu fon Cumhurbaşkanlığına bağlıdır. Dolayısıyla Cumhurbaşkanı ile Türkiye Varlık Fonu arasındaki ilişki bir vesayet ilişkisidir; en azından hukuken böyle. Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketinin yapısına ve işleyişine ilişkin usul ve esaslar 11 Ekim 2018 tarihinde 2018/162 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı'yla değiştirilen 13'üncü maddesine göre bu fonun Yönetim Kurulu Başkanı Cumhurbaşkanındır. Görüldüğü üzere Cumhurbaşkanı hem vesayet makamı hem de vesayete tabi olan makamdır; açıkça kanununda düzenleniyor.

Yine, 6741 sayılı Kanun'un 3'üncü maddesinin (2)'inci fıkrasına göre üç yıllık stratejik yatırım planını ve yönetimi, Yönetim Kurulu tarafından hazırlanır ve Cumhurbaşkanının onayına sunulur. Buradaki Cumhurbaşkanının onaylama yetkisi yine bir vesayet yetkisidir. Oysa Cumhurbaşkanının onayına tabi olan işlem de yine Cumhurbaşkanının Başkanı olduğu Yönetim Kurulunun bir işlemidir.

Kanunun 6'ncı maddesine bakacak olursak yine Varlık Fonu üzerinden Cumhurbaşkanına çeşitli denetim yetkileri verilmiştir. Bu yetkiler yine vesayet yetkisi niteliğindeki yetkileridir, denetlenen şey ise yine Cumhurbaşkanının Başkanı olduğu Yönetim Kurulu işlemidir. Yani denetim makamı ile denetleme makamı aslında aynıdır, değişen bir şey yok. Cumhurbaşkanını, Türkiye Varlık Fonunun bir yandan Yönetim Kurulu Başkanı iken diğer yandan da fonun vesayet makamıdır. Aynı makamın hem vesayet makamı hem de vesayete tabi makam olması elbette bir garipliktir. Aslında böyle bir şey sadece idare hukukunun temel ilkelerine aykırı değil, akla ve mantığa da aykırı bir husustur. Ayrıca, belirtmek gerekir ki böyle bir vesayet denetiminin sağlayacağı bir yarar hiç olamaz, olmadı bugüne kadar, en azından bu kısa sürede bunu öğrenmiş olduk. Vesayet makamı ile vesayete tabi makamın aynı elde birleşmesi ortada bir denetimin olmadığını gösteriyor, o anlama geliyor aslında. Aynı kişi kendi kendini nasıl denetleyecek? Böyle bir denetimin göz boyamadan başka hiçbir fonksiyonu olamaz.

Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemi uygulamaya girdiğinden beri biz hukukçular olarak her gün şunu söylüyoruz: İçinden çıkamadığımız, bazen anlayamadığımız, idare hukukunda nereye koyacağımızı bilmediğimiz, şaşırdığımız yığınla uygulamayla karşılaşyoruz, bunlar hep idare hukukunun temel ilkeleriyle çatışıyor. Dönüp dolaşıp şu soruyu sormak zorunda kalıyoruz: Bu düzenlemeleri yapanlar acaba idare hukukunun temel prensiplerini bilmiyorlar mı? İdare hukukunun en temel ilkelerinden biri idarenin kanuniliği ilkesidir. Bu ilke idare teşkilatı kurma yetkisinin idareye değil yasamaya ait olduğu anlamına gelir. İdare hukuku teorisinde idarenin teşkilatlanma yetkisi yoktur yani dolayısıyla Cumhurbaşkanının bir teşkilatlanma yetkisi yoktur, eğer öyle olursa sınırsız bir teşkilatlanma anlamına gelir; bu da hukuk devletiyle, demokrasiyle bağdaşmaz elbette ve idare böyle bir uygulama olursa sonsuza kadar büyür. Bu nedenle, Anayasa'ya "idarenin kanuniliği" ilkesi getirilmiştir, 123'üncü maddesi bunu açıkça düzenlemektedir.

Yine, dikkat çekici bir husus da pek çok Cumhurbaşkanı kararnamesinin çıkarıldıktan birkaç ay, birkaç hafta, hatta birkaç gün sonra değiştirilmesidir. Dahası, değişiklik yapan kararname dahi daha sonra tekrar değiştirilmiştir. Öyle bir şeyin olmadığını iddia edebilirsiniz, ben bir örnek vermek istiyorum. Örneğin, 10 Temmuz 2018 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanan 1 numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nde şimdiye kadar onlarca ayrı Cumhurbaşkanı kararnamesiyle değişiklik yapılmıştır. İlk değişiklik söz konusu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin Resmî Gazete'de yayımlanmasından sadece beş gün sonra yapılmıştır, beş gün, 15 Temmuz 2018 tarihli Resmî Gazete'de yayınlanan 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'yle. O kararnameyle 10 Temmuz 2018 tarihli Resmî Gazete'de yayınlanan 1 numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin tam 21 maddesinde değişiklik yapılmıştır, beş gün sonra 21 maddesinde değişiklik yapılmıştır. İşte, Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemindeki istikrar ve dahası, devlet ciddiyeti buna denir; biz bunu tartışıyoruz, bunu görüyoruz.

Yeteneklerine güveniyoruz, ben de Ümit Hocam'a katılıyorum, siyasetçilere ayrı tutarak tabii ki. Hepinizin yeteneklerine güveniyoruz çünkü Türkiye Varlık Fonuyla ilgili biraz kaynak taraması yaptığımda birçok veri karşıma çıktı. Örneğin, şirket yönetim kurulunun -yani Varlık Fonundan bahsediyorum- bünyesinde şahsi şirketler var. Sadece bir şahısla ilgili 5 tanesine baktım, yaklaşık her yıl, abartısız her yıl kârına kâr katmış, üstelik şirket sermayesi de artmış, yaklaşık 8-9 trilyon. Dolayısıyla aslında siz özel sektörde çok başarılısınız ama devlet kurumu olunca 10,6 trilyon gibi bir zarar ortaya çıkmış olur. Eminim, iş hukuku açısından da değerlendirdiğinizde -İş Kanunu'nun 25'inci maddesi bunu düzenliyor- işveren, işçi için haklı nedenle feshleri sayıyor. Bunlardan bir tanesi de işçinin kurumu ya da işvereni zarara uğratmasıdır, üç aylık brüt maaşını esas alıyor. Şimdi 10,6 trilyon bu kurumun yöneticilerinin üç aylık brüt maaşı değil mi? Eminim, sizin özel şirketiniz olsaydı, özel sektörde olsaydınız herkesin işine son verirdiniz çünkü ortada bir zarar söz konusu, şirketi zarara uğratma durumu var.

Yine, sayfanızdan aldım, Türkiye Varlık Fonu toplumsal yatırım politikasından aldım. "Toplumsal yatırım: Uzun vadeli kurumsal değer üretme ve itibarını güçlendirme hedefi doğrultusunda ekonomik büyümeye katkı sağlamak, toplumsal refahı desteklemek ve çevresel sürdürülebilirliği teşvik etmek amacıyla..." Kamu ve özel sektörden bahsediliyor. Şimdi, nerede ekonomik büyüme; 10,6 trilyonluk zarar mı ekonomik büyüme? Toplumsal refah nerede? Bugün asgari ücretin insanca bir yaşama yetmediği bir süreçten, bir durumdan bahsediyoruz.

Yine, bu raporun 4'üncü maddesinde "Politikanın amacı topluma fayda ve Birleşmiş Milletler sürdürülebilir kalkınma amaçlarının önceliklendirildiğinin beyan edilmesi ve bu konuda temel ilkelerin ortaya konulması." diyor, biz sunumunuzda bunların hiçbirine rastlamadık ne yazık ki. Peki, buna ilişkin çalışmalarınız nelerdir, bu konuda bir çalışma yapacak mısınız, onu da ifade etmediniz, umarım cevaplar kısmında verirsiniz. Dolayısıyla aslında adaletin, hukukun olmadığı bir yerde Anayasa'yı, kanunları dolaştığınız bir yerde hiçbir şekilde sonuca gitmeniz mümkün olmaz. Bu ekonomi için de böyledir, hukuk için de böyledir, sosyoloji için de böyledir. Bilimi esas alacaksınız, bilimsel verileri esas alacaksınız ve ona göre sonuca gideceksiniz. Bu sorunun siz değerli bürokratlardan da kaynaklanmadığını elbette ki biliyoruz ama sizin aracılığınızla da bu işleyişin sürdürülebilir olmadığının en azından ilgililere iletilmesi gerektiği noktasında biz size tebliğ etmiş oluyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Başkanım, bitiriyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Buyurun.

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Varlık Fonu gerçekten tartışmaların odağında olan bir Kurum ve Varlık Fonunun Düyun-ı Umumiyeyle ilişkilendirilmesinin hepimiz adına üzüntü vermesi gereken bir durum olması gerekir. Gerçeklik payı ne kadardır, onu bilemiyorum tabii ki.

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ederim.

Sayın Erdem...

MUSTAFA ERDEM (Antalya) - Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri, değerli katılımcılar, basınımızın değerli temsilcileri; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Türkiye ekonomisinin en büyük kara kutusu hâline gelen Türkiye Varlık Fonunun mevcut yapısı tabiri caizse tam bir garabettir. Fonun hem yönetiminin başında Cumhurbaşkanı vardır hem de denetim raporları Cumhurbaşkanına sunulmaktadır. Kendi kendini yöneten ve kendi kendini denetleyen bir yapının uluslararası şeffaflık normlarında yeri yoktur. Bugün burada görüşmekte

olduğumuz denetim raporları da bunu âdeta onaylamaktadır. Âdeta kendiniz yazıp kendiniz oynadığınız bir oyunda denetim yapıyormuş gibi hem TBMM'yi hem de milletin vekillerini figüran durumuna düşürüyorsunuz; bunu kabul edemeyiz.

Türkiye Varlık Fonu, kuruluşundan bu yana kamu mali yönetimi ilkelerini altüst eden bir yapıya dönüşmüştür, bugün resmen ikinci bir hazine gibi hareket etmektedir. Halk Bankası, BOTAŞ, PTT, Ziraat Bankası, ÇAYKUR, TÜRKŞEKER gibi kamunun gelir getirici çok sayıda kurumunu bünyesinde bulunduran ülkenin en stratejik kurumları Türkiye Varlık Fonu çatısı altındadır. Türkiye Varlık Fonu bir varlık fonu olmaktan çıkmış, âdeta devasa bir borçlanma fonuna dönüşmüştür. Bakın, rakamlar burada: 2023 yılında 7 trilyon 864 milyar TL olan toplam yükümlülük yani borç 2024 yılı itibarıyla yüzde 35,3 artarak 10 trilyon 671 milyar TL'ye ulaşmış. Borcun 8 trilyon 814 milyar TL'si kısa vadeli, 1 trilyon 857 milyar TL'si uzun vadeli borçtur yani toplam öz kaynakları yaklaşık 2 trilyon olan Fonun yaklaşık borcu 10,7 trilyon. Bu durum Fonun yüksek borçlanmayla faaliyet gösterdiğini apaçık ortaya koymaktadır, borç-öz kaynak oranı oldukça yüksektir, bu asla sürdürülebilir değildir. Bunun ötesinde, mesele yalnızca borç büyüklüğü de değildir, asıl vahim olan bu borcun nasıl, hangi koşullarda ve hangi şirketler üzerinden üretildiğinin bilinmemesidir. Denetim raporunda ortaya konulan bir gerekçe vardır, o da gizlilik.

Bakın, BOTAŞ'ın 31 Aralık 2024 itibarıyla stokları ve 31 Aralık 2024'te sona eren yıla ait satışlarının maliyeti sırasıyla 60,7 milyon ve 624,4 milyon TL tutarında ancak stok alım fiyatlarının gizliliği nedeniyle stok birim fiyatlarına ilişkin yeterli bir uygun denetim yapılamamıştır. Turkish Energy Company için toplam varlık, öz kaynak ve net kâr dâhil olmak üzere hiçbir temel finansal veri denetlenememiş çünkü tablolar bağımsız denetime hiç açılmamış.

Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığının finansal tablolarında toplam maddi duran varlıklar 490,9 milyon TL, ertelenmiş vergi varlıkları 110,4 milyon TL olarak yer almış finansal tablolar gelirlik unsuru taşıırken petrol, gaz varlıklarında değer düşüklüğü ve ertelenmiş vergi varlıklarının geri kazanılabileceğine ilişkin yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilememiş.

TÜRKŞEKER'de ise 37 milyar 421 milyon TL'lik stok ve 22 milyar 35 milyon TL'lik satış maliyeti için yeterli denetim kanıtı bulunamadığı için denetçiler görüş bildirmekten kaçınmış.

O zaman, biz burada neyi denetliyoruz, ne raporu konuşuyoruz arkadaşlar? Türkiye Varlık Fonu TBMM'ye rapor sunuyor ama TBMM adına denetim yapılamıyor. 33 şirketi, 46 taşınmazı, 2 oyun lisansını bünyesinde barındıran enerji, finans, ulaştırma ve tarım gibi stratejik alanlarda faaliyet gösteren bu fonda PTT, BOTAŞ, TPAO, Koza İpek Holding için ise yalnızca sınırlı olumlu görüş verilmiştir yani diyorlar ki: Denetleyemedik. Böyle bir şey olabilir mi?

Değerli arkadaşlar, fonun bünyesine alındıktan sonra en hızlı ve en ağır çökertilen kamu kurumlarından biri PTT. PTT Cumhuriyet öncesinden bugüne kadar ayakta kalmış, kamusal hizmet üretmiş stratejik bir kurumdur ancak ne zaman ki Türkiye Varlık Fonuna devredildi işte o noktadan sonra mali dengesi bozulmuş, zarar kronik hâle gelmiş, varlıkları satılan bir kurum hâline getirilmiştir. Rakamlar son derece nettir. PTT 2018 yılında, yani Varlık Fonuna devredildiği yıl 216 milyon TL kâr açıklamış, devirden hemen bir yıl sonra 2019'da 1 milyar 218 milyon TL zarar etmiş. Sonraki yıllarda tablo daha da ağırlaşmış, sadece altı yılda toplam 8 milyar 605 milyon TL zarar etmiştir. Öz sermaye eksiye düşmüştür. PTT'nin öz kaynakları eksi 1,2 milyar seviyesine gerilemiştir. Yetmemiştir, PTT'nin iştirakleri de batırılmıştır. Bu zararın bedelini kimler ödeyecektir? Kim ödeyecek? Vatandaş, emekçi.

PTT İstanbul'da, Ankara'da, İzmir'de, Afyon'da, Denizli'de, Muğla'da, Antep'te toplam onlarca servet değerindeki taşınmazını satışa çıkarmıştır. Bu taşınmazlar millettir değerli arkadaşlar fakat bakıyoruz, bir yandan kurum zarar ederken diğer yandan yönetim kurulu üyeleri âdeta ödüllendirilmiştir. 2023'te 6 yönetim kurulu üyesine 9,2 milyon TL ödeme yapılırken 2024'te yönetim kurulu üye sayısı 4'e düşmesine rağmen toplam ödeme 20 milyon 26 bin TL'ye çıkmıştır, üstelik bu ödemeler PTT'nin 3,6 milyar TL zarar ettiği bir yılda. Yazıktır. Bu tablo şunu göstermektedir: PTT zarar etmiyor, PTT bilinçli biçimde zarara sürükleniyor.

Yine, BOTAŞ'ta yaşanan mali çöküş ve hukuksuzluklar ortada. Bugün geldiğimiz noktada, BOTAŞ kâr eden bir kamu iktisadi kuruluşu olmaktan çıkarılmış, kamu zararının üretildiği yapıya dönüştürülmüş. Sayıştayın Türkiye Büyük Millet Meclisine sunduğu 2024 BOTAŞ Denetim Raporu son derece vahim bir tabloyu ortaya koymaktadır. BOTAŞ 2024 yılını yaklaşık 45 milyar net dönem zararıyla kapatmıştır. Sayıştay raporu çok açık. BOTAŞ'ta zarara rağmen yöneticilere mevzuata aykırı olarak "nöbet ücreti" adı altında ödeme yapılmış ancak Sayıştay net bir şekilde şunu tespit etmiştir: "Fiilen fazla mesai söz konusu değildir." Bununla da yetinilmemiş, toplu iş sözleşmesine tabi olmayan kapsam dışı personele, mevzuatta hiç yer almayan "ilave ödeme" adı altında düzenli maaş ödemeleri yapıldığı tespit edilmiştir.

Değerli arkadaşlar, kurum 44,9 milyar zarar ederken yöneticilere limit üstü ödemeler, hukuksuz ilave maaşlar, dayanaksız, sosyal yardımlar yapılmaktadır. Üstelik BOTAŞ'la ilgili sorunlar yalnızca maaş ve ücret boyutuyla sınırlı değildir. Parti Genel Başkan Yardımcımız Sayın Deniz Yavuz'ın belgeleriyle ortaya koyduğu üzere, Irak-Türkiye ham petrol boru hattı üzerinden yapılan usulsüz petrol taşımaları nedeniyle BOTAŞ'a bağlı şirketler üzerinden 1,4 milyon dolar yani güncel kurla yaklaşık 43 milyar TL âdeta buharlaştırılmıştır. Bu süreç sonunda Türkiye Uluslararası Tahkim Mahkemesinde 1 milyar 471 milyon dolar yani yaklaşık 63 milyar TL cezaya mahkûm edilmiştir. Soruyorum buradan: Bu zararı kim ödeyecek? Kimler bu hukuksuzluklara izin vermiştir? Hesabını veren var mı? Yok.

Bir başka kurum, Türk Hava Yollarına bakıyoruz. Burada da iktidara yakın isimler havacılıkla ilgisi bile olmadan yönetim kurullarına alınıyor. Huzur hakkı, ikramiye ve benzeri adlarla kurumdan menfaat sağlıyor. Ocak-Haziran 2024 döneminde 208 milyon TL olan yöneticilerine sağladığı maddi menfaat tutarı, 2025'in ilk yarısında 322 milyon TL'ye ulaşmış. Yine kurum 2024'te 7 milyar 140 milyon TL, 2025'in ilk yarısında ise 2,7 milyar TL reklam harcaması yapmış. Bu reklamlar hangi medya gruplarına ve şirketlere verilmiş, bunu da buradan sormak istiyorum.

Konu çok ama son olarak, Demirören Grubunun Doğan Medya Grubunu almak için Ziraat Bankasından aldığı 800 milyon dolarlık kredinin geri ödemesi bu ana kadar yapılamamıştır. Bankanın alacağı 34 milyar TL'ye yaklaşmış, bu konuda hangi adımlar atılıyor? Halkın parası kimlerin cebine gidiyor? Bunları da buradan sormak istiyorum.

Değerli arkadaşlar, bu Fonunun Yönetim Kurulu Başkanı Cumhurbaşkanındır. Yani burada yaşanan denetimsizlik teknik değil, doğrudan siyasi bir tercihin sonucudur. Bu Fonun, bu hâliyle doğru yönetilmesi mümkün değildir diyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Erdem, teşekkür ederim.

Sayın Ayyüce Türkeş Taş, buyurun.

AYYÜCE TÜRKES TAŞ (Adana) - Sayın Başkan, kıymetli bürokratlar ve milletvekilleri ve değerli basın mensupları; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, bugün burada tanım olarak denetimini yaptığımız ama maalesef reel olarak denetleyemediğimiz yani bu eksiklikten ya da şeyden dolayı değil de fiktif olarak mümkün olamadığı için yapamadığımız Varlık Fonunun bilançolarının görüşülmesi için burada toplanıyoruz. Varlık Fonuna -bir daha altını çizmek istiyorum ki- şöyle bakmamız gerekiyor: Türk milletinin alın teriyle oluşturulmuş tüm varlıkların toplandığı büyük bir çatı. Bu öyle bir çatı ki 2024 yılı sonu itibarıyla değeri yaklaşık 400 milyar Amerikan doları seviyesine ulaşmış bir çatı ve basit bir bilanço kalemi olarak görmek mümkün değil. Hazinenin, devletin en önemlisi de milletimizin ortak bir varlığı bu.

Tabii ki Varlık Fonunun Türkiye'de kurulmaması gerektiğine ben de katılıyorum. Neden var olduğunu hâlâ anlamış değiliz. Ben de aynı zamanda finansal profesyonel hayattan gelen bir kişiyim. Hani fon yönetimi, işte hisse senedi analizi, araştırma departmanlarında çalıştım, biraz bu işlerden anlayan da bir kişiyim. Ona anlam veremediğimizi ve hani kurulmaması gerektiğini düşündüğümüzü hep söyledik. Böyle büyük bir millî servetin tabii ki gerçekten iyi yönetiliyor mu sorusunu sormamızın bizim milletvekilleri olarak, Meclis olarak en büyük sorumluluğumuz olduğunu düşünüyoruz ve hakkımız olduğunu da düşünüyoruz. Burada önemli olan şey kurumsal yönetim ilkeleri bu şirkette ne kadar uygulanıyor, nasıl uygulanabiliyor? Deminden beri sayın milletvekillerinin söylediği üzere yani Cumhurbaşkanının Başkan olduğu bir yerde ve işte içindeki atamaların, yapılanmaların da nasıl olduğunu hepimizin bildiği bir yerde bu kurumsal yönetim ilkeleri ne kadar sağlıklı uygulanıyor, o konu da bizim açımızdan muallak. Risk yönetimi, şeffaflık ve hesap verilebilirlik hangi standartlarla yürütülüyor? Bunu da biz net olarak göremiyoruz, anlayamıyoruz. Ki ben, hani bu bilançoğu okuduğumda, özellikle denetim şirketlerinin bilançoları denetledikten sonra açıklanan raporlarında da bu konuları inceleyen bir kişi olarak da aynı gözle baktığımda da ben Varlık Fonuyla ilgili nasıl bir rapor yazabilirim diye düşündüğümde işin açıkçası maalesef gelip size belki iki-üç gün çok soru sormam gerektiği hissiyatına kapıldım. Mesela Turkcell'le ilgili bir rapor yazarken nasıl yazarım diye düşündüğümde, aynı şeyleri tutturamadım kafamda.

Mesela benim kafama takılan bir şey daha var, geçen aylarda -kasım falandı galiba- bankaların kurduğu en küçük yatırım fonunda bile Sermaye Piyasası Kurulu Başkanı manipülasyonların olduğunu, hatta bunları önceden fark ettiklerini ama biraz zaman verdiklerini... Ki bu -tırnak içinde söylüyorum- zaman verilecek bir şey değildir, o da muallakta bir şey; tabii, bu sizin konunuz değil ama. Ondan sonra da zaten bir sürü operasyon oldu -gördük borsada da- böyle bir ortamda, küçücük fonlarda bile bu manipülasyonlar oluyorsa 400 milyarlık, Türk milletinin koskocaman varlığının olduğu fonda bu tarz manipülasyonların olmadığı ya da bu tarz aksaklıklarının olmadığı, olmayacağı güvenini biz nasıl... Sırf size güvenerek ya da buradaki -diğer milletvekilleri de söyledi- bürokratların liyakatine güveniyoruz, eminim öyledir, ben o kadar incelemedim ama yani liyakati olması... Ben çok güzel resim yapıyorum ama beni buraya oturtup "Sen burada köşe yazısı yazacaksın." dediğinizde benim liyakatimin olmasının, var olan liyakatimi icra edemememin pek bir şey ifade etmeyeceğini düşünüyorum. O yüzden, ben mesela bu konuda endişeliyim yani bu, bu kadar büyük bir fonun yönetimindeki bu aksaklıklar nasıl denetleniyor, kim bunu kontrol ediyor, nasıl oluyor bunlarla ilgili de ciddi endişelerimiz var. O yüzden, bizim burada "denetim" "denetim" "Meclisin denetimi" "Biz bunu daha detaylı denetleyebilmeliyiz." diye altını çizmemizin "Cumhurbaşkanı hem bu fonun Başkanı hem de denetleyenleri atıyor." dememizin yani bu endişelerimizin altında yatan sebeplerin başında bu da var.

Şeffaflık çok önemli, işlem gören şirketlerin... Zaten sağlıklı borsada olması gereken, sağlıklı piyasalarda olması gereken olmazsa olmaz maddelerin biri şeffaflık ve bağımsız denetimdir. O yüzden PricewaterhouseCoopers var, o yüzden Deloitte var, o yüzden bu şirketler çok önemli. Bunların kesinlikle sağlanması gerekmektedir Varlık Fonu içinde. Bir anonim şirket üzerinden yürütülüyor Varlık Fonu. Geçmişte bu ülkenin stratejik varlıkları yani sizin çatınız altında toplanan bu varlıklar bakanlıklar, genel müdürlükler, Sayıştay denetimi ve güçlü bürokratik mekanizmalar süzgecinden geçirilerek yönetiliyordu. Bugün ise ben sormak istiyorum yani bu devasa varlıkları kim yönetiyor? Yönetenler hangi liyakatle seçiliyor? Mesela bünyenizde kaç fon yöneticisi var? Ben yine bu işin içinde olduğum için söylüyorum, ben hatırlıyorum, sabah 5'te işbaşı yapıp piyasa kapanana kadar kafamızı kaldıramadığımız bir mekanizma bu yani böyle bir mekanizmada -bilmiyorum- bu işi gerçekten kaç fon yöneticisi var, kaç risk uzmanı çalışıyor, kaç uluslararası sertifikaya sahip bunların ya da bunların performansları nasıl bir kriterle ölçülüyor; bunları merak ediyoruz ve bunlar hiçbir şekilde neden açıklanmıyor? Yani bankadaki sıradan fonların bile bir performans analizi oluyor; haftalık, aylık, üç aylık senelik vesaire raporları oluyor. Neden Varlık Fonunun raporlarının kamuya açık bilgi kaynakları yok, neden biz bunları göremiyoruz? Hep dünyadaki varlık fonlarıyla kıyasladınız ama mesela baktığımızda Norveç Varlık Fonu'nun yöneticilerinin öz geçmişi internette çok detaylı ve açık bir şekilde görüyoruz. Katar, Singapur Fonlarında kim, hangi pozisyonda çalışıyor herkes çok net biliyor. Performans hedefleri, yaptıkları çok rahat takip edilebiliyor ama biz aynı şeyleri maalesef Varlık Fonu'nda göremiyoruz. Demin dediğim gibi, Fon yöneticileri kim, kimler profesyonel yönetiyor, hangi kriterle atanıyor, ne kadar maaş alıyor; bunlar merak konusu ve bilinmesi gereken konular. Yine, Varlık Fonu AŞ'nin fon yönetim kadrosu neden diğer ülke fonlarıyla karşılaştırmalı bir şekilde açıklanmıyor, bunu da merak ediyorum. Neden bu şeffaflıktan kaçınılıyor? Bir başka önemli konu da Varlık Fonu Türk Ticaret Kanunu'na göre bir anonim şirket statüsünde yani bu yapının bir yönetim kurulu başkanı var, üyeleri var, hukuki sorumluları var ama -hani bu da önceden söylendi- Meclise gelip bunlar hesap vermiyor, Komisyona gelip de hesap vermiyor. Neden hani bundan kaçınılıyor? Bunun da tek bir açıklaması var diye geliyor insanın aklına ya da hani biz öyle yorumluyoruz. Burada aleni bir hesap vermekten kaçış var. Gerçekten hesap vermesi gerekenlerin hesap vermesi gerekir. Ha, arada bir onun yetkilileri de gelebilir ama bu artık hep aynı olunca insan orada şüpheyle bakıyor ve bunları dile getirmek istiyor.

Uluslararası piyasalardan borçlanılıyor, Eurobond ihraç ediliyor, SUKUK çıkarılıyor, sendikasyon kredileri veriliyor ve bu borçlanılanların teminatı da tabii ki bu milletin varlıklarının hepsi. Yani bu ne anlama geliyor? Türk Hava Yolları, bankalarımız, enerji şirketlerimiz, limanlarımız aslında ipotek ediliyor. Bu da ne anlama geliyor? Çocuklarımızın geleceğini biz rehin veriyoruz. Bu borçlar hangi projelere harcanıyor bilmiyoruz, hangi yatırımlara gidiyor bilmiyoruz, bunun geri dönüşüm oranı ne bilmiyoruz, performanslar ne

bilmiyoruz. Yani biz biriktirdiğimiz bütün varlıkları bir şekilde bir şeylere kullanıyoruz ama hem neye kullandığımızı hem de kullanmamızın sonucunda ne elde ettiğimizi bilmiyoruz çünkü bunlar bize açıklanmıyor, sorulduğunda da yeteri kadar açıklanmıyor. Biz bu konuda da ciddi sorumluluk alınması gerektiğini ve çok şeffaf bir şekilde bunların açıklanması gerektiğini, takip edilmesi gerektiğini söylüyoruz, bir daha söylemek istiyoruz. Sadece "Bize güvenin." diyerek bu fon yönetilmez, bu şirket yönetilmez. SPK'nin fonlarda manipülasyonu itiraf ettiği bir dönemde, dediğimiz gibi, bizim artık bu tarz şeylere bakış açımız da çok değişti. Güven zaten kalmadı gibi bir şey. Meclisin gerektiği gibi denetim yapması çok önemli. Bağımsız denetim çok önemli ve kamuoyuna şeffaf bilgi verilmesi de çok önemli. Mesela, bu Fon için düzenli risk analizi yapıyor musunuz? Küresel kriz senaryoları çalışıyor musunuz? Kur şoku olursa ne olur, bunu çalışıyor musunuz? Faiz daha yükselirse Fonun yükü ne olur, bununla ilgili ne tarz çalışmalar yapıyorsunuz?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AYYÜCE TÜRKES TAŞ (Adana) - Bitiriyorum Sayın Başkanım.

Yine, jeopolitik risklerde Fonun bilançosu nasıl etkilenir, bunu çalışıyor musunuz? Bunların raporları nerede, Meclise sunuldu mu? Hani, ben öyle bir şey görmedim, onlara da baktım. Bunu da merak ediyorum.

Türkiye, bugün zaten büyük bir borç yükü altında, bütçe açığı büyüyor, faiz giderlerimiz de patlamış durumda. Böyle bir ortamda, bütçe dışı bir yapı olan Türkiye Varlık Fonunun üzerinden ülkeyi daha fazla borca sokmak, maalesef, gelecek nesillerin hakkını gasbetmektir. Bugün burada açıkça bir daha söylüyorum: Türkiye Varlık Fonu şeffaf değil, hesap verebilir değil ve maalesef, doğru denetlenemiyor da. Bu hâliyle, bu Fon, Varlık Fonu olmaktan çıkıp bir borç fonuna dönüşmüş gibi gözüküyor. İktidarın kasası olamaz bu Fon, sarayın fonu da olamaz. Bu, milletin Fonudur. Böyle algılanıyorsa da algılanmaması bile lazım, bunun da önüne geçilmesidir. O yüzden, bu konuda gerekli tedbirlerin...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AYYÜCE TÜRKES TAŞ (Adana) - ...alınmasını bir daha sizin bünyenizde diğer yöneticilerden de talep ediyoruz.

Tekrar sunumuz için teşekkür ediyorum. Ayağınıza sağlık.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Türkeş Taş, teşekkür ederim.

Sayın Ocaklı...

TAHSİN OCAKLI (Rize) - Teşekkür ederim.

Sayın Başkanım, değerli milletvekillerini ve heyetimizi saygıyla selamlıyorum.

Şunun bilinmesini isterim, birçok arkadaşım da söz etti aslında: Yapacağım konuşmalardan elbette ki siz sorumlu değilsiniz. Elbette ki, bu Fonun başında, bu Fonu oluşturan Sayın Cumhurbaşkanı sorumludur.

2016 yılında kurulmuş. Bu bilgiler aslında hepinizde var ama beni takip eden bir kişi bile olsa bununla ilgili bir ayrıntılı bilgi alsın diye böyle bilgilendirme yaparak geçeyim. 2016 yılında kurulmuş bu şirket. Bunu siz de doğruluyorsunuz zaten ve Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın kendisinin kurduğu, kendisini de atadığı bir şirket olarak biliniyor. Burada rahatsız büyüklüğü çok fazla bu arada. Âdeti ikinci paralel hazine gibi düşünülüyor. Birinci hazinenin parası yetmeyince herhâlde ikinci hazineden de para getiririz diye bir düşünce oluştu. Ben bunu biraz böyle anlatmaya çalışayım. Şöyle bir örnekle anlatayım. Mesela, bir tane araç var, bizim Rize'de çay taşıyor diyelim ki; çay taşıyan araç, çayın kapasitesi arttı, çayı taşımaya yetmiyor "İkinci aracı yapalım." dediler; gittiler, Norveç'ten bir tane fotoğraf çektiler, geldiler; dediler ki: "Araç buna benzesin, sanayideki elektrikçi, şaseci, bilmem motorcu birleşti bir araç yaptı "Bu araçla taşıyacağız." dediler; aracı size teslim ettiler ama araç giderek arıza yapıyor, her yerinden bir şey çıkıyor, boyası dökülüyor, o oluyor, bu oluyor; dolayısıyla bu araç artık yürümeye başladı.

Şimdi, bir kere, buradaki temel sorun şu: Bu Varlık Fonunun tüm üyelerinin Cumhurbaşkanı tarafından atanması, bu başlı başına bir sorun ve denetleme meselesi, gerçekten de -bütün milletvekillerimizin değindiği- bizi en çok rahatsız eden, hatta açık ifade edeyim, anlayamadığımız bir şeydir yani hem görerek, bakarak anlayamadığımız bir şeydir. Başka bir sorun da yöneticilerin burada hiçbir sorumluluğunun olmaması meselesidir. Bu da çok önemli bir sorundur. Bir an için KİT'lere benzetiyorum şimdi. KİT'lerdeki gibi istihdam şartlarının hani KPSS sınavından bağımsız bir biçimde yapılması hâli burada da bu kurum için aslında benzer şekilde yapılıyor ve bunların da bir sonraki dönemde, uzun dönemde KİT'lerin durumuna düşme ihtimali açıkçası bence var çünkü kararları siyasi kararlar olarak size geliyor, bürokratlarımızın çok iyi niyetine ben inanırım, güvenirim ama gelinen noktada sizin çok yapabileceğiniz bir şey olduğunu sanıyorum.

Varlık Fonunun çok önemli avantajları var. Mesela, işte, hiçbir şirketin sahip olmadığı vergi ve harçlardan muaf olması gibi veya özel sektörün haksız rekabetini ortaya getirebilecek olan başka güçlerinin olması gibi sorunlar var. Mesela, medya sektörünün devlete ait olmasıyla ilgili kurum sayısının artması ve bu durum anti demokratikleşmenin de bir örneği olarak ortaya çıkabilir. Bunların hepsi tabii şeydir söylediğim şeyler ama niye Varlık Fonu kuruldu diye bakıldığında, tabii -elbette diğer arkadaşlarım da söz etti- doğal kaynak zengini olan ülkelerde bütçe fazlası gelirleri, elbette hepimizin bildiği gibi, gelecek nesillere sağlıklı aktarabilmek için bir modeldi bu. Burada Norveç de bunun çok iyi bir örneği. Başka arkadaşlarım da söz ettiler. Mesela onlar bakır madenlerini varlık fonları aracılığıyla gerçekten de iyi işletiyorlar. Moğolistan ve Şili gibi ülkeler de bunlara örnek verilebilir ama bizde durum öyle değil. Bizde bu Fonun içindeki varlıklar, mesela bir tanesi -ben Rizeliyim, Rize'de çay tarımından, işte Trabzon'da fındık tarımından geçinilir- orada bir ÇAYKUR'umuz var, bizim yüzde 100'ü iştirak olarak alınmış. Burada 50 tane üretim tesisi olan 11.850 adet işçisi, personeli bulunan bir kurumda orada çalışan personele verilmiş olan sözlerin, kadro sözlerinin karşılığı Varlık Fonu üzerinde yok ki. Buna mesela siz karar veremiyorsunuz zaten, veremezsiniz de yani bu kadro sorunu meselesine. Aslında bizdeki Varlık Fonu şeye benziyor yani milletin dışından tırnağından artırarak meydana getirdiği kurum ve kuruluşlarını borç bulmak için bir araya toplayıp buradan teminat vermek suretiyle artık borç edinilmesi gereken bir yer olarak görülüyor. Aslında bu demek ki varlıktan değil, bizim oradaki tabirle söylüyorum, "darluk"tan oluyor, "darluk"tan yani "darluk fonu" bu yani. Aslında hakikaten dara düşülmüş ve "darluk" üzerinden fon bulunmaya çalışılıyor. Durum bundan ibaret.

Yani şimdi, tabii "Ülkeyi IMF'den kurtardık." diyeceksiniz ama bir yandan da kendi değerlerinizi dünyadaki tefecilerin eline bırakacaksınız ve buradaki borçlanmanın maliyetlerinden de bizim de dünyanın da haberi olmayacak çünkü bizim bilgi edinmeyle ilgili

gerçekten -aslında Mecliste birçok yerde olduğu gibi- bu Varlık Fonunda da çok önemli bir eksiğimiz var, bunları, bu bilgileri alamamak gibi.

Dünya genelinde faaliyette bulunun ulusal varlık fonlarının hedefleri, ekonomik büyüme ve ulusal refahın korunarak gelecek nesillere aktarılması, makroekonomik politikalarla mali istikrarın sağlanması ve ekonomik kalkınmanın desteklenmesi olarak üç başlık altında toplanıyor. Özellikle varlık fonları, petrol gibi tek bir kaynağa dayalı olan ülkelerde mevcut zenginliğin -demin de söylediğimiz gibi- gelecek nesillere taşınması işlevini görmesi içindi; mali istikrarın amacı ise ekonominin iç ve dış şoklardan korunmasıydı, kısa dönemli sermaye hareketlerinin bertaraf edilmesi işlevini görmekteydi. Varlık fonlarını ekonomik kalkınmayı destekleme amacıyla kullanan ülkelerde, ulaşım, enerji, iletişim ve stratejik sektörlerde altyapı yatırımlarının yanı sıra insan sermayesinin güçlendirilmesi amacıyla sağlık ve eğitim gibi sosyal yardımlar da gerçekleştirilmektedir. Peki, bizim ülkemizde bu saydıklarımızdan mesela mali istikrarın sağlanması konusunda ne kadar başarılı olabildik? Eğer bu istikrar sağlanmışsa neden hâlâ dünyanın en büyük gıda enflasyonunu olan ülkesiyiz, faizimiz neden hâlâ yüksek? Yirmi üç yılda neden başlangıç noktasındaki faize geldik? On yıldır bu Varlık Fonu varlığını sürdürüyor ve Türkiye'deki bütün varlıkları almışken bu hedeflerden ne yazık ki hiçbirini yerine getirememiştir.

Varlık Fonu yönetimiyle Türkiye Varlık Fonunun kurduğu fon ve alt fonlar özellikle Sayıştay denetimi, dolayısıyla Türkiye Büyük Millet Meclisinin ve bizatihi milletin kendisinin de denetiminin dışında bırakılması rahatsız edici olan en büyük şeydir. Bunların yine Cumhurbaşkanlığına tespit edilen bağımsız denetim kurumlarınca denetlenmesi bize inandırıcı gelmemektedir. Milletin varlıklarının aktarıldığı bir yapı, bu şekilde milletin kontrolünden kaçırılmamalıdır. Burada denetleme, sonuna kadar her Meclis üyemizin denetleyebileceği bir açıklıkla ve şeffaflıkla olmalıdır. Bununla beraber, geçtiğimiz ay Anayasa Mahkemesi, Türkiye Varlık Fonu ve bağlı fonların Türkiye Büyük Millet Meclisi denetimi dışında tutulmasına ilişkin hükmü iptal etti. AYM diyor ki "Kamu kaynaklarının şeffaf biçimde denetlenmesi sorunludur." Peki, uyulacak mı? Tabii ki hayır. Bağımsız denetim raporunda da gizlilik gerekçesiyle bazı şirketlere ait finansal verilere ulaşılamadığı biliniyor.

Ben son olarak şu cümlelerle, sorularla bitirmek istiyorum: Kurulduğundan bugüne kadar hangi bağımsız denetim kuruluşu veya kuruluşları, hangi zaman dilimlerinde yetkilendirilerek Türkiye Varlık Fonunun denetimini yapmışlardır? Sayıştay denetiminde olmayan şirketleri gizlilik gerekçesiyle bağımsız denetime de kapatmanızın nedeni nedir? Burada millete hesap vermekten kaçınmayı gerektiren hangi iş ve işlemler yapılmaktadır? Kamu kaynaklarını niçin denetimden kaçırma ihtiyacı hissediyorsunuz? Anayasa Mahkemesinin kararı gereği kamu kaynakları Türkiye Büyük Millet Meclisinin denetimine açılacak mıdır? Tabii ki bu soruların cevabını sizin vermenizi beklemiyorum ama en azından Sayın Cumhurbaşkanı duymuş olsun bunu.

Teşekkür ediyorum dinlediğiniz için, sağ olun.

Saygılar sunuyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Ocaklı, teşekkür ederim.

Sayın Adalet Kaya...

ADALET KAYA (Diyarbakır) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2026'nın ilk Komisyon toplantısında yeni yılınızı kutlayarak başlamak isterdim ancak yine savaşın etkisiyle, savaşın gölgesiyle, biliyorsunuz, son günlerde HTŞ ve ona bağlı çetelerin Halep'te Kürt halkına karşı başlattığı saldırıları ve işledikleri insanlık suçlarını izleyerek geçiriyoruz, böyle günlerdeyiz. Suriye'yi yeniden çatışmanın ve savaşın eşiğine getirecek olan bu saldırılar, Türkiye açısından ve bölge halkları açısından oldukça riskli. Bu nedenle, benim çağrım, derhâl bu saldırıların durdurulması yönündedir; böyle başlamak istiyorum.

Kıymetli bürokratlar, hepiniz hoş geldiniz. Elbette, diğer bütün milletvekilleri gibi ben de sizlerin şahsına veya liyakatinize yönelik yapmayacağım eleştirilerimi, tamamen yapısal olarak Varlık Fonunun işleyişine ve diğer faaliyetlerine dönüktür eleştirilerim; ben de bunu belirtmek istedim.

2024 Raporu'nu görüşmek üzere toplandık. Her ne kadar "Varlık Fonu" desek de rapordan bir kez daha gördüğümüz, aslında, ne yazık ki bir borçlanma fonuna dönmüş durumda yani raporu inceledikten sonra bu kanaat ortaya çıkıyor zaten. Tabii, bir devletin bir tek hazinesi olur; diğer vekiller de ifade ettiler, pek çok hususu hızla geçeceğim. Şimdi, hazine içerisinde hazine yaratmaya dönük bir çalışmaya benziyor, üstelik bunu ana hazinemizden daha yüksek maliyetle yapan bir yapı. Şimdi, TEPAV uzmanlarının ve ekonomik verilerin ortaya koyduğu gerçek şu: Hazine yüzde 7,8'le borçlanırken Varlık Fonu aynı vadede yüzde 8,3'le borçlanmakta. Şubat 2024'te kümülatif borç stoku 500 milyon dolar olan Fonun borcu, Eylül 2025 itibarıyla 4,5 milyar doları aşmış; sadece yirmi ayda 4 milyar doların üzerinde yeni borç yükü bindirilmiş ne yazık ki. Fonun toplam yükümlülükleri 2024 yılında bir önceki yıla göre yüzde 35,3 artarak korkunç bir rakama ulaşmış yani 10 trilyon 671 milyar.

Şimdi, Sayın Genel Müdür "Evet, varlıklara değer katma amacı taşıyor." dedi, "Gelecek nesillere refah taşıma amacı var." dedi ama tam tersi bir tablo var; gelecek nesillere refah bırakmak yerine, bu Fon gelecek nesillerin sırtına milyarlarca dolarlık faiz yükü ve borç bırakmak için kurulmuş gibi. Daha vahimi, biz bu borçların nereye gittiğini, nereye harcandığını tam olarak bilemiyoruz çünkü Varlık Fonunda âdeta denetimsizlik ve gizlilik ilke edinilmiş; denetimsizlik meselesine pek çok vekil değindi. Önümüze gelen bağımsız denetim raporlarına bakıyoruz mesela; BOTAŞ, Türkiye Petrolleri, TÜRKŞEKER gibi stratejik kurumların hesapları gizlilik gerekçesiyle denetçilerden saklanmış. Denetçi firma, BOTAŞ'ın milyarlarca liralık stok maliyetini, Türkiye Petrollerinin varlıklarını göremediği için sınırlı görüş vermek zorunda kalmış. Halkbankın ABD'deki dava riskine karşı ayırması gereken karşılıklar raporda yer almıyor. Şimdi, yurttaşın malı olan bu kurumun stoklarında ne var yani bu Fonun stoklarında ne var, alacakları kimden, maliyetleri nedir? Bunların halkın vekillerinden, denetçilerden ve halkın kendisinden saklanması kabul edilemez. Şeffaflığın olmadığı yerde elbette şaibe olur. Yani en önemli mesele, şeffaflık meselesi çözülecek mi?

Şimdi, Varlık Fonunun yönetimine girdiği andan itibaren varlığından değer kaybeden en önemli somut örneklerden biri PTT. Tam yüz seksen beş yıldır ayakta duran kurum, Varlık Fonuna devredildiği 2018 yılından beri günbegün erimiş yani neredeyse gün yüzü görmemiş diyebiliriz; rakamlar ortada zaten. PTT, Fona devredildiğinden bu yana üst üste altı yıldır zarar ediyor, son beş yıldaki toplam zarar 8 milyar 605 milyon lira, sadece 2024 yılında kurumun ödediği faiz 950 milyon lirayı aşmış. Sayıştay açıkça uyarılmış

zaten, "Bu durum sürdürülebilir değil." diyor, "Kurumun borçları mevcut değerleriyle karşılanamaz." diyor. Şimdi, siz ne yapıyorsunuz? Kurum batarken, işçinin sırtına yük binerken yönetici sayısını düşürmenize rağmen yönetim kurulu üyelerine ödenen ücretleri yüzde 16 artırıyorsunuz. Şimdi, PTT yöneticilerine bir yılda ödenen para 10 milyon lirayı bulmuş yani işçiye gelince zarar ediyoruz, yöneticiye gelince huzur hakkı; ya, hakikaten bu adalet değil, bu eşitlik değil yani bu kabul edilemez.

Bir de bankacılık sistemindeki manipülasyonlar var. Kamu bankaları Varlık Fonunun elinde birer oyuncak hâline gelmişler. Yabancı raporların "Satın." dediği, fiyatın düşük gösterildiği Halkbank ve Vakıfbank hisselerinde yaşananlar tam bir borsa oyunu. Yabancı kurumlar 17-18 lira hedef fiyat verip yerli yatırımcıyı korkuturken alttan malı kendileri toplamış, hisseler 40 liralara koşmuş. Bu süreçte Varlık Fonu ne yapmış? Vakıfbank hisselerinin yüzde 1,5'ünü 27 liradan satın hisse 22 liraya düştüğünde "Kâr ettik." demiş; ya, hakikaten bununla övünülmez. Oysa, hisse düşünce Fonun elindeki yüzde 70'lik ana sermaye eridi yani bankanın piyasa değeri, 1 milyar dolar buharlaştı. Kendi bankanızın değerini düşürüp üç kuruşluk satış kârıyla övünmek çığır açıcı desem yani hakikaten ne diyeceğimi bilemiyorum buraya. Sayın milletvekilleri, bu yapı devletin kurumsal ciddiyetini yok ediyor, Varlık Fonu kaynak üretmek yerine mevcut kaynakları tüketiyor ne yazık ki. Hazineye paralel ve daha maliyetli bir borçlanma mekanizması olarak çalışmaktadır. Bir devletin bir tane hazinesi olur, bu ilke yerle bir edilmiş durumda. PTT gibi köklü kurumlar arpalık gibi kullanılmış, kullanılıyor. Yöneticiler servet kazanırken emekçiler yoksullaşüyor ve kurumlar faiz batağına dönüşmüş durumda, düşmüş durumda.

Şimdi, biz de DEM PARTİ olarak soruyoruz: 10 trilyon lirayı aşan bu borç yükünü kim ödeyecek? Gizlilik gerekçesiyle denetimden kaçırılan BOTAŞ, Türkiye Petrolleri hesaplarında neler oluyor, açıklayacak mısınız? Yüz seksen beş yıllık PTT'yi batırma noktasına getirilen bu yönetim anlayışından vazgeçecek misiniz? Yani, bu raporu onaylamak, bu israfa, bu denetimsizliğe ve bu paralel hazine anlayışına onay vermek demek. Biz bunu onaylamıyoruz, açıkça belirtelim. Vakıf... Bu muafiyet adacığı olarak kurulduğu anlaşılan yani bu muafiyetler meselesi... Yani, faaliyet gösterdiği... Neyse, burayı atlayayım, uzayacak, burayı geçeceğim.

Yani, ülkenin böylesi bir kuruma ihtiyacı yok; amacı nedir, belli değil. Pek çok denetim ve yasadan muaf tutulmuş kamusal faydası olmayan bu Fon düzelecek mi ya da şeffaflaşacak mı? Bununla ilgili hakikaten bizi bilgilendirmeniz gerekiyor diyeyim ve ben teşekkürlerimi sunayım.

Teşekkürler.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Kaya, teşekkür ederim.

Sayın Bakırlıoğlu...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Türkiye Varlık Fonunun denetimini gerçekleştiriyoruz şu anda. 34 tane şirket var. Neler var? Bir kere, Türkiye Varlık Fonu Yönetimi AŞ'nin kurmuş olduğu şirketler var; Varlık Kiralama AŞ, Finansal Yatırım AŞ, Türkiye Varlık Fonu Enerji; ayrıca, Ziraat Bankası, Halk Bankası, Vakıfbank gibi Türkiye'nin en büyük bankaları; Türkiye Sigorta, Türkiye Hayat Emeklilik, Katılım Sigorta, Türk Hava Yolları, PTT, BOTAŞ, Turkcell, TÜRK TELEKOM, ÇAYKUR, TÜRKŞEKER... Tam 34 tane firma ve bunların da ilişkili olduğu toplamda 196 tane firma var; çok ciddi taşınmazlar var, oteller var, ayrıca lisanslar var yani her şey var ancak -bugünkü tartışmaların odak noktası- ne yazık ki denetim yok.

Şimdi, burada bağımsız denetim şirketleri bu söz konusu Fonu, şirketi mali olarak denetliyor, sonra Cumhurbaşkanının tayin ettiği denetçiler bu raporlar üzerinden denetim yapıyorlar ve daha sonra da bu, Mecliste görüşülüyor. Şimdi, burada tartışıldı, denildi ki "Ya, bu Türkiye Varlık Fonu Anonim Şirketinin Yönetim Kurulu Başkanı kim? Cumhurbaşkanı." Yani, Cumhurbaşkanı kendisini denetleyecek denetçileri bizzat kendisi seçiyor ve ne yazık ki Türkiye Varlık Fonu, Türkiye Varlık Fonu Yönetimi AŞ denetlenmiyor ve bunun kurmuş olduğu şirketler, satın almış olduğu şirketler denetlenmiyor, denetlenmediği veyahut da denetlenemeyeceği esasında Anayasa Mahkemesi tarafından da tespit edilmiş durumda. Denetimle ilgili maddeleri, bildiği gibi, Anayasa Mahkemesi iptal etmişti. Yarın bunlarla ilgili bir kere daha görüşeceğiz ancak görüyoruz, yapılacak olan yeni düzenleme de Anayasa Mahkemesinin iptal etmiş olduğuyla üç aşağı beş yukarı yani neredeyse aynı nitelikte.

Şimdi, bu "Türkiye Varlık Fonu Anonim Şirketi, Türkiye Varlık Fonu veyahut da bunlar tarafından kurulan ve kurulacak şirketler, alt fonlar ile bunların kurucusu olduğu veya satın aldığı şirketler, alt fonlar ve bunların bağlı ortaklıkları bağımsız denetime tabidir." deniliyor yani yarın karşılıklı tartışacağımız konu bu. Ayrıca, bu şirketler, bu saymış olduğum alt fonlar, diğer kamu iktisadi teşekküllerinin, kuruluşlarının tabi olduğu mevzuata, uygulamalara, kısıtlamalara da tabi olmayacak. Yani, şimdi bakıldığı zaman trilyonlarca liralık bir büyüklük söz konusu, 12.7 trilyonluk varlıktan bahsediyoruz. Gayrisafi yurt içi hasılanın yüzde 30'una tekabül ediyor, böyle bir büyüklükten bahsediyoruz ve burada milyarlarca liralık borçtan bahsediliyor, kamu kaynaklarından bahsediliyor ancak diğer kamu kuruluşları gibi denetlenmeyecek ve diğer kamu kuruluşlarının mevzuatına tabi olunmayacak. Nedir bu? Sayıştay Kanunu'ndan muaf, Türkiye Büyük Millet Meclisi KİT Komisyonu denetiminden muaf -ki biliyorsunuz, KİT Komisyonu ihtisas komisyonudur, önemli bir komisyondur- Devlet ihale Kanunu'ndan, Kamu İhale Kanunu'ndan, Taahhüt Kanunu'ndan, Devlet Memurları Kanunu'ndan, bunların hepsinden muaf bir yapıyla karşı karşıyız. Anayasa Mahkemesi ne diyor, neden iptal etmiş? Diyor ki "Türkiye Cumhuriyeti demokratik bir devlettir ve demokratik devletlerde kamu kaynakları keyfî idare edilemez. Kamu kaynaklarının kamu yararına uygun kullanılması gerekmektedir. Bu uygunluğun güvence altına alınması gereken yegâne kurum da Türkiye Büyük Millet Meclisidir."

Şimdi, ben, burada bir soru sormak istiyorum: Bağımsız denetim şirketleri ve bu şirketleri denetleyen Cumhurbaşkanlığı denetimleri -ki bunu raporlar üzerinden yapıyorlar- kamu yararı gözetiyorlar mı? Yani, bağımsız denetim şirketleri, Sayıştay gibi kamu yararı gözetiyorlar mı? Bir kere, sorulması gereken, cevap verilmesi gereken şeylerden bir tanesi ki benim anladığım kadarıyla, burada, yapılan, olan iş ve işlemlerin, bilançoların kanuna uygun yapıldı yapılmadığı, mevzuata uygun yapıldı yapılmadığı üzerinden denetleme yapılıyor. Bir de madem mutlaka ve mutlaka bunun Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından görüşülmesi lazım, neden biz bunu Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşüyoruz? Çünkü Türkiye Büyük Millet Meclisinde 35 üyesi olan ve bu konuda ihtisaslaşmış bir KİT Komisyonu var. Yani, sizin de sunumunuzda belirtmiş olduğunuz gibi, zaten bu konsolidenin yüzde 81'i Sayıştay denetiminden geçiyor ve KİT Komisyonundan geçiyor. Neden biz Türkiye Varlık Fonu denetimini Türkiye Büyük Millet Meclisinde KİT Komisyonunda yapmıyoruz? Çünkü bu 35 milletvekili alt komisyonları oluşturmaktalar ve Sayıştayla beraber belli bir takvim içerisinde

bizzat gidip yerinde bir güzel denetim yapılmakta ve daha sonra Mecliste bütün bu kamu iktisadi kurumları tek tek görüşülmekte ve ibra edilmekte. Şimdi, biz burada sabahdan akşama kadar konuşalım, biz anlatalım derdimizi, siz anlatın. Peki, ibra olacak mı burada? Herhangi bir oylama olacak mı? O zaman biz neyi denetliyoruz? Kimi denetliyoruz? Nasıl denetliyoruz? Yani, burada Sayıştay olmuş olsa Sayıştay şunu yapıyor: Gittiği yerde soruşturma açabiliyor. Herhangi bir kamu zararı gördüğü zaman, herhangi bir usulsüzlük gördüğü zaman soruşturma açabiliyor çünkü mevzuat o şekilde. Bugün, Cumhurbaşkanlığı tarafından görevlendirilen denetmenlerin böyle bir yetkisi yok, yapamaz.

Şimdi, yani burada kendimizi kandırmaya gerek yok. Biz burada bir denetleme falan yapmıyoruz. Yaptığımız şey, esasında denetim değil. Yani, şimdi, Sayıştay raporlarıyla, bizim anlamaya çalıştığımız o yüzlerce evrak... Yani, bir hafta içerisinde yüzlerce evrak okumaya çalıştık okuyabildiğimiz kadar, birçok insan okuyamamıştır, konu hakkında bilgi sahibi değildir. Mesela, bir Sayıştay raporu... Ne mesela? TÜRKŞEKER. Şimdi, Sayıştay gitmiş TÜRKŞEKER'e, orada bir denetim yapmış ve şunu söylüyor, bir Sayıştay raporunda şunu görebiliyoruz: "Burada yatırım yapılması lazım, yatırım yapılmıyor, yatırım yapılmadığı için fazla insan çalışıyor, verimsiz. Çok ciddi bir borç sarmalına girmiş durumda. Finansal olarak kötü." diyor. Nedenlerin hepsini biz burada görebiliyoruz, KİT Komisyonu da görüyor, KİT oraya da gidiyor zaten yani aradaki farkı anlatmak için size söylüyorum.

Ben bakıyorum, sizin raporlarınızda ne deniyor? İşte, burada 2 tane rapor var, 2023 yılı faaliyetleriyle alakalı; birim denetçisi firma görüş vermekten kaçınmış ama aynı yıl TTK uyarınca yapılan bağımsız başka bir firma bu şirkete sınırlı olumlu görüş bildirmiş mesela. Bizim anladığımız şey bu ama Sayıştay raporuna baktığımız zaman birçok şeyi biz görebiliyoruz, KİT Komisyonundaki arkadaşlarımız görebiliyor. Mesela, TÜRKŞEKER beş yıl içerisinde 18 milyar lira zarar etmiş, 18 milyar lira. Bakın, çok ciddi bir rakam ve çok ciddi borcu da var, bir borç sarmalının içine girmiş ve batıyor, batacak. Fakat biz bunu sizin bize sunmuş olduğunuz raporlardan görmüyoruz, görmemizin de imkânı yok zaten bakıldığı zaman.

Arkadaşlarımız bahsetti, PTT; PTT'de aynı şekilde, aynı durumda yani 2024'te 3 milyar 613 milyon liralık zararı var, altı yılda 8,6 milyar lira zarar etmiş, gerçekten zor durumda. Biz bu Sayıştay raporlarından -eskisi kadar eleştirsek de Sayıştay raporlarındaki bulgu sayısının her geçen yıl azaldığını eleştirsek bile- bunları görebiliyoruz burada Meclis olarak ama burada görme şansımız yok. Mesela "Turkish Energy Company, BOTAS, TPAO; gizlilik unsurları nedeniyle etkin bir denetim yapılmamıştır." diyor. Bakın, TPAO'dan bahsediyoruz, BOTAS'tan bahsediyoruz ve deniyor ki: "Burada etkin bir denetim yapılmamıştır, yapılamamıştır." Neden? Gizlilik kararı var. Nasıl denetim bu? Yani şunu da sormak istiyorum: Allah aşkına, yahu, lütfen, gözünüzü seveyim, seneye bunlarla gelmeyin. Burada, gerçekten yani bu çağda, bu durumda bu kadar kocaman kocaman, bir daha okunmayacak, saklanmayacak bu kitaplarla lütfen karşımıza gelmeyin. Yazık, günahtır, masraftır, israftır birincisi; onu size söylemek istiyorum.

Bir de etik konseyiniz var mı? Yani şimdi, burada bir para var, bu para bir yerlerde değerlendiriliyor ki kamunun parası bu. Parayı değerlendirdiğiniz şirketlerde mesela çocuk işçi çalışıyor mu, bunu biliyor musunuz, takip ediyor musunuz? Mesela çevreye karşı sorumlulukları yerine getiriyor mu? Yani bunları tartışacağınız bir etik konseyiniz var mı?

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI NİLGÜN ÖK - Teşekkür ediyorum Sayın Bakırloğlu.

Şimdi de söz sırası Sayın Orhan Erdem'de.

Buyurunuz lütfen.

ORHAN ERDEM (Konya) - Teşekkür ederim.

Çok değerli milletvekili arkadaşlarım, Varlık Fonunun yöneticileri, Genel Müdürümüz, basın mensupları; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum. 2026'nın ilk toplantısı, yeni yıl hayırlı olsun hepimiz için.

Varlık Fonunun sunumunu dinledik, eleştirileri hep birlikte dinledik. Tabii, Türkiye Varlık Fonu -Genel Müdürümüzün de ifade ettiği üzere- ekonomik istikrar, gelecek risklere karşı bir kalkan ve stratejik yatırımlar için planlanmış, kanunla kurulmuş bir fon. Aslında, ülkenin geleceğine bir yatırım kumbarası; stratejik yatırımlardan kasıt savunmada -biraz önce Sayın Kısacık dedi işte "önemli yollar" vesaire, ileride olacaktır muhakkak- ve nükleer enerji gibi belki çok önemli hususlarda bir yapının oluşmuş olması.

Yine, Varlık Fonu klasik bütçeden farklı olarak parayı harcamaya değil çoğaltmaya ve ekonomik sıkıntılar, şoklar söz konusu olduğu zaman da bir kalkan -biraz önce dediğim gibi- olma görevi var ve bunu yapmak üzere arkadaşlarımız çalışıyor. Ayrıca, varlık fonları, devletin sahip olduğu varlıkları pasif biçimde tutmak yerine, risk ve getiri dengesini de gözeterek portföy yönetimiyle ve uzun vadeli bir bakışla daha aktif yönetmeyi kendine görev sayıyor. Fon, projelerin de desteklenmesinde -biraz önce dediğim gibi- çok önemli görevler yapıyor. Biz de bugün burada denetim görevimizi yapıyoruz. Tabii, bu konuda çokça eleştiri geldi, sunumunda da var, zaten yüzde 81'i Sayıştay denetiminden geçen bir fon büyüklüğünden bahsediyoruz. Kalan kısmı için de eksikler varsa yarın da gelecek kanunlarla onu da tamamlayacağız.

Fon nasıl oluşuyor? Varlık Fonu var, Varlık Fonu AŞ var, Varlık Fonu AŞ'nin altında şirketler var, Varlık Fonunun altında alt fonlar var ve Varlık Fonu AŞ ve şirketlerinin altında yine ortaklıklar var, Fonun da altında ortaklıklar var. Aslında riskli gördüğümüz yer bu ortaklıklar, buraya daha dikkat çekmemiz gerekiyor. Onun da denetiminin yarınki kanunlarla daha iyi oluşacağını görüyoruz.

Şimdi, o kadar ağır eleştiriler yapıldı ki -muhalefeti de iktidarı da- bu devletin varlığını, fonunu gelecek nesillere aktarmak üzere hazırlanmış bir kanuna bağlı bu Fonu böyle heba edilecek ne iktidar ne de muhalefet milletvekili vardır. Bundan da büyük denetim yoktur; bütün muhalefet milletvekilleri konuşmalarını videoya aldı, biraz sonra da sosyal medyada paylaştı. Buradaki gazeteciler her türlü bilgiyi, eleştiriye not ettiler. Bundan daha büyük denetim var mı, halkın denetiminden? Bizler de milletvekilleri olarak halk adına buradayız, gerekli ifadeleri kullanıyoruz ve sonunda bu raporlanacak, muhalefet yine şerhlerini de koyacak ve varsa belki yanlışlar, Cumhurbaşkanlığına gittiğinde bunlar da dikkatle yerine getirilecek. Tekrar diyorum: Fonun yüzde 81'i zaten hem KİT'ten denetimden geçiyor hem Sayıştaydan, üçlü denetimin dışında; diğer yüzde 19'luk kısmının da üçlü denetime tabi olduğunu görüyoruz. Dediğim gibi, bunu bizler burada çok da net... Eleştirel noktada muhalefet olarak görevinizi yaptınız, biz de artısını, eksisini konuşuyoruz.

Başında niye Cumhurbaşkanı var? Olmayabilirdi ama kurulan fonların birçoğunda öncelikle devlet yetkilileri olmuş. Bu, geçen yıl da konu olmuştu. Singapur'da, Malezya'da, Endonezya'da, hepsinde de ya başkan ya maliye bakanı gibi devlet yetkililerinin olduğunu görüyoruz. İleriki dönemlerde farklı bir yapıya da geçebilir.

360 milyar dolar bir büyüklüğe gelmiş bir Fonun bahsediyoruz ve borcu çokça dile getirildi. Anladığım kadarıyla, notlarımıza baktığımız kadarıyla, Sayın Genel Müdürüm de cevaplayacaktır ama bu Fonun 4,5 milyar dolarlık bir borçlanması söz konusu. Bunu da Turkcell ve TÜRK TELEKOM'un kontrolü için ve bu ortaklık yapılarındaki sıkıntılardan dolayı borçlandığını, finansal piyasalarda kamu bankalarımızın sermaye dengesi için... Yine, biraz önce dedik ki önemli stratejik yatırımlar... Biz savunma sanayisinde yüzde 83 yerliliğe geldik ama hâlâ bazı demir çelikte üretmediğimiz maddeler var, KARDEMİR'le bazı çalışmaların yapıldığını biliyoruz. Bu gibi çalışmalardan dolayı da 360 milyar dolarlık bir Fonun 4,5 milyar dolar borcunun olmasının da çok büyük bir borçlanma olmadığını düşünüyorum.

Büyük düşünen bir Cumhurbaşkanımız var, bunu da Türkiye'nin geleceğine önemli bir yapı olarak kurduğunu biliyoruz. Her türlü eleştiriye de saygı duyuyoruz ama artık uluslararası piyasalarda bizim Varlık Fonumuzun da yerini güzel bir şekilde aldığını görmekteyiz ilk sıralara çıkmış olmasıyla. Ben başta Fonun Başkanı Cumhurbaşkanımız olmak üzere tüm Yönetim Kuruluna, Genel Müdürlerimize ve ekibe kolaylıklar diliyorum. Veballı bir görevi üstlenmiş durumdasınız, üzerindesiniz. Sizlerin bizden çok daha hassas bakacağınızı biliyorum, yetimin hakkını kimseye yedirmeyeceğinizi biliyorum. Sizlere başarı ve kolaylıklar diliyorum.

OTURUM BAŞKANI NİLGÜN ÖK - Teşekkür ediyorum Sayın Erdem.

Şimdi de söz sırası son konuşmacı Sayın Mehmet Tahtasız'da.

Buyurunuz lütfen.

Süreniz beş dakikadır.

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; stratejik kamu varlıklarını korumak, uzun vadeli yatırımlarla ülke ekonomisine katkı sunmak iddiasıyla 2016 yılında kurulan Türkiye Varlık Fonu ne yazık ki şeffaflıktan uzak, denetimsiz ve Meclis iradesinin dışında bir anlayışla yönetilmektedir. Muhalefet olarak en temel itirazımız, milletin ortak varlıklarının bir kişinin yetkisine bırakılması ve bu yetkinin hiçbir etkin denetime tabi olmamasıdır. Ama gelin görün ki Varlık Fonunun yapısına baktığımızda dahi Türkiye'deki tek adam rejiminin nasıl işlediğini çok net görüyoruz. Varlık Fonuna Başkan atama yetkisi Cumhurbaşkanında ve Varlık Fonunun Başkanlığına Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan gene Recep Tayyip Erdoğan'ı atıyor. Aynı Cumhurbaşkanlığı mali tablolara ilişkin tezkere hazırlıyor ve Cumhurbaşkanının Başkanı olduğu Varlık Fonunun Cumhurbaşkanlığınca denetlenmesini öngörüyor. "Böylesi ancak tek adam rejiminde olur." dediğimiz bir sistemle karşı karşıyayız. 2016 yılında Varlık Fonuyla Türkiye Büyük Millet Meclisinin bütçe hakkı fiilen devre dışı bırakılmış, Sayıştay denetimi sınırlanmış, Fonun faaliyetleri kamuoyundan gizlenmiştir.

Şimdi, Ziraat Bankasından Türk Hava Yollarına, BOTAŞ'tan TÜRK TELEKOM'a kadar pek çok stratejik kurum Varlık Fonu çatısı altına alınmış ancak bu kurumların nasıl yönetildiği, hangi borçlanmalara imza atıldığı, hangi teminatların verildiği açıklanmamıştır. Bu tablo, Varlık Fonundan çok geleceğin ipotek altına alındığı bir borçlanma mekanizmasını andırmaktadır. Az önce konuşmacı vekilimiz dedi ki "Üç çeşit denetimden geçiyor." Sayıştay denetçilerinin raporlarını okuyoruz, ben de kendim KİT Komisyonu üyesiyim ama maalesef birçok sorumuza "ticari sır" diye ya da geçirilecek bir şekilde cevap veriyorsunuz. Bugün, gelinek noktada Varlık Fonu ne yazık ki bünyesindeki şirketlere varlık yerine darlık getirdi, yokluk getirdi.

Varlık Fonunun KİT'ler için nasıl yokluk fonuna dönüştüğünü birkaç örnekle açıklayayım. Bakın, değerli arkadaşlar, aralarında PTT, TÜRKİSAT, BOTAŞ, TÜRKŞEKER gibi Varlık Fonuna devredilen kurumların da olduğu 102 KİT'ten 34'ü 2024 yılında toplamda 168 milyar 554 milyon 122 bin TL zarar etti. Özellikle BOTAŞ 44 milyar 960 milyon 594 bin lira zararıyla ilk sırada. Varlık Fonunun amiral şirketlerinden, alanında tekel olan BOTAŞ yıllardır zarar ediyor. 2024 yılı zararı eski parayla 45 katrilyona dayanıyor ve Varlık Fonu bunu maalesef seyrediyor. Çok büyük düşünen Cumhurbaşkanımızın bu konuda hiçbir açıklaması yok, büyük düşündüğü belli çünkü yandaşlarını zengin etmekle meşgul.

Yine, Varlık Fonu şirketlerinden Türkiye Şeker Fabrikalarının 2024 yılı zararı 11 milyar 681 milyon liraya ulaştı. TÜRKŞEKER çaya atılan şeker gibi eriyor, Varlık Fonu bunu gene seyrediyor. Yine, Varlık Fonu şirketlerinden TÜRKİSAT'ın 2024 yılı zararı 1 milyar liraya ulaştı. PTT'den örnek verelim: Yüz seksen beş yıllık köklü geçmişe sahip olan PTT, çok ilginçtir ki Varlık Fonuna devredildiği günden bu yana zarar ediyor. Türkiye'nin önemli kurumlarından biri olan ve Türkiye genelinde yaygın şubeleriyle önemli imkânlarla sahip bir kurum olan PTT üst üste altı yıldır zarar ediyor. 2019 yılında 1 milyar 218 milyon, 2020 yılında 740 milyon, 2021 yılında 387 milyon, 2022 yılında 259 milyon, 2023 yılında 2 milyar 388 milyon, 2024 yılında 3 milyar 613 milyon TL zarar eden PTT'nin son beş yıldaki zararı 8 milyar 605 milyon TL'ye ulaştı. Mali yapısı bozulan PTT'nin kullandığı kredilerden dolayı sadece 2024 yılında ödediği faiz ise 950 milyon 986 bin lira oldu. Hani Varlık Fonu şirketlere fayda sağlayacaktı, hani mali yapıları güçlenecekti? Varlık Fonu Bakanlar Kurulu kararıyla kendilerine devredilen şirketlere tamamen yokluk getirdi, darlığa düşürdü. Varlık, sadece şirketin adında kaldı.

Sonuç olarak, Türkiye Varlık Fonu tam ve etkin biçimde denetlenmeli, tüm işlemleri kamuoyuna açık ve hesap verilebilir hâle getirilmelidir. Milletin malı, millet adına ve milletin gözü önünde yönetilmeli; aksi hâlde, Türkiye Varlık Fonu ekonomik istikrarın değil belirsizliğin ve güvensizliğin sembolü olmaya devam edecektir, PTT örneğinde olduğu gibi bünyesindeki kurum ve kuruluşları batma noktasına getirecektir. Az önce Orhan Erdem Vekilimiz söyledi yani Varlık Fonunu büyük düşünen Cumhurbaşkanı, maalesef Varlık Fonunu yokluk fonu hâline getirdi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Biz, buradan sesleniyoruz: Emekliye, işçiye, çiftçiye para bulamayan bu iktidar maalesef yandaşlara aktarıyor ki bu Varlık Fonundaki kıymetli kurumlarımız maalesef hem zarar ediyor hem de faiz sarmalı içerisinde can çekişiyor, buna bir son verin.

OTURUM BAŞKANI NİLGÜN ÖK - Teşekkür ediyoruz Sayın Tahtasız.

Şimdi de söz sırası Sayın Cavit Arı.

Süreniz on dakikadır.
Buyurunuz lütfen.

CAVİT ARI (Antalya) - Sayın Genel Müdürüm, değerli bürokratlarımız; öncelikle tekrar Komisyonumuza hoş geldiniz, çalışmalarınızda da başarılar diliyorum. Varlık Fonuyla ilgili kuruluş amacı ve diğer konularla ilgili geçtiğimiz süreçlerde çok fazlasıyla bu Komisyonumuzda değerlendirmeler yaptık. Özellikle denetim konusunda yasa düzenlemeleri yapılırken burada ifade ettiğimiz bazı hassasiyetler, Anayasa Mahkemesinin de vermiş olduğu kararla bizim değerlendirmelerimizin bir anlamda doğru olduğunu ortaya koydu ve yarınki kanun teklifi içerisinde sizi ilgilendiren, Anayasa Mahkemesinin iptal ettiği konularla ilgili düzenlemeler var. Şimdi, bu denetleme konusu çok öne çıktı. Çok büyük rakamlı şirketler, ülkemizin en önemli şirketleri... Şimdi, bu denetlemenin neden önemli olduğuna dair şu cümleyi sizlerle paylaşmak istiyorum. Sizin vermiş olduğunuz sunum kitapçığının 74 ve 75'inci sayfasında şöyle bir cümle var: "Yukarıda yer verilen tespitler birlikte değerlendirildiğinde, şirketin 1/1/2024-31/12/2024 dönemine ait bağımsız denetim, geçmiş finansal tablo durum tablosunda yer alan yükümlülüklerin ve öz kaynaklarının mevcut bilgi ve belgeler üzerinden bağımsız denetim standartları çerçevesinde incelenmesi neticesinde mevzuata aykırı herhangi bir hususun bulunmadığı kanaatine varılmıştır." Şimdi, bu kadar büyük bir şirket tablosuyla ilgili inceleme yapılacak, sonuçta burası bir kurum ve çalışanlar da insan. İllaki art niyet şart değildir, bazen ihmalle de gözden kaçan şeyler olabilir ama bu kadar büyük bir yapı içerisinde bu denetimde bir tane yanlışlık dahi yok. "Şurada gözden kaçan konular var, gerekli uyarılar yapılmıştır ve bundan sonra da yapmayın denilmiştir." dense hani böyle biraz daha teselli içerebilir. Yani "Bir tane yanlış yok." cümlesi, buradaki denetim mekanizmasının aslında ne kadar yetersiz olduğunun açık bir göstergesidir çünkü eğer bir şeyi bulmuyorsanız veya bulamıyorsanız yeterli inceleme yapılmıyor demektir.

Şimdi, Sayın Genel Müdürüm, arkadaşlarımızın da değerlendirmeleri oldu. Şimdi, bazı kurumlarımız var, özellikle Ziraat Bankası, işte, PTT. Ziraat Bankasıyla ilgili, gündemi bir ara çok fazlasıyla meşgul eden bir konu vardı; bu da iktidarın yayın kuruluşu hâline döndürülen ve işte, Millî Piyangonun bir anlamda devri aşamasında devlet bir taraftan kendi kurumunu verdi, verirken de bir taraftan bir başka kurumundan kredi açtı. Ziraat Bankası tarafından verilen 800 milyon dolarlık krediyle ilgili gerek sizin buradaki geçtiğimiz sunum süreçlerinizde gerekse Maliye Bakanlığıyla ilgili yapılan görüşmelerde zaman zaman biz hep bu konuyu sorduk; "Ya, bu kredi ne oldu? Bu kredi geri ödendi mi? Ödenmesiyle ilgili bugüne kadar hangi adımlar atıldı?" diye sorduk. Bunu niye soruyoruz? Şimdi, bakın, siz bir taraftan önemli bir yayın organını alacaksınız ve özellikle de bunu muhalefete karşı kullanacaksınız ve bunu yaparken de devletin, hepimizin bir anlamda vergileriyle kurulmuş ve işleyen bir kamu bankasından alınan krediyi de sonrasında ödemeyecek. Şimdi size vicdanen soruyorum: Gariban bir köylü, çiftçi kullanmış olduğu krediyi ödeyemediğinde Ziraat Bankasının veya diğer kamu bankalarının o köylünün ineğini, traktörünü neyi varsa haczeden sistem bu kuruluşla ilgili bugüne kadar ne yaptı? Soruyorum yani ne yaptı? Bugün 800 milyon dolara yani 34 milyara tekabül eden bir rakamın hâlâ geriye ödenmediğine dair haberler var, bilgiler var, bu doğru mu? Şimdi, bakın, 34 milyar yaklaşık neye tekabül ediyor dersek, Ziraat Bankasının tarımsal kredi ihtiyacının yüzde 71'ini karşıladığı ifade edilmekte yani yaklaşık 706 milyardan bahsedilmekte yani 706 milyarlık bir kredi varsa bu para yani çiftçimize ödenen paranın karşılıksız verilen kısmını dikkate alırsak neredeyse yüzde 50 ama genel kredi boyutuyla bakarsak da yüzde 5'ine tekabül eden bir kredi. Ülkede 1 milyon çiftçimize bir tarafta kredi sağlamakta zorluk çekilirken ve o çiftçiye verilen kredi yüzde 21 ve yüzde 23 gibi bir oranla verilmişken -sonradan yeni gelişen ekonomik koşullar nedeniyle yüzde 32'ye çıkarıldığı bir dönemde- şimdi bu kadar büyük krediyi -tekrar söylüyorum- muhalefete karşı kullanılsın diye bir yayın kuruluşunu birilerine devreden bu iktidar kamu bankasından ödettiği krediyi tahsil etmiyor. Bunun neresi hukuki, bunun neresi ahlaki, bunun neresi vicdani? Ben size soruyorum. Şimdi, sizin bünyenizde olan bu Ziraat Bankasının kredisinin tahsil edilmeyişinin eğer bir sorumlusu varsa önce kendi genel müdürüdür, verendir, alamayandır, sonrasında da sizsiniz. Bunun sorumluluğu sonuçta sizi de bulacaktır. Dolayısıyla, bu konularla ilgili bugüne kadar ne yaptığınızı burada topluma açıklamanız gerekir. Bu sadece bir örnektir. Diğer kurumlarda da benzer çok sayıda yanlışlarla dolu işlerin olduğunu biraz önce burada konuşmacı arkadaşlar anlattılar. Bu yanlışların, bu kamu kurumlarının... Ve özellikle de yine sistem yönüyle de söylüyorum: Bu kamu kurumları siyasallaştırılmış kamu kurumları hâlinde yürüyor, ülkede en büyük sorun da bu.

Şimdi, Halkbankasının yönetim kurulunu biraz önce Sayın Veli Ağbaba burada tek tek saydı. Şimdi, bakıyoruz, eski bir belediye başkanı, ilçe belediye başkanı olan şahıs Halkbankası yönetim kurulu üyesi. RTÜK Başkanıydı, RTÜK Başkanlığı zamanında görev süresinde sadece muhalif duruşu olan yayın kuruluşlarını cezalandırmakla süresi geçen, yandaş kanallara her türlü imtiyazı sağlayan TRT Genel Müdürü Halkbankası yönetim kurulu üyesi. Ticaret Bakan Yardımcısı, görevi tamamlanmış, yine aynı şekilde buraya gelmiş. Efendim, eski AKP milletvekili Ziraat Bankası yönetim kurulu üyesi, eski AKP'li belediye başkanı Ziraat Bankası Yönetim Kurulu üyesi, efendim, yine eski AKP milletvekili ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan Vekili yönetim kurulu üyesi. Bunlar kamu kurumu ya. Kamu kurumu siyasi partinin il temsilciliği hâline dönüştürülmüş durumda bu ülkede. Yani tabii ki bunda kusurlu siz değilsiniz, şahsınız hiç değil biliyorum ama bu atamaları yapan kişi sanki AKP il başkanlığına, ilçe başkanlığına atama yapıyor. Bunlar kamu kurumları.

Vakıfbanka bakıyoruz, eski AKP Genel Başkan yardımcısı -isimlerini saymıyorum cevap hakkı doğmasın diye- 4 tane, 5 tane isim var eski milletvekili, eski milletvekili, eski bilmem ne. Sonuçta bunların hepsi sizin denetiminizde olan kamu kurumları bir anlamda; Vakıfbank, Halkbankası, Ziraat Bankası. Bunların bu kötü yönetimlerin faturası buradaki heyete yazılacaktır diyorum. Bu yanlışların önüne geçilmesi noktasında sizlerin de gerekli hassasiyeti göstermenizi ifade ediyorum.

OTURUM BAŞKANI NİLGÜN ÖK - Teşekkür ediyoruz Sayın Ari.

Sadullah Bey, bir söz talebiniz mi oldu? Aslında soru-cevap usulümüz yok bizim ama o zaman şöyle çok kısa bir cümleyle tamamlayabilirseniz.

Buyurun.

SADULLAH KISACIK (Adana) - Sayın Genel Müdürüm, şimdi, Türkiye Varlık Fonu içerisinde kumar ve sanal bahis oynatan firmaların lisansları var. Bu yüzde 0,09 yani toplam portföyün yüzde 0,09'u. Şimdi, bu lisans paralarında binlerce kişinin ahi var, binlerce kişinin gözyaşı var ve binlerce yıkılan yuvanın vebalı var. Buradan önerim, bu kumar ve sanal bahis firmalarının lisanslarının

bedellerini Varlık Fonundan çıkarın. Bakın, bu yüzde 0.09 tüm Varlık Fonunun bereketini de kaçıır, bereketini de kaçıır. Şu kumar paralarını Varlık Fonundan çıkartın zaten biz iktidara geldiğimizde bu sanal kumarın fişini çekeceğiz, bu beladan da milleti kurtaracağız. Bunu rica ediyorum. Bu Varlık Fonu'nun içerisinde bu lisans bedellerinin...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli milletvekilleri, teşekkür ediyorum.

Şimdi de Sayın Arda Ermut'a gün içerisinde sorulan soruların ve yapılan açıklamaların değerlendirilmesi için söz hakkı tanıyacağız.

Süreniz yirmi dakikadır.

Sabahtan akşama kadar olan sorular için yeterli herhâlde.

Buyurun.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT - Sayın Başkanım, Sayın vekillerim; mümkün olduğu kadar, Başkanımızın da belirttiği şekilde, yetişecek şekilde cevaplamaya çalışacağız.

"Alt fonlar ve alt şirketler denetleniyor mu?" diye bir sorumuz vardı. Devlet Denetleme Kurulu denetçilerinin de detaylı şekilde bahsettiği üzere söz konusu alt fonlar ve alt şirketler de denetim kapsamının içindedir.

"Portföy şirketlerinin yönetim kurulu üyeleri nasıl seçilmektedir?" Bunlar 4603 sayılı Kanun kapsamında Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası ve Türkiye Halk Bankası Anonim Şirketi Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından temsil edilmektedir. Bu çerçevede Ziraat Bankası ve Halkbank yönetim kurulu üyeleri Bakanlık tarafından atanmaktadır. Bunların ne kadar maaş aldığı konusunda... Türkiye Varlık Fonu Yönetim AŞ ve Varlık Fonu alt şirketlerinde yönetim kurulu üyelerine herhangi bir huzur hakkı ödemesi yansıtılmamaktadır, yapılmamaktadır. Portföy şirketlerindeki yönetim kurulu üyelerine ilişkin süreçlerle ilgili mevzuat uyarınca takip edilmekle birlikte yarın Komisyonda görüşülmesi planlanan, burada da konusu geçen 2/3464 esas numaralı Kanun Teklifi ile 631 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin huzur hakkına ilişkin 12'nci maddesinin portföy şirketler açısından uygulanması netleştirilmektedir. 631 sayılı Kanun'un 12'nci maddesi çerçevesinde kamuyu temsilen görev alan yönetim kurulu ve denetim kurulu üyelerinden görevlerinden yalnızca biri için ödeme yapılabilir. Ayrıca bu görev nedeniyle her ne ad altında olursa olsun bir ayda yapılabilecek ödemelerin toplam net tutarı da 108 bin gösterge rakamının memur aylık katsayısıyla çarpımı sonucu bulunacak tutarı geçmeyecek olup azami sınır düzenlemesine tabidir. Hazine ve Maliye Bakanlığı her sene bu hesaplamaları yapacaktır.

Yine, Millî Piyango lisansları Varlık Fonuna devrildikten sonra değer kaybettiğiyle ilgili bir soru olmuştu.

CAVİT ARI (Antalya) - Başta itibar dedim.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT - Bu daha önceki vekilimizin yorumuydu efendim, itibarı da dâhil edebiliriz. Orada da şunu söyleyebiliriz en azından efendim: Şans oyunları lisansından elde edilen kamu gelirleri 2019'da yaklaşık 175 milyon dolar civarıyken 2025 yılında 800 milyon doların üzerine çıkmıştır. Dolayısıyla, en azından satış rakamlarında bu minvalde bir yansıma görülmemektedir.

Yine, zıttalınızın sorduğu Ziraat Bankasına kredinin akıbetiyle ilgili bizim yine söyleyebileceğimiz, Varlık Fonu kamu bankalarının kredi verme politikalarına müdahil olmamaktadır. Banka tarafından yapılan açıklamalarda konuya ilişkin sürecin devam ettiği ve genel bankacılık prensiplerinin uygulandığı belirtilmiş. Konuya ilişkin olası risklerin değerlendirildiği ve raporlama standartlarına uygun olarak finansallara yansıtıldığı kaydedilmiştir. Dolayısıyla kamuya açık olan bir rapor.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Genel Müdür bayağı tatmin edici açıklama oldu.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT - Sayın Vekilim, kamuya açık olan bilgi.

ÇAYKUR ve PTT'nin neden zarar ettiği hususu. Malumunuz, ÇAYKUR'un bazı yapısal problemlerinden kaynaklanmakta olan faaliyet zararının önlenmesi için birtakım adımlar atılmış ve şirket son dört senedir faaliyet kârı, sonuç üç senedir ise net dönem kârı açıklamıştır. Bununla birlikte, şirketin başta Rize olmak üzere, bölge ekonomisini desteklemek gibi bir misyonu ve sorumluluğu da mevcuttur. Bu sebeple de kâr amacı güden bir işletme olarak faaliyet göstermekten ziyade, sosyal sorumluluk tarafına da önem vermektedir.

Türkiye Varlık Fonu PTT'nin mali yapısını güçlendirmek ve faaliyetlerini sürdürülebilir bir finansal zemine oturtmak amacıyla kapsamlı bir yeniden yapılandırma süreci yürütmektedir. Bu kapsamda, özellikle bilanço dengesinin iyileştirilmesine ve finansman ihtiyacının azaltılmasına odaklanılmış, atıl durumdaki gayrimenkullerin değerlendirilmesi suretiyle toplam 6 milyar TL tutarında gelir elde edilmiştir. Söz konusu tutarın 4,6 milyar TL'lik kısmı Türkiye Varlık Fonu tarafından sağlanan destek kapsamında karşılanmış, elde edilen nakitle PTT'nin finansman ihtiyacı önemli ölçüde azaltılmış ve buna bağlı olarak da yüksek seviyelerde seyreden faiz yükünün düşürülmesi sağlanmıştır. Böylelikle, son yılların ardından PTT'nin 2025 yılını kârla kapatacağı beklenmektedir. Tabii ki bu mali yapıda sağlanan iyileşmelerin kalıcı hâle getirilmesi amacıyla da eşzamanlı olarak yapısal ve operasyonel dönüşüm adımları da hayata geçirilmektedir.

"Yönetim kurulu ve komiteler yılda kaç kez toplanmıştır?" diye soru sormuştu sayın vekilimiz. Türkiye Varlık Fonu Yönetim AŞ esas sözleşmesinde de belirtildiği üzere, şirket yönetim kurulunun yılda en az 6 defa toplanması gerekmektedir. Bugüne kadar gerçekleştirilen yıllık yönetim kurulu toplantı sayısı 6'dan fazla olmuştur her seferinde. Toplantılar gerekli görülen zamanlarda gerçekleştirilmektedir. Şirket yönetim kurulu 2024 yılında 12 kez toplanmış ve tüm toplantılara Sayın Cumhurbaşkanımız Yönetim Kurulu Başkanı olarak Başkanlık etmiştir. Yönetim kuruluna bağlı komiteler de her yıl düzenli şekilde en az 1 kere toplanmaktadır.

Halkbank davasının güncel durumu hakkında bilgi özellikle söz konusu edilmişti. Söz konusu hususların bazısı bağımsız denetim raporunda gerekli detayları yer almakla birlikte, Halkbank tarafından ABD'de devam eden ceza davasıyla ilgili olarak davanın esastan görüşülmeye başlanması için ABD Güney New York Bölge Mahkemesinin duruşma takvimi belirlemesi beklenmektedir. Bununla birlikte, ABD ve Türkiye arasındaki mutabakatlar çerçevesinde hukuki bir uzlaşma zemini yakalamaya yönelik girişimler de ayrıca olumlu yönde devam etmektedir. İlave olarak, banka aleyhine açılan tazminat talepli iki hukuk davasından Mart 2022 tarihinde açılan ilk dava Halkbank lehine sonuçlanarak Ocak 2024'te nihai olarak düşmüştür, diğer dava ise Temmuz 2023'te açılmış olup ceza davasında nihai karar verilene kadar askıya alınmıştır. Hukuki süreç devam etmekte olup yakından takip edilmektedir.

Yine, raporda detayları yer almakla birlikte Koza LTD'yle ilgili de diğer dava 2016 yılında açılmış olup 2021 yılından bu yana davada kayda değer bir gelişme yaşanmamıştır.

Norveç Varlık Fonu, tabii özellikle şeffaflık konusu orayla mukayeseli bir şekilde çok gündeme geldi. Türkiye Varlık Fonu hesap verilebilirlik ve şeffaflık ilkelerinin tüm iş süreçlerine tam entegrasyonunu sağlamak için gerekli adımları atmaya ve kapsamlı bir uyum projesi yürütmeye başlamıştır. TVF, kamu yatırımcısı kimliğiyle şeffaflık ilkesine en üst düzeyde önem vererek tüm faaliyet ve finansal raporlarını web sitesinde paydaşların bilgisine sunmaktadır. Dünya çapındaki varlık fonlarını, şeffaflık da dâhil olmak üzere yönetim, sürdürülebilirlik ve dayanıklılık ilkeleri üzerinden değerlendiren Global SWF'nin 2025 yılında yayımladığı GSR Skoreboard Raporu'nda TVF 2020 yılından bu yana puanını en çok artıran 3'üncü fon olarak değerlendirmiştir.

"Konsolidede enflasyona göre özellikle reel olarak zarar ediliyor, neden?" diye sorulmuştu sayın vekillerimiz tarafından. Vergi Usul Kanunu'na göre hazırlanan mali tablolarda 2023 yılında ilk defa enflasyon muhasebesi uygulanmış olup fonksiyonel para birimi yabancı para olan şirketlerin TFRS'ye göre hazırlanan mali tablolarında enflasyon muhasebesi uygulanmamıştır. TFRS ve VUK arasında oluşan farklılıktan dolayı özellikle Türk Hava Yolları 2023 yılında yaklaşık 91 milyar TL; 3,9 milyar dolar ertelenmiş vergi geliri muhasebeleştirilmiştir; karşılaştırma yapılabilmesi açısından 2024'te bu 16 milyar TL 496 milyon dolardır. Bu durum, ilk uygulama geçişi olması nedeniyle 2023 mali tablolarını önemli ölçüde etkilemiştir, 2024 yılında da etkisi azalmıştır. Bu nedenle TVF konsolide performansının ölçümünde vergi öncesi kârlarının dikkate alınmasının veyahut münferit etkilerinin dönem kârından istisna tutularak analiz edilmesinin 2024 yılı için daha sağlıklı ve karşılaştırılabilir bir sonuç vereceği kanaatindeyiz.

Yine, Milli Piyango...

ERHAN USTA (Samsun) - Yani, kimisi enflasyon muhasebesine tabi olmuş, kimisi olmamış; siz de onları konsolide ettiniz.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT - Geçen sene, o ilk uyum sağlama senesinde.

ERHAN USTA (Samsun) - 2023 tamam, 2024'te de var mı aynı durum?

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT - 24'te işte bu etkiden arındırılmış oldu efendim.

ERHAN USTA (Samsun) - Bize 2023 üzerinden yorum yaptınız, niye... O zaman niye bizim istediğimize itiraz ediyorsunuz?

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT - Yok, estağfurullah, itiraz etmiyoruz, o aradaki farkı açıklamak için söyledim efendim. Yani arada özellikle...

ERHAN USTA (Samsun) - 2024 yılında yüzde 16; yüzde 44,4 olan enflasyon döneminde sizin nominal kârınız yüzde 16 artmış yani sıkıntı burada. Hani "Burası konsolidasyonun teknik sıkıntılarından kaynaklanan bir şeydir, buna bakmak yanlış olur." diyorsanız; tamam, dersiniz, biz de inanırız ama onu demiyorsunuz.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MAHMUT KAYACIK - Aslında tam onu diyoruz Sayın Vekilim.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT - Tam onu diyoruz efendim.

ERHAN USTA (Samsun) - 2023 için daha... O zaman şunu söylüyorsunuz: Yani, kimisi enflasyon muhasebesine tabi olmuş, kimisi olmamış. Siz "Geldik, bunları konsolide ettik." diyorsunuz. O zaman çok yanlış bir iş yapmışsınız yani bu toplantıyı keşke yapmasaydık.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MAHMUT KAYACIK - Sayın Vekilim, teknik olduğu için müsaadenizle ben açıklayayım, şöyle: 2023 yılında enflasyon muhasebesi yapılan Türk Hava Yolları ve TPAO özelinde, bu şirketlerin fonksiyonel para birimi dolar. Dolayısıyla da bizim Türkiye Varlık Fonunun da mevcutta konsolidasyona tabi şirketlerin yüzde 75'ten fazlası da kendi regülasyonlarındaki enflasyon muhasebesine tabi tutulmayacağı için bir tarafta fonksiyonel para birimi dolar olan Türk Hava Yolları'nın bilançosu ve TPAO'nun bilançosunu düşünebilirsiniz, diğer tarafta da normal, diğer şirketlerin bağımsız denetimden geçmiş, enflasyon muhasebesi olmayan mali tablolarını düşünebilirsiniz. Fonksiyonel para birimi dolar olan Türk Hava Yollarının geçmiş yıl zararlarından kaynaklı ertelenmiş vergi geliri 2023 yılı hesaplarında Türkiye Varlık Fonunun konsolide net dönem kârını daha yüksek gösteriyor. 2024 yılında kâra geçtiği için ertelenmiş vergi gelirlerinin bir kısmı hesaplamalardan çıktığından ötürü, 2023 yılına kıyasla artış yüzde 16'da kalıyor. O nedenle diyoruz ki...

ERHAN USTA (Samsun) - TPAO hariç diye bakarsanız ne oluyor?

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MAHMUT KAYACIK - Onun için brüt kârlılığa ya da FAVÖK'e baktığımız zaman oralarda yüzde 50'lerin üzerinde artış göreceğiz.

ERHAN USTA (Samsun) - Hayır, yüzde 19...

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MAHMUT KAYACIK - Onların da hemen detayının birazdan arz edeyim ben size.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT - Millî Piyangoda bu KDV'yle ilgili husus olmuştu, daha önce piyasaya sızdığı söyleyen bir rapor üzerinden yanlış hatırlamıyorsam. Sayın Vekilim, orada da karşılığı nakit olmak üzere oynatılan şans oyunları lisansı kapsamındaki faaliyetler, Türkiye Varlık Fonunun tabii olduğu vergisel ve hukuksal düzenlemeler doğrultusunda yüklenici firmadan hizmet alımı yoluyla gerçekleştirilmektedir, dolayısıyla KDV yoktur yani ikramiye olarak dağıtılmaktadır doğrudan. Zaten Varlık Fonuna, en azından bizim gördüğümüz kadarıyla, devredilme sebebi de biraz o olmuş. Ben geçen sene de arz etmişim hatırlarsanız Sayın Vekilim, denklem aslında o anlamda basit; daha çok KDV, daha çok ikramiye dağıttığınızda otomatikman ciro büyüyor ve bu da doğrudan gelir olarak yansıdığı için burada önemli olan bu ikramiyenin daha fazla dağıtılmasıydı. Aslında, orada KDV vatandaşla ve kullanıcılara ikramiye olarak dağıtılıyor. Varlık Fonumuzun aldığı bir KDV ya da vermesi gereken bir KDV yükümlülüğü yok. Dolayısıyla, buna bağlı olarak da zaten az önce belirttiğim yaklaşık 190 milyon dolardı 2019'da, 800 milyon dolara çıkan bir...

ERHAN USTA (Samsun) - Yani yıllık 800 milyon, ben de zaten 700 küsur bulmuşum.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT - Aynen 800 milyon dolara gelen bir gelir var. Hani, orada o artış doğal olarak dediğiniz gibi efendim.

ERHAN USTA (Samsun) - Konuyu da dağıtmayalım.

Sayın Başkanım, konu çok kritik, mikrofonu açar mısınız?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) - Gelir İdaresi Başkanlığı raporunda diyor ki: "Türkiye Varlık Fonu Millî Piyangodan devraldığı oyunlar için, 2020 yılı Temmuz ayından itibaren, Türkiye Jokey Kulübünden devraldığı at yarışları için 2023 Ekim ayından itibaren KDV beyan etmemesine karşın, bu oyunların bedelinde nihai tüketicilerden KDV dâhil tutarlar tahsil etmekte ancak tahsil edilen bu KDV Hazineye gelmemektedir." deyip, devamı var...

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT - Bize bu anlık rapor...

ERHAN USTA (Samsun) - Anlıyorum. Ya, keşke siz tutsanız elinizde yani biz o zaman ona bir şey demeyiz. Siz bir de bunu tahsil ettiğiniz, KDV olarak aldığınız şeyi bir de gidiyorsunuz başkalarına dağıtılıyorsunuz.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MAHMUT KAYACIK - Sayın Vekilim, biraz önceki şey, vergi öncesi net dönem kârımız 2024 yılında 2023 yılına kıyasla -sunumunda da yer alıyordu- yüzde 89 artış, vergi öncesi kâr; faiz, amortisman ve vergi öncesi kârımız da konsolideye yüzde 57 artış dolayısıyla da...

ERHAN USTA (Samsun) - Yüzde 19,35 olan brüt kâr ne?

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MAHMUT KAYACIK - Dolayısıyla, hani, biraz önce net dönem kârında reel olarak düşüşe karşılık Türk Hava Yollarının ertelenmiş vergi gelirini bir defalık mahsus etkisini bertaraf etmek için daha karşılaştırılabilir bakmak adına vergi öncesi kâr reel olarak büyümüştür.

ERHAN USTA (Samsun) - Türk Hava Yollarının tamamı konsolidasyondan çıkartın, bir söyleyin, bir ona bakalım.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT - Onu bir hesaplayıp bildirelim size Vekilim.

ERHAN USTA (Samsun) - Yüzde 19'ken yüzde 35 yani bu kadar yüzde 89'a gelir mi yüzde 19? Türk Hava Yollarını fazla nasıl çıkartıyorsun, ona bakmak lazım. Herhâlde şimdi söyleyecektiniz.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MAHMUT KAYACIK - Tabii tabii, şöyle: Şimdi, o dönem için yansıyan, basına yansıyan şeylerdeki ifadeleri bir düzeltmek lazım. Türkiye Varlık Fonu yürürlükteki mevzuata ve kanuna uygun olarak işlerini ve faaliyetlerini yürütmektedir. Dolayısıyla, Türkiye Varlık Fonunun KDV hesaplayıp kesilen faturalarda KDV olup bunu ödememezi gibi bir şeyi zinhar yapması mümkün değildir. Dolayısıyla, şu anki yapıda şans oyunlarında ve at yarışlarında bizim kanunumuzdan, KDV Kanunu'muzdan kaynaklı olarak KDV istisnası ve muafiyetimiz vardır. Dolayısıyla, biz vatandaştan KDV dâhil, herhangi bir şey tahsil edip ilgili KDV'yi de devlete ödememezi gibi durum yapmamız söz konusu değil, yapamayız, zaten bu şekilde.

ERHAN USTA (Samsun) - Siz KDV almıyor musunuz?

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MAHMUT KAYACIK - Aynen öyle. Dolayısıyla, biz KDV'den kuruluş kanunumuz gereği istisna ve muafiyetiz. Dolayısıyla, oluşan cirolar...

ERHAN USTA (Samsun) - KDV ödemekten muafsiniz, KDV tahsil etmekten muafiyet diye bir şey yok. Yani bu olmaz, yanlış düşünüyorsunuz vergici olmadığınız için. Şimdi "Bu işlem de KDV'den muafır." denilse KDV tahsil edemezsin. Zaten böyle bir tuhafılık var, sizin KDV ödemeden muafiyetiniz var fakat KDV'ye tabi bir işlemi yapıyorsunuz, anlatabildim mi, oradan bir tahsilatınız var.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MAHMUT KAYACIK - İşlem KDV'ye tabi değil Sayın Vekilim.

ERHAN USTA (Samsun) - Gelir İdaresi Başkanlığı diyor, o zaman daha vahim bir durum var. Devletin iki tane kurumu arasında bu kadar farklılık, bakın sızma değil...

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT - Bize resmî olarak öyle bir rapor gelmedi.

ERHAN USTA (Samsun) - Hayır, hayır, bu sızma değil. Bu bildiğiniz rapor, Gelir İdaresi Başkanlığının bakın burada logosu var. Bunu verginin otoritesi söylüyor ya.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT - Bize resmî gelseydi itiraz ederdik Sayın Vekilim, öyle bir şey yok yani.

ERHAN USTA (Samsun) - O zaman bunu resmî olarak biz şöyle...

CEVDET AKAY (Karabük) - Yani hesaplanan KDV'niz yok sizin.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT - Doğrudur Sayın Vekilim.

ERHAN USTA (Samsun) - Yani burada değil mi, bir terslik yok mu?

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT - Doğrudur.

ERHAN USTA (Samsun) - Gelir İdaresi diyor ki: "KDV'yi tahsil ediyor, bana yatırmıyor." Siz diyorsunuz ki: "Ben KDV tahsil etmiyorum."

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT - Aynen efendim, aynen.

ERHAN USTA (Samsun) - Devletin nasıl yönetildiğini de görmüş olduk bu vesileyle. Bunu epey bir gündemde tutarız biz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Ermut, devam edin.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT - Ama şey ayrı tabii, söz konusu bedellerin firma tarafından yapılan kısmında yüzde 20 KDV var, o tarafı ödüyor efendim, hani firmanın kendi işletme hizmetleriyle ilgili o bizden bağımsız. Dolayısıyla yüklenici firmanın sözleşmede tanımlanan iş kapsamında sunduğu operatörlük hizmetleri karşılığında bayilere ödenen komisyonlar da dâhil olmak üzere al-sat üzerinden komisyon ödenmektedir. Söz konusu komisyon bedelinin üzerinden hesaplanan yüzde 20 oranındaki KDV ise devlete ödenmektedir. Bu kapsamda 2025 yılında şans oyunları lisansı kapsamında toplam 440 milyon ABD dolarında vergi ödenmiştir. 2019 yılında ödenen toplam vergi o zaman 140 milyon dolardır. Burada kamuya ödenen vergi anlamında da ciddi bir artış gerçekleşmiştir Varlık Fonuna devirden sonra.

TVF Enerji ve TVF arasındaki borç ve nakit fazlası konusu vardı sayın vekilimin söylediği. TVF Enerji ile TVF arasında yapılan borç sözleşmeleri yapıldığı tarih itibarıyla geçerli olan piyasa faiz oranları dikkate alınarak iskonto edilmektedir. TVF ile TVF Enerji arasında yapılan borç sözleşmeleri geçtiğimiz yıllarda yapıldığından dolayı, bu yıllarda faiz oranları daha düşük olduğu için

borç faiz oranları mevduat faiz oranlarına göre daha düşüktür. İlgili şirketlerdeki nakit fazlası ihtiyaca göre güncel piyasa oranlarıyla vadeli mevduat olarak değerlendirilmektedir.

Alt şirketlerin zarar ettiği konusu... Her bir alt şirket, projelerin sağlıklı şekilde yürütülmesi ve takibi için kurulmuştur. Söz konusu zarar eden şirketler ise kuruluş aşamasında olduğundan ve henüz faaliyetlerine başlamadığından gelir elde etmemektedir. Şirketlerde sadece yatırım amaçlı giderler yer almakta ve bu giderlerden dolayı zarar doğmaktadır. Kuruluş aşamasındaki şirketlerin henüz hasılat elde etmemesi sebebiyle zarar açıklaması durumu ortaya çıkmıştır.

"Türkiye Madenin nakit ve nakit benzerleri kalem yükselmiştir, ilgili artışın mahiyeti nedir?" Türkiye Madenin 2024 yılında faaliyet döneminde nakit ve nakit benzerleri hesabındaki artış, temel olarak Varlık Fonundan alınan borcun alınan hizmet, yatırım ve dışarıdan sağlanan fayda ödemeleri, vergi ödemeleri ve personel ödemeleri gibi giderlere harcanması sonrası kalan dönem salt tutardan kaynaklanmaktadır. Varlık Fonunun bir başarı hikâyesi olarak ortaya koyduğu diğer fonlardaki gibi vekilimizin olmuştur. Biz buna örnek olarak bazı örnekler verebileceğimizi düşünüyoruz. Bunlardan biri, mesela madencilik yatırımlarına sıfırdan kurduğumuz şirketimiz Türkiye Maden A.Ş. aracılığıyla Balıkesir ve Kastamonu'da milyarlarca dolar seviyelerinde altın ve bakır varlıkları uluslararası standartlara uygun şekilde ekonomik değere dönüştürülmüştür, yatırımları yapılmak üzeredir. Sıfırdan kendi kurduğumuz bu organizasyon sayesinde yakın vadede altın ve bakır madenlerine ek olarak kritik madenler alanında da cari açığımızın azaltılmasına katkı sağlayacak stratejik kaynakları ekonomiye kazandırmaya devam edeceğiz.

Yine, ülkemiz açısından stratejik öneme sahip Turkcell ve TÜRK TELEKOM'da özellikle kontrol sağlanarak ortaklık yapısındaki düğüm çözülmüş ve yönetim problemi de halledilerek ilgili şirketlerin önlerinin açılarak gerekli adımları atması ve az önce sunumda da belirttiğimiz gerek 5G ihaleleri gerek imtiyazın uzatılması ve şirketin değer artışları ve potansiyelin ortaya çıkması anlamında pozitif etkileri ortaya konmuştur. Kamu sigorta şirketleri yine tek çatı altında birleştirildikten sonra hem değer artışı hem pazarda bir lider şirketi oluşturulmuş, özellikle kritik zamanlarda, deprem gibi zamanlarda da özellikle vatandaşın sigorta ihtiyacı açısından önemli bir dayanak noktası olmuştur.

Türkiye Teknoloji Fonu bünyesinde de çalışmalar sürdürülmektedir. Özellikle dünyada bu konuda fonların da azaldığı bir dönemde Türkiye Teknoloji Fonu girişim ekosisteminde toplam 140 milyon dolar üzerinde yatırım taahhüdünde bulunmuştur. Bu konuda Türkiye'mizin genç bir nüfus olarak da potansiyelinin çok yüksek olduğunu düşünüyoruz. İnşallah önümüzdeki dönemde de bunların arttığını görmeyi arzuluyoruz, o konuda çalışıyoruz.

"Türkiye Varlık Fonunun konsolide seviyede yükümlülükleri hakkında bilgi verir misiniz?" denmişti. Toplam yükümlülükler 31 Aralık 2024 tarihi itibarıyla bir önceki yıla göre yüzde 35 ve 2,7 trilyon Türk lirası artarak 10,6 trilyon olmuştur. Finans sektörü faaliyetlerinden borçlar 31 Aralık 2024 tarihi itibarıyla toplam yükümlülüklerin yüzde 72'sini oluşturmakta olup 2,3 trilyon TL artış göstermektedir. Finans sektörü, faaliyetten borçların yaklaşık olarak yüzde 77'si bankaların toplamış olduğu mevduatlardan oluşmaktadır. Bankacılık sektöründeki mevduat büyümesine paralel olarak mevduatları yaklaşık olarak yüzde 28 artmıştır. Bununla birlikte repo işlemlerinden diğer mali kuruluşlardan sağlanan fonlarda da yaklaşık olarak 706 milyar TL'lik bir artış görülmektedir. Yine, bankacılık sektörünün ihraç etmiş olduğu menkul kıymetlerde de yaklaşık olarak 124 milyar TL artış gerçekleşmiştir. 31 Aralık 2024 itibarıyla toplam yükümlülüklerin yüzde 15'i ise finansal borçlar ve kiralama yükümlülükleri...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CEVDET AKAY (Karabük) - Yani finansal borçlar 7,6 trilyon dolar civarında mı?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Süresi bitti.

CAVİT ARI (Antalya) - Başkanım, süre verelim, konuşsun, anlatsın.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Ben bir şey demiyorum, kesildi, bitti süresi, istihkakı bitti.

CAVİT ARI (Antalya) - Süre verelim, koskoca Türkiye Varlık Fonu Genel Müdürü konuşsun yani.

SADULLAH KISACIK (Adana) - Aynen, denetim faaliyetlerini kesintiye uğratma Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Tamam, madem öyle diyorsanız ben şey yapmam.

Yani Sayın Ari, siz kendi adınıza mı konuşuyorsunuz, CHP Grubu adına mı? CHP Grubu adına mı diyorsun "Uzatın süreyi."

diye?

CAVİT ARI (Antalya) - Tabii ki.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Yani bütün CHP dinlemek istiyor.

CAVİT ARI (Antalya) - Dinlemek istiyor, faydalı olan her şeyde biz varız CHP olarak.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sağ olun; herkes için CHP(!)

Buyurun.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT - Çok kısa efendim...

Dolayısıyla 10,6 trilyon zararın istatistikte altını çizmek gerekir ki o söz konusu tutar, konsolide yükümlülük tutarıdır. Türkiye Varlık Fonunun konsolide mali raporları 7 stratejik sektörde faaliyet gösteren 34 şirket ve bunlara bağlı 200'e yakın bağlı ortaklıkları kapsamaktadır ve bu, tüm bağlı ortaklıkların finansal raporlarının bir araya getirilmesi suretiyle hazırlanmaktadır. Bu çerçevede, konsolide mali raporlar yalnızca Türkiye Varlık Fonu değil, portföyünde yer alan tüm şirketlerin mali büyüklüklerini yansıtan bir finansal görünüm sunmaktadır. 31 Aralık 2024 seviyesinde toplam konsolide yükümlülükler bir önceki yıla göre artış göstererek yüzde 35; 10,6 trilyon olmuştur.

Yine altının çizilmesi gereken, az önce yeniden konuştuğumuz için tekrar etmiyoruz; bunlar, özellikle bankalar başta olmak üzere banka ve sigorta ki yüzde 72'si buna tekabül etmektedir, finans sektörünün hepsinin toplam yükümlülükleri de yüzde 80'dir. Konsolide borç olarak bunlar Varlık Fonunun konsolide raporuna yansımıştır.

367 milyar TL faiz gideri konusu sorulmuştu. 31 Aralık 2024 tarihi itibarıyla Türkiye Varlık Fonu konsolide mali tablolarında 367 milyar TL tutarında finansman gideri bulunmaktadır. Finansman giderleri, faiz giderleri, kur farkı giderleri, finansal kiralama faiz giderleri ve kıdem tazminatı faiz giderleri gibi farklı gider kalemlerini içermektedir. Belirtilen tutar ödenen faizle birlikte tahakkuk eden faizi de içermektedir. Dolayısıyla tahakkuk esaslı baz alınarak oluşturulan mali tablolarda giderlerin tamamı nakit çıkışı anlamına

gelmemektedir. Ayrıca, TVF'nin mali tabloları da konsolide olarak hazırlandığından dolayı belirten tutarlar tek başına Türkiye Varlık Fonundan kaynaklanmamakta, yaklaşık toplamda az önce belirttiğimiz gibi 200'e yakın bağlı ortaklıkların toplam finansal giderlerini temsil etmektedir.

"Türkiye Teknoloji Fonumuz hangi kriterlere göre yatırım yapmaktadır?" diye sorulmuştu. Türkiye Teknoloji Fonumuz Türkiye odaklı yüksek potansiyelli olan girişim şirketlerini destekleyen, girişim sermayesi yatırım fonlarına yatırım yapmayı hedefleyen bir fonların fonu programıdır "fund of funds" diye tabir edilen ekosistemde. TTF doğrudan girişim şirketlerine değil, bu şirketlere yatırım yapan girişim sermayesi fonlarına yatırım yapar. Bu bakımdan, TVF Yönetim Kurulu üyelerinin yatırım yaptığı ya da desteklediği şirketlere yatırım yapılması söz konusu değildir. Türkiye Teknoloji Fonunun yatırım yaptığı girişim sermayesi fonlarının yatırım odakları Türkiye merkezli teknoloji girişimleridir. Fonlar seçilirken fon yöneticilerinin geçmiş yatırım ve girişim sicilleri de incelenmektedir. Geçmişte yönettikleri fonların başarılı olması önceliklendirilmektedir.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) - Bu halka açık mı? Hangi girişimcilerin desteklendiği halka açık mı?

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT - Şöyle efendim, şu hâliyle bir kısmını "commit" ettim.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) - Açık bilgi mi bu, hangi girişimcinin desteklendiği açık bilgi mi?

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MAHMUT KAYACIK - Bu bizim zaten bağımsız denetime de konu. TVF Teknoloji Yatırımları AŞ şirketimiz var, bu yatırımları onun üzerinden yapıyoruz. Geçtiğimiz yıl itibarıyla şu ana kadar yaptığımız 1 yatırım var, raporlarda yer alıyor. Bu sene yaptığımız yatırımlar da önümüzdeki senenin raporlarında yer alacak.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) - Ya, ben hangi girişimcilere Varlık Fonunun şirketi vasıtasıyla yatırım yapıldığını görebiliyorum değil mi?

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MAHMUT KAYACIK - Tabii, görebileceksiniz. Şu an görebiliyorsunuz, 2024 sonu itibarıyla yapılan 1 tane var DDK'nin raporunda. Ben hemen raporun ilgili sayfasını göstereyim size. Firma olarak da Five Hundreds firmasının kurmuş olduğu bir fon var, o fona yatırım yaptık yani gizli de değil, söylemek için söylüyorum.

CEVDET AKAY (Karabük) - Siz toplam yükümlülükleri ve finans borçlarını bildirdiniz ama nerelerden, nasıl kullanıldığını ve nerelere aktarıldığıyla ilgili bir rapor istemiştik, onu bilahare yazılı olarak iletirseniz..

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT - Tamam daha detaylı...

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) - Bir şey daha var orada, Five Hundreds'ın ortaklık yapısını bulabiliyor muyuz?

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MAHMUT KAYACIK - Amerika merkezli çok uluslararası bir fon.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT - Fon bu Sayın Vekilim.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) - Yani siz aslında Amerika merkezli bir yatırım fonuna yatırım yaptınız.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MAHMUT KAYACIK - Hayır, onların Türkiye merkezli yatırım yapacakları... Onların detayı var Sayın Vekilim, onların hepsini arz edebiliriz bilahare.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) - Bunlar önemli çünkü şöyle: "Fund of Funds" (Fonların Fonu) modeli eskiden, Sayın Babacan'ın Hazine Bakanlığı döneminde gündeme gelen bir konuydu ve Sayıştay denetiminden dolayı, mevzuattan dolayı hayata geçirilememişti "Fund of Funds" modeli. Şimdi siz o "Fund of Funds" modelini getirdiniz çünkü bu ülkenin parasını yaptığınız yatırımla değerlendirdiğiniz girişimci eğer orada kötü bir iş yapıp batarsa sonuçta aslında benim bir vatandaş olarak param batıyor. O yüzden de Sayıştay o girişimcileri, o girişimleri eskiden desteklemek istiyordu burada kamunun parası var, halkın parası var diye; siz onu nasıl aştınız onu merak ediyorum.

ERHAN USTA (Samsun) - Sayıştay denetimine tabi olmadığı için otomatik aşılmış oluyor.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MAHMUT KAYACIK - Ama şöyle Sayın Vekilim, bu çok geçmiş bir veri. Hâlihazırda hazinemizin oluşturduğu Fonların Fonu programı var, onlar da bu Fonların Fonu marifetiyle piyasada yatırım yapabiliyor. Bu çok önceki bir veri olabilir. Şu anda hâlihazırda bu, normalde de hazinemizin çeşitli araçlarla yatırım yapabildiği bir fon. Ama bizim özelde yaptığımız, ilke kararları belirlenmiş bir yatırım kriterlerimiz var, diyoruz ki yatırımın geçmiş başarılı bir hikâyesi olacak yani ilk defa gelen değil, yatırımcıların şeyi olacak. Ama en önemlisi ve en önemlisi, bizim "Türkiye Nexus" diye tanımladığımız, bizim yatırım aktaracağımız yani günün sonunda yatırım yapacağımız tutarın en az 2 katını Türkiye merkezli girişimlere yatırım yapma şartı koyuyoruz yani "X" fonuna, bir minimum büyüklüğü olma şartı var. Bunların hepsi piyasada bilinen, net, uluslararası kriterlere uygun belirlenmiş ilkeler; bu ilkeleri sağlamaları gerekiyor ilk etapta bizim yatırım komitesine konu gelmeden önce. Dolayısıyla bizim onlara yaptığımız yatırımın en az 2 katını Türkiye merkezli girişimcilere yatırım yapmak zorundalar. Bizim yaptığımız yatırım toplam fon büyüklüğünün yüzde 20'sini geçmiyor. Bizimle beraber tüm kamunun olabilir, başka kamu ya da kamuyla ilgili fonlardan yatırım alabilirler, onların toplamında da koyduğumuz bazı sınırlar var. Dolayısıyla, bu kapsamlı şartları sağlayan fonların bir kısmına hâlihazırda yatırım yapmış durumundayız, bir kısmına da yatırım yapacağımıza dair "commitment"ları vermiş durumdayız. Bunlar yatırım ihtiyaçları olduğu dönemde de bunun üzerinden geliyor. Yine, bahsettiğiniz gibi, bunlar riskli alanlar, olabilir ama belli ölçüde kamunun kaynakları olduğu için kriterler belli. Biraz önce bahsi geçildiği üzere yani herhangi bir tanıdığın ya da yönetim kurulu üyesinin yönlendirdiği ya da şirketlere yatırım gibi riskleri de olmaması için ilk etapta Fonların Fonu; bu da uluslararası pratiklere uygun bir şekilde yapısı olsun, ilkeler belli, bu ilkeleri belirleyenler yatırım komitesinin önüne ancak geliyor. Yani bu ilkeyi sağlamış olmaları sadece ön koşul, ondan sonra yatırım komitesinde detaylı biçimde incelenip yatırım kararları alınıyor.

CEVDET AKAY (Karabük) - Bir şey sorabilir miyim, o Amerika kökenli fonun İngiltere'de şubesi var mı? İngiltere üzerinden Türkiye'ye yatırım yaptı mı yani?

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MAHMUT KAYACIK - Onu bilmiyorum yani fonun tarafını.

CEVDET AKAY (Karabük) - Trendyol'a yatırım yapan fon değil mi o fon?

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MAHMUT KAYACIK - Onların birçok fonu olabiliyor efendim. Dolayısıyla, hani bu fon eskiden yapmış olabilir Trendyol yatırımını.

ERHAN USTA (Samsun) - Sayın Başkanım, şöyle bir şey yapalım mı: Bu konuyla ilgili yani yaptığımız tüm bu yatırımların getirisi ne oldu bize, bununla ilgili küçük bir rapor isteyelim çünkü biz nihayetinde bunu borçlanıyoruz yani Türkiye özünde cari açık verdiği göre borçlanan bir ülke. Dışarıdan aldığım kaynağı ben yabancıya yatırırıyorsa aldığım, kullandığım maliyeti herhâlde...

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT - Aslında, yabancıya yatırırıyoruz efendim, ülkemize 2 katı kesin döneceği bir yatırımcıya ancak yatırım yapıyoruz.

ERHAN USTA (Samsun) - O yatırımcı zaten...

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT - Yani onu teşvik ediyoruz efendim.

ERHAN USTA (Samsun) - Anladım onu da zaten o yatırımcı muhtemelen geliyordur.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT - Yani tam öyle olmuyor efendim çünkü bütün dünyada bütün fonlarla bunlar destekleniyor, teşviki artırıyor.

ERHAN USTA (Samsun) - Efendim, o zaman size kendisi ticari olarak, kârlı olmadan geliyorsa sizin çok ciddi yaptığınız yatırımdan o kâr ediyor olması lazım ki gelsin. Yani böyle bir şey yok, herkes hesabını biliyor, bu hesapları bizden çok daha iyi yapıyor. Ya zarar ediyorsunuz siz o zaman bu yatırdığınız paradan... Adam o kadar kârlı ki 2 katını yatırıyor yani siz 100 yatırırıyorsunuz, adam 200 yatırıyor bize, 200 yatırdığınızdan daha fazla, sizin 100 yatırdığınızdan kazanıyor demek ki.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT - Sizin az önce belirttiğiniz gibi efendim, tek faktör değil ama önemli bir faktör.

ERHAN USTA (Samsun) - Onu bir görelim. Sayın Başkanım, sizin de...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, Mehmet Ali Bey notunu aldı.

Sayın Kayacık.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MAHMUT KAYACIK - Sayın Başkanım, malumunuz bunlar teknoloji fonları dolayısıyla bu yatırımların belli bir olgunluğa gelmesi ve akabinde getiriye dönmesi gerekiyor. Dolayısıyla "exit" süreleri olacaktır.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT - "Exit" süreleri var malumunuz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Neyse durumu izah edin bize.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MAHMUT KAYACIK - VC fonlarımız üzerinden olduğu için dolayısıyla bunu bir klasik yatırım fonu gibi, bir menkul kıymet hisse senedi fonu gibi değerlendirmek için...

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT - İşte, batmayacakları seçiyoruz...

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) - Olur mu öyle şey, yapmayın gözünüzü seveyim!

CAVİT ARI (Antalya) - Nereden biliyorsunuz, kavun mu bu?

ERHAN USTA (Samsun) - Onları yazarak getirin yine, biz hemen size niye kâr etmediniz demeyiz ki.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT - Şöyle, geçmiş hikâyeler ortada Sayın Vekilim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Şimdi, biz sizden şöyle bir şey istiyoruz: Bu yatırım yaptığınız fonları "exit" yaptığınız varsa ne kadar yatırdınız, ne kadar kazandınız, daha "exit" yapmadıysanız hangilerindesiniz, nasılsa seneye gene geleceksiniz, siz bunu verdiniz mi bize, biz, seneye çıktınız mı, çıkmadınız mı ona bakarız. Eğer bizim bu denetim süremizin bitmesini bekliyorsanız o da yasada var, mecbur geleceksiniz yani dolayısıyla hiç kurtuluşunuz yok.

ERHAN USTA (Samsun) - Onu yapmazlar zaten; ona bir süre verelim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Şöyle, siz hangilerine yatırım yaptıysanız, ne kadar zamanda hazırlarsınız onu?

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT - Hemen hazırlarız.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Tamam, haftaya cumaya kadar getirin bize, tamam mı, sekiz gün. Dolayısıyla çıktıklarınız varsa şu kadar girdik, dolar bazında şu kadar çıktık veya girdiniz daha çıkmadıysanız da şunları da bekliyoruz, daha çıkmadık, o zaman çıktığınız zaman da ne kadar realize ettiğinizi görmüş oluruz. Böylece kimsenin kafasında soru işareti kalmamış olur.

Evet, teşekkür ediyorum.

Başka bir şey kaldı mı?

Buyurun Sayın Akay.

CEVDET AKAY (Karabük) - Şimdi, bu fon yatırım olayı çok önem arz ediyor. Avrupa'da önümüzdeki dönemde yaşayacağımız sorunlardan biri bu. Gölge bankalar dediğimiz fonlar ve finans kuruluşlarının yapısı çok bozuldu. Yani şu anda yüzdürülüyor normal, Avrupa Birliğindeki bankalar mecburen destek veriyorlar kendilerine de sirayet etmesin diye. Önümüzdeki dönemde Türkiye'ye de sirayet edecek önemli bir konu. Bunun yönetimi çok zor, onun için burada çok seçici olmak lazım, o konuyu bilgilendireyim. Biliyorsunuz mutlaka ama hatırlatayım diye söyledim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Özlale...

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) - General Atlantic Fonuyla iş yapıyor musunuz?

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT - Yok, hayır.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) - Yapmıyor musunuz, tamam.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Arı...

CAVİT ARI (Antalya) - Sayın Genel Müdüre ve Genel Müdür Yardımcılarımıza, değerli bürokrat arkadaşlarımıza tekrar başarılar diliyorum. Sabahki sunumunda Sayın Veli Ağbaba'nın ifade ettiği bir konu var; özellikle ilan ve reklamlarınızı bütün yayın kuruluşlarına eşit bir şekilde dağıtır ve herkese eşit mesafede olursanız daha hakkaniyetli bir tutum ve davranış içerisinde olacağınızı düşünüyoruz. O nedenle, önümüzdeki süreç içerisinde sadece iktidarın sesi olan yandaş kanallara ve yayın organlarına değil, diğer bütün yayın organlarına ve gazetelere de aynı şekilde eşit mesafede olur ve onlara da ilan ve reklam verirsiniz bundan memnun olacağımızı ifade etmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, böylece 6741 sayılı Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketinin Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un "Denetim" başlıklı 6'ncı maddesi kapsamında, Komisyonumuzda Türkiye Varlık Fonunun Denetim Raporlarına ilişkin görüşmeler tamamlanmıştır.

Şerhler için 30 Ocak Cuma günü saat on ikiye kadar süre veriyoruz.

Teşekkür ediyorum.

Birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati:19.01